

KAMPEN OM HUNDENE

En analyse af hundeloven
og kamphundeejeres praksis

Cecilie A. Thorslund

Specialeafhandling 2010
Vejleder Rasmus Willig
Socialvidenskab

Institut for Samfund og Globalisering
Roskilde Universitet

Indhold

Indledning	4
Hvad er muskel- og kamphunde?	9
Unaturlig natur?	10
Undersøgellesdesign	15
Teoretisk rammesætning	20
Konkret analytisk strategi.....	25
Litteraturstudie	37
Hunde er ikke bare hunde	41
Diskussionerne bag lovændringerne i 2010.....	49
Kamphundens arena	59
Hundeejerpraksis	73
Hundekapital.....	77
Eksklusion i billeder – 3 fortællinger om frygtkultur.....	79
Positioner.....	81
Afrunding og perspektiv	93

”Royal dræberhund skal aflives”

(TV2 Nyheder, 2010)

”Hendes hund blev bidt ihjel”

(Grabau, 2009)

Indledning

”Løse dræberhunde i efterårsskoven ... ”

2.oktober 2009. Uddrag i Lokalavisen Frederikssund (Christiansen, 2009)

For et par dage siden var jeg i skoven for første gang i længere tid. Solen skinnede, og vejret var dejligt. Og jeg mødte både fodgængere, cyklister og ryttere til hest - alle venlige mennesker, som hilste pænt, da jeg gik forbi dem. På min vej hjem gennem skoven kom jeg til Schweizerhytten og opdagede til min bestyrtelse, at bakken omkring denne var okkuperet af en flok unge mennesker (3-4 stykker var der vist), som var i færd med at lege med deres to fritgående dræberhunde. Så snart de unge fik øje på mig, kaldte de hundene til sig, men disse reagerede først, efter at ejerne (eller ejeren) gentagne gange havde råbt på dem. Heldigvis nåede ingen af hundene at se mig, og jeg skyndte mig da også lige så stille at luske videre ad en anden sti, for at undgå at blive forvekslet med en af de trækæppe, de to bæster var i gang med at flå fra hinanden.

”Kamphunde bed ældre dames gravhund ihjel”

(metroXpress, 2010)

”Dræberhund amok”

(Olsen, 2010)

Det var nogle grumme avisoverskrifter danskerne blev mødt af i 2009, hvor en debat om muskel- og kamphunde var på sit højeste. Fokus var på hunde som flænsede, bed, overfaldt og dræbte andre hunde eller sågar mennesker, og tonen var lagt til en heftig diskussion om kæledyrenes ret til at eksistere i landet. Efter intens debat, blev en lovgivning vedtaget i juli, og med tilbagevirkende kraft blev det nu ulovligt at komme i besiddelse af 13 specifikke hunderacer der blev defineret som kamp- eller muskelhunde. De hunde, der allerede var ejet, måtte beholdes men skulle bære mundkurv og snor udenfor hjemmet, og måtte ikke formidles eller bortgives. Hvalpe født efter 17.marts 2010 skulle aflives, og det samme gjaldt alle respektive ulovlige hunde i internater. Loven vakte furore blandt mange institutioner, organisationer og menigmand, fordi det var uklart hvilken dokumentation den var baseret på, og fordi der var en splid mellem dem, der mente at dyrenes farlighed afhang af genetik og dem der mente det afhang af miljøpåvirkninger. Nærværende projekt undersøger hvordan loven blev til, hvem der har hvilke holdninger og hvorfor. Målet er at skitsere et socialt område, hvor en lang række uenigheder eksisterer og der, i bund og grund, kæmpes om retten til, at definere hvordan en 'rigtig' hund bør være, og hvordan man er en 'rigtig' hundeejer i Danmark.

Forsøger man ud fra medieomtale og populære fortællinger at lave en begrænset hundetypologi over almindelige hunderacer, dukker en række typiske eksempler op. Gravhunden er eksempelvis de fornemmes hund, kongehusets hund, som er aggressiv men altid tilgives. Schæferhunden følger en politimand i tykt og tyndt og spejder ud over verdens mange forbrydere, og Collie Lassie står klar til at springe ud og redde sin ejer – der oftest er et uskyldigt barn – fra alverdens ulykker. Tæppetisseren, hvis definition spænder mellem alskens små selskabshunde og især eksemplificeres af Paris Hiltons taskehunde, er gamle damer og unge modepigens konstante følgesvend. Labradoren følges med golden retrieveren og den store børnefamilie på udflugt, og den lille Cocker Spaniel er udødeliggjort som den smukke og naive Lady i Disney-tegnefilmen. Og så er der de grumme – Dobermann og Rottweilere som er 1980ernes films skurke-følgesvende, den tykke Bulldog der altid er i hælene på en uskyldig kat eller hundehvalp, og ikke mindst den hale- og ørekuperede skrappelløse Pitbull som frådende hænger i en kæde ud fra gangsterbossen og hans våben. Det er billeder på hunde, som de fleste kan nikke genkendende til, men det er også blot generaliseringer og stereotype forestillinger, som kun har begrænset hold i virkeligheden og som i konkret hverdagspraksis og som forklaringsmodel af sociale sammenhænge, ikke besidder tilstrækkelig forklaringskraft.

Ikke desto mindre er især de negative konstellationer meget robuste og svære at ændre på, hvorfor debatten om *farlige hunde* med tiden blev til en debat om *kamp- og muskelhunde* og efter kort tid blev til en debat om specifikke racer – i tråd med de racer der generelt opfattes som særlig uhyggelige.

Indledningsvis giver det god mening kort at skitsere et udsnit af menneske-dyr relationer historisk set, der kan understøtte temaets aktualitet og sociologiske relevans. På trods af fagtraditionens konventionelle afgrænsning til menneske-menneske relationer eller menneske-objekt relationer, er det afhandlingens hensigt at overbevise om den socialvidenskabelige relevans på trods af det zoologiske perspektiv, idet det er *menneskets relation* til dyrene og deraf følgende praksisser og holdninger der er genstandsfeltet, frem for dyrenes væsen i sig selv. Med udgangspunkt i den franske sociolog Pierre Bourdieus klassiske betragtningsmodel, fungerer dyrene – i dette tilfælde hunden – således som manifestationer for ejernes livsstile og positioner, på måder der delvis kan sammenlignes med ejerskab af ting og delvis med relationer til andre subjekter¹. Historisk set har menneskets forhold til kæledyr udviklet sig over en lang periode. Den etymologiske oprindelse af ordet 'pet' (engelsk for kæledyr) er ukendt, men den mest udbredte teori er, at ordet stammer fra 'pety', som betyder 'lille' i en skotsk dialekt i Middelalderen, og endnu tidligere stammer det fra det franske ord 'petit' med samme betydning (Shoda, 2008). Nogle forskere går så vidt til at sige, at: "*Begrundelsen for, at menneskets forfædre begyndte at indfange dyr og forpagte dem, var ikke motiveret af muligheden for at skabe en stabil fødekilde, men derimod at holde disse dyr som kæledyr*" (Shoda, 2008: 2, egen oversættelse), fordi det ville være langt enklere og mere økonomisk at jage dyr frem for at tæmme dem. Der argumenteres derfor for, at motivationen bag tæmningen sandsynligvis var en kombination af ønsket kontrol over dyr, og en form for hengivenhed eller følelsesmæssig tilknytning til dyrene (Shoda, 2008). Nogle af de tidligste eksempler på tamdyr, er Aborigines i Australien der tæmmede wallabies og pungdyr, og det egyptiske folk, hvis rigmænd holdt katte som kæledyr og til tider lod katten begrave i prompt og pragt (Siegel, 1993). I det antikke Grækenland var særlige papegøjer favoritter, i Rom blev ravne værdsat og trænet i at sige ord, og i Kina er der gammel tradition for at holde guldfisk (Irvine, 2004). I nyere tider er det ikke kun rigmænd og kongelige der holder kæledyr, men i særdeleshed

¹ Hele diskussionen om objekt-subjekt definitioner i forhold til hundeejerskab er ikke

almindelige familier – eksempelvis har 40 % af alle danske familier, med og uden børn, kæledyr (Danmarks Statistik, 2000²), hvoraf størstedelen holder hund.

Forholdet mellem dyr og mennesker er en væsentlig del af vores kulturhistorie, hvilket blandt andet demonstreres af, at de tidligste menneskeskabte kilder er genstande til at slå dyr ihjel med, og at de første skrifttegn blev anvendt til at holde styr på dyreflokken. I landbrugets opståen, og i de tidligste mediterrane højkulturer er dyr centrale for både kultur, kult, myter, infrastruktur og erhverv, og har stor samfundsmæssig betydning som arbejdskraft, føde, religiøst og sekulært symbol, arbejdsmakkere og følgesvende (Gjerløff & Møllerhøj, 2009). Ud fra en umiddelbart overfladisk betragtning kan det være let at overse dyrenes sociologiske relevans i vor tids elektroniske og informationsmættede epoke, men noget af det mest overraskende ved dyrehistoriens relevans er netop, at den ikke er mere udbredt eller anerkendt indenfor sociologisk forskning: *"Som luften vi indånder, er dyr overalt, og forsvinder næsten i kraft af deres massive tilstedeværelse – man ser ikke skoven for bare træer. Dyr indtræder dermed i rækken af allestedsnærværende begreber – som køn, psyke, klasse, nationalitet etc."* (Gjerløff & Møllerhøj, 2009: 8).

Hensigten med denne specialeafhandling er, at få blik for de sociale dynamikker, der i særlig grad influerer hundeejerskab i Danmark, ved at konstruere forholdene i den aktuelle debat og lovgivningen omkring muskel- og kamphunde, som en forståelses- og forklaringsramme for organiseringen af det sociale rum hvor mennesker holder hunde. Ved hjælp af en sådan konstruktion af feltets ensemble af uenigheder laver jeg et udsnit af det sociale, der som forskningsmæssigt redskab har til opgave at synliggøre den realiserede, øjeblikkelige magtstruktur som denne konflikt udtrykker. På trods af emnets umiddelbare perifere relevans for socialvidenskab, synes kæledyrsundersøgelser at være et væsentligt sociologisk område, da det i nærværende optik handler om velfærd, ulighed, hverdagsliv og juridiske problemstillinger. Forskningsområdet er meget underbelyst, hvilket måske understøtter en skepsis, men ikke kan underminere dets

² Det er bemærkelsesværdigt, at der ikke findes nyere opgørelser over hold af kæledyr i Danmarks Statistik, når det tilsyneladende er et meget udbredt fænomen at have dyr, og at det derfor kan anses som en vigtig del af hverdagslivet. Ifølge Dansk Hunderegister findes der ca. 585.000 hunde i Danmark i 2009; et tal der fortløbende stiger (www.hunderegister.dk 14. november 2010).

relevans – tværtimod er en af afhandlingens pointer at bidrage til forskningen, hvis konklusioner kan motivere for yderligere dybdegående undersøgelser af feltet for hundeejerskab.

Alt dette leder til min **problemformulering** som er:

På hvilken baggrund bliver lovgivningen om forbuddet mod kamp- og muskelhunde realiseret, og hvorledes påvirker dette måden hvorpå vi holder hund?

Arbejdsspørgsmål

Hvad er tidligere praksis i forhold til forvaltningen af forholdet mellem menneske og hund, og på hvilken måde sætter det sig igennem i dag?

Hvordan agerer forskellige organisationer, institutioner og individer i forhold til de nye forståelser i lovgivning og forvaltning, og hvorledes kan disse aktørers handlemønstre bryde med de strukturelle bånd og ændre på organiserings forudsætninger, både på et meget overordnet niveau og i hverdagspraksis?

Opgaven ligger i, at beskrive problematikken, og analytisk fokusere på at blotlægge magtens virke, og ambitionen er bestemt ikke at udmunde i konkrete løsningsforslag. Men fordi viden om feltets indretning og logik giver viden om hele den sociale eksistens, som kan være med til at afdække nogle dybt forankrede strukturer som udgør det sociale univers, ligger der i afhandlingen en emancipatorisk dimension, idet analysen selvfølgelig også har et iboende fokus på hvorledes magtens virke forekommer retfærdig indenfor feltet selv, og hvorvidt aktører på både mikro-, meso- og makroniveau har mulighed for at ændre tingenes gang.

I forsøget på at besvare ovenstående tages udgangspunkt i Pierre Bourdieus teoriapparat og en tilhørende relevant analytisk position, der blandt andet indeholder en historisk analyse samt indblik i praksis på flere sociologiske niveauer, baseret på henholdsvis ældre og nykonstrueret empirisk materiale. Hvordan dette skal udtrykke virkninger af den aktuelle debat om kamp- og muskelhunde i en socialvidenskabelig kontekst, udfoldes i det følgende afsnit, lige efter en kort begrebsafklaring.

Hvad er muskel- og kamphunde?

Den svenske regering udgav i 2003 en betænkning hvor de konkluderede, at man ikke uden videre kan definere "farlige hunde" (SOU, 2003: 46). En hunds gener og miljø afgør tilsammen, hvilke egenskaber der manifesterer sig hos den enkelte hund. Dette medfører ifølge den svenske udredning, at det ikke er muligt eksempelvis at fastslå, hvor aggressiv en hund er på baggrund af dens race, og om en hund vil opføre sig mere eller mindre aggressivt i forskellige situationer. Året forinden havde de norske forskere Ahlbom og Geneborg (2002) udgivet en bog om racesammenligninger, hvor de har inddelt hundetyper på baggrund af hvilke egenskaber hundene historisk er avlet til at besidde³. I kategorierne fremgår "Muskelhunde", der karakteriseres ved blandt andet at bide, og holde fast i sit bytte, at være hårdfør og selvstændig, og at reagere let aggressivt i forhold til fremmede hunde. I kategorierne fremgår også "Oprindelige kamphunde", der karakteriseres ved oprindeligt at være avlet til kamp mod dyr (herunder artsfæller), at angribe ved at bide og slippe sit bytte gentagne gange, have en høj smertetærskel og typisk være menneskevenlig men aggressiv overfor andre hunde. Afslutningsvis konkluderes der, at en *kamphund* er en hund der, uanset race, trænes til brug i kamp mod andre hunde eller dyr, og en *kamphunderace* er en race, der historisk set har været brugt til kampe.

Kort efter den svenske betænkning dukker ordet Muskelhund op i de danske medier for første gang, og i en artikel fra Kristeligt Dagblad står der, at ordet dækker over "hunderacer, der direkte er fremavlet til at være onde, stærke og aggressive" (Frandsen, 2009). Kerteminde Civile Hundeførerforening skriver, at muskelhunde har følgende fællestræk:

"Signaler og sprog eksisterer principielt ikke. De læser ikke andre hundes sprog, hvilket gør at andre hunde kan have svært ved "at snakke" med

³ A) Tempel- og hofhunde (eks. Mops), B) Jagthunde (eks. Gravhund, Labrador, Beagle), C) Politi- og tjenestehunde (eks. Schæfer), D) Træk- og slædehunde (eks. Siberian Husky), E) Samlende og flyttende hunde (eks. Bordercollie), F) Fårdhunde (eks. Dansk-Svensk gårdhund), G) Hyrde- og vagthunde (eks. Rottweiler og Tornjak), H) Muskelhunde (eks. Fila Brasileiro), samt I) Oprindelige kamphunde (eks. Amstaff, Tosa Inu).

dem. De har ofte stor kamplyst og en "kort lunte". Kan derfor ikke være løse sammen med andre hunde. De er selvstændige og stædige. De har sværere ved at forstå truende adfærd i form af kropssprog, ansigtsudtryk eller hævet stemme, hverken fra fører eller andre" (KcH, 2008).

I modstrid med dette skriver Dansk Kennel Klub (DKK):

"En kamphund er en hund, som gennem avlsudvælgelse er fremavlet til kamp med andre dyr (...) En muskelhund er fremavlet til storvildtjagt eller bevogtning, men ikke til kamp med andre dyr (...) Man kan forfine diskussionerne om de enkelte racers historiske baggrunde. Man kan diskutere gradforskelle i adfærd på det overfor omtalte spektrum af specialiserede hundetyper og –racer. Men det løser bare ikke problemerne med overfald, for man kan ikke se forskel "uden på" hundene" (Hunden, 2006: 2)⁴.

I den danske Betænkning om farlige hunde (nr. 1514) fra 2009 konkluderes der ud fra flere internationale undersøgelser, at det er uhensigtsmæssigt at forudsige en hunds aggressionsniveau ud fra dens race, og at statistik over hundebid ofte kan være misvisende, idet mange bid ikke rapporteres og idet racen på den bidende hund i mange tilfælde ikke kan identificeres. Dertil kommer, at den Danske Dyrlægeforening afviser, at det er muligt at fastlægge en hunds race via DNA test, og at man derfor ikke umiddelbart kan vurdere en hunds afstamning⁵.

Unaturlig natur?

I flere artikler argumenterer blandt andet DKK for, at muskel- og kamphunde har et såkaldt kamp-gen: en medfødt patologisk aggression. I samme stil udtalte daværende talsmand for Venstre på dyreområdet, Flemming Møller, at: "Det er lige meget hvor meget viden om disse hunde folk har, eller hvor godt de tager sig af dem, for de er generelt set umulige at arbejde med, for når de ikke er under opsyn overtager deres natur, og så bliver både andre hunde, børn og voksne angrebet" (Hansen, 2010: 94,

⁴ Hunden er Dansk Kennel Klubs medlemsblad.

⁵ Udtalt af fagpolitisk konsulent J. Østerby, i Den Danske Dyrlægeforening (Østerby, 2009).

egen oversættelse). Ifølge ham, er det biologi i form af genetik der afgør en hunds opførsel, og '*overtager deres natur*', og ud fra hans syn signalerer kamphunde ikke aggression på normal vis, men forbliver rolige indtil de pludselig angriber og går amok, hvilket anses som naturligt for dem. Men hvilken form for naturlighed er det? Ifølge politologen Allan Dreyer Hansen som har kommenteret på udtalelserne, er hundens natur ikke kun en bevidst menneskelig intervention, idet den er konstrueret, men *kamphundens natur* ser også ud til fundamentalt at være inkompatibel med dens 'naturlige' opførsel (Hansen, 2010).

Det skal ikke forstås som at Møller ikke ved hvordan han skal bruge begrebet natur, men pointen er derimod, ifølge Hansen, at det er meget komplekst at forsøge, at skelne mellem natur og ikke-natur. Kamphunde er et eksempel på et 'unaturligt' væsen skabt af mennesker, idet det er racer der undertrykker normal hundnatur, altså kropssprog og opførsel, hvilket ofte ses som grunden til at vi ikke kan træne eller opdrage dem til at handle anderledes. Men denne holdning giver anledning til at stille spørgsmålstegn ved forskellen på det konstruerede, som vi kan forandre og styre, og så det ikke-konstruerede, som vi ikke kan ændre på? Adskillelsen mellem natur og ikke-natur kan ikke umiddelbart give os et svar. Pointen, som Hansen forsøger at forklare, er at distinktionen mellem natur og det sociale er en konstruktion, så det vigtige her er at undgå at placere sig på den ene side af dikotomien frem for den anden. Det ville være langt mere præcist at sige, at indenfor et kategoriserende system som accepterer en adskillelse mellem natur og den sociale verden, er 'naturen' selvfølgelig socialt konstrueret, af den simple årsag at selve natur-social dikotomien er konstrueret, hvilket betyder at det overhovedet er muligt for os at referere til noget som enten 'naturligt' eller 'socialt' (Hansen, 2010: 94).

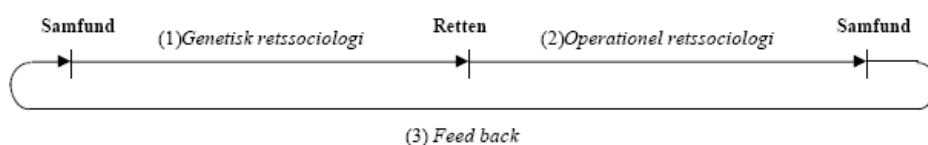
Samlet set er det således ikke særlig enkelt at skulle definere begreberne muskel- og kamphund, og ud fra en socialkonstruktionistisk optik, som støttes af Bourdieu, er det derfor mest oplagt at afskrive sig fra en egentlig definition af disse begreber, andet end at beskrive dem som *hundetyper* der kendetegnes ved at være muskuløse af udseende og/eller havde en avlshistorie der indbefatter kamp. Som specialeafhandlingen viser, er der en igangværende stridighed om at definere hvorvidt spørgsmålet om farlige hunde – og herunder muskel- og kamphunde – er et spørgsmål om genetik eller miljø.

Indledning ■ □ □ □ □ □ □

Undersøgelsesdesign

"Det tager tid, og man er nødt til at famle sig frem..."
(Bourdieu & Wacquant, 1996: 212)

Specialet har til hensigt at belyse hvorledes den sociale praksis og retslige tiltag, regulerer den måde vi holder hund på. Selvom udgangspunktet er mere sociologisk end forvaltningsretsligt giver Dalberg-Larsens retssociologiske model et grundlæggende overblik over de historiske tilblivelsesdynamikker som behan
 Modellen beskriver det cykliske forhold mellem rettens udsp
 hvordan dette over tid afstedkommer nye ændringer i retssystemet.

Figur 1. Forholdet mellem rettens udspring og virke (Dalberg-Larsen, 2001: 818)

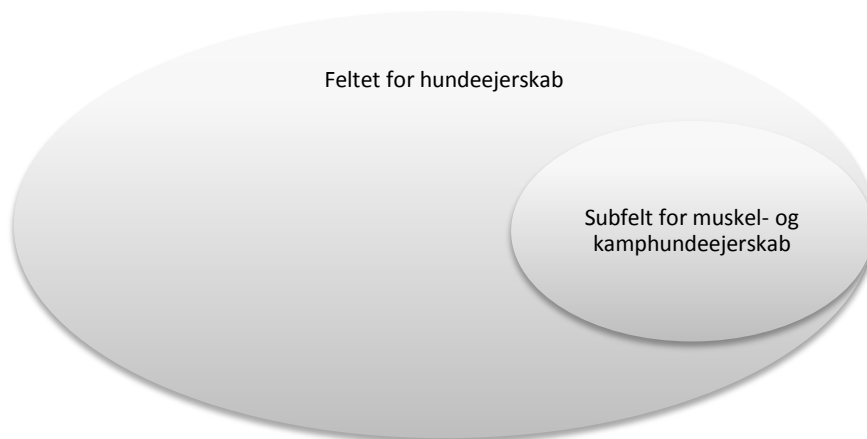
Modellen udgør ikke det teoretiske fundament for specialet, men anskueliggør undersøgelsesgenstandens udstrækning og leder videre til udformningen af den samlede analysestrategi. Undersøgelsens samlede design bygger på Bourdieus feltanalytiske optik og knytter derved an til en praksisanalyse af institutioners og aktørers relation til sig selv, hinanden og feltets regler. Et felt eksisterer som sådan ikke. Feltet er en teknik til at tænke relationelt, og dermed flytter Bourdieu det sociologiske analysepunkt fra udelukkende aktør, samfund, institution eller interaktion over i at tænke i forhold (Bourdieu, 1996: 112). Feltet er således i sig selv en anlagt analytisk strategi, hvorfra mønstre i praksis indordnes i en forståelsesramme.

I Bourdieus analytik er det en væsentlig pointe at analyser af det sociale er både diakrone og synkrone. Sagt forenklet – for at udsige noget gyldigt om samtiden må man forholde sig til den fortid hvorpå samtiden bygger. Den historiske analyse af hundeejerfeltets oprindelse kan derved, i lys af Dalberg-Larsens model, forstås som historien om en cyklisk proces mellem retten og samfundet. Den synkrone, nutidige analyse af subjektpositioner illustrerer øjebliksbilledet, et ståsted i denne cyklus, umiddelbart efter implementeringen af hundeloven.

Feltet som optegnelse af det sociale

Feltet konstitueres og reproduceres af de konfrontationer der opstår mellem forskellige aktører og debatten om muskel- og kamphunde er derfor indgangsvinkel til at optegne et felt i første instans. Kampen er med til at artikulere de sociale praksisformer på feltet og

udstiller de sociale dynamikker når de sættes på spidsen. Herved fremtræder forskellige aktører i forskellige positioner gennem holdninger og handlinger i forhold til debatten, og derved kan diskussionen synliggøre nogle af de centrale kampe i feltet for hundeejerskab i det hele taget. Kampen om ulovliggørelsen af kamp- og muskelhundene bliver i den forstand katalysator for en bredere forståelse af menneske-hund-forhold og ejerskab i Danmark – og ikke blot for kamp- og muskelhundene. Det er altså også kampen om 'den rigtige' måde at være hundeejer på. Det er ikke en del af undersøgelsesdesignet at forsøge at definere feltet for kamp- og muskelhundeejerskab som et autonomt felt, men det benyttes som en analytisk kategori – et konstrueret subfelt – der som sagt bidrager til synliggørelse af logikker, som netop påvirker hundeejerskab. Forholdet mellem hundeejerfelt og subfeltet for kamphundeejere illustreres på følgende vis:

Figur 2. Forholdet mellem feltet for hundeejerskab og subfeltet for muskel- og kamphundeejerskab

Subfeltet er således en del af det overordnede felt for hundeejerskab, men skiller sig ud ved at besidde en relativ autonomi og en relativ egenhed der konstitueres gennem problematikkers og konfrontationers rækkevidde og berøringsdybde. ”I streng forstand bør feltbegrebet forbeholdes analysen af sociale mikrokosmosser med en række egenskaber – for nu at resumere: De skal have en vis grad af autonomi og specificitet, der udskiller dem fra det øvrige sociale rum, de skal have specifikke adgangskrav og en specifik kapital, de skal have differentierede positioner, og de vil ofte have en historie, som forbliver virksom i nutiden” (Prieur & Sestoft, 2006: 182).

Udfordringen i konstruktionen af feltet for muskel – og kamphundeejerskab med udgangspunkt i muskelhundebatten er især at lave et snit, som giver indblik i tovtrækkerierne både på makro-, meso- og mikroniveau, for at belyse de logikker som præger hundeejeres praksis. Feltanalysen opererer ved, at synliggøre feltets modstridende positioner og de mangfoldige tilgange til feltets problemstillinger, som i forskellig grad gør sig gældende i den aktuelle situation, for at belyse feltets udstrækning og derved distance mellem forskellige individer i feltet. Denne distance samt individernes tilknytning til feltet fortæller noget om hvorledes magten opererer på flere niveauer. Selvom ambitionen ikke er at udmunde i konkrete løsningsforslag, har feltanalysen ikke desto mindre en emancipatorisk dimension ud fra Bourdieus optik, fordi viden om feltets indretning og logik giver viden om hele den sociale eksistens, og ifølge ham er det netop sociologiens opgave: *”At afdække de dybest nedgravede strukturer i de sociale verdener, der udgør det sociale univers og de mekanismer, der sørger for, at de bliver reproduceret eller forandret”* (Bourdieu & Wacquant, 1996: 20). Analysens erkendelsesposition er placeret på skuldrene af feltanalysens epistemologi, med det formål at afdække problemet. Undersøgelsens intention er således deskriptiv, diagnosticerende og fortolkende. Derfor undlades det som sagt at tage eksplicit stilling til problemløsning eller interventionsstrategier, selvom det er intentionen, at bidrage med et vidensgrundlag, hvorpå andre parter kan træffe beslutninger.

Afhandlingens epistemologisk forankring

Bourdieu beskriver sig selv som genetisk strukturalist og uddyber:

”Jeg går ud fra, at analysen af de objektive strukturer, dvs. de forskellige felter, ikke kan adskilles fra en analyse af de mentale strukturers udvikling, der – på det biologiske enkeltvæsens niveau – selv kan forklares ud fra inkorporeringen af sociale strukturers genese: Det sociale rum og de deri optrædende grupper er produktet af historiske sammenstød (som aktørerne er spundet ind i alt efter deres position inden for dette rum og deres specifikke mentale strukturer, med hvilke de forstår rummet)” (Bourdieu, 2006: 54).

Specialets videnskabelige ståsted er således i forlængelse af Bourdieu der, anerkender eksistensen af, at der findes objektive strukturer, som påvirker aktørerne, og som har indflydelse på hvordan den enkelte handler i det sociale rum. Samtidig vægter han i høj

grad analysen af habitus, altså *"de forskellige holdningssystemer, de har tillagt sig gennem internalisering af en bestemt type sociale og økonomiske forhold, der udfoldet i et individuelt livsbaneforløb har større eller mindre mulighed for at blive til virkelighed i et givent felt"* (Bourdieu & Wacquant, 2002: 91). På mange måder kan feltteorien anskues som havende en deterministisk karakter, hvilket Bourdieu også ofte er blevet kritiseret for, og begrebet habitus er på én gang centralt i kritikken og samtidig også et modsvar: *"Man kan endda sige, at sociale aktører kun bliver determineret i det omfang, de determinerer sig selv. Men de perceptions- og vurderingskriterier, der ligger til grund for denne (selv-)determination, er i vidt omfang selv determineret af de sociale og økonomiske omstændigheder, hvorunder de er blevet til. (...) Men den reflektive analyse lærer os, om ikke andet, at det er os selv, der giver en bestemt situation en del af den magt og indflydelse, den har over os, og på den baggrund bliver det muligt at modificere vores opfattelse af situationen og dermed reagere anderledes"* (Bourdieu & Wacquant, 2002: 121). Med begrebet habitus åbnes dermed op for individets handlemuligheder, der begrænses af deres position i feltet, og dette understreger et emancipatorisk element i feltanalyser, idet viden om de strukturer, som påvirker os, er første skridt på vejen til at løsrive sig fra disse. Feltanalyser har som udgangspunkt fokus på de magtstrukturer og dominansforhold som findes i samfundet, og i nærværende speciale er fokus på et lille udsnit af denne sociale virkelighed, og rette blikket mod de forhold som feltet for hundeejerskab er indlejret i. Ethvert resultat vil i sagens natur være udgangspunkt for nye konflikter, undersøgelser og diskussioner, og specialets analyse forsøger derfor at indfange 'et tilfælde af det mulige': *"Den relationelle og analogiske måde at tænke på, som begrebet felt lægger op til, gør, at man kan udskille det særlige i det generelle og se det generelle i det særlige"* (Bourdieu & Wacquant, 2002: 67).

Derved indtager specialeafhandlingen en position hvor der antages, at viden om det sociale genereres relationelt analytisk. Det er forstået på den måde, at man kan analysere det generelle og derfor sige noget om dets forhold til mikroniveau, og samtidig i den enkelte specifikke praksis se hvordan det er udmøntet og udmøntes i det generelle.

Konkret analytisk må man derfor kæde de overordnede politiske konflikter og institutionelle kampe, til den nære praksis hos implicerede aktører på muskel- og kamphundeejerfeltet.

En abduktiv erkendelsesproces og dataproduktion

I trit med Bourdieus ånd afspejler opbygningen af projektet en vekselvirkning mellem empiri og teori⁶, hvor den ene konsekvent må danne udgangspunkt for den anden og man som forsker må have en abduktiv tilgang og inddrage teori ud fra empiriens kriterier. Det er forklaringen på, hvorfor Ulrich Beck inddrages som forklarende element efterfølgende historiseringen, og hvorfor Anders Mathiesens model inddrages i det tidlige stadie af analysen af de objektive strukturer (se afsnit 3 i dette kapitel, hvor specialets opbygning uddybes). Begge havde teoretiske bidrag som ikke på forhånd forventedes at komme i anvendelse, men som viste sig at kunne forklare nogle empiriske fund. Den løbende konstruktion gennem specialets opbygning afspejler denne proces og vekselvirkning, hvor empirien danner præcedens for forklarings- og fortolkningsteorier; dog er Bourdieus teser gennemgående, og danner således en teoretisk ramme om projektet.

Det er vigtigt at understrege, at der er tale om en måde at fremstille konstruktionsarbejdet på, og at denne ikke svarer til, hvordan konstruktionsprocessen har fundet sted igennem specialearbejdet. I praksis har de forskellige dele af konstrueringen nemlig foregået sideløbende.

Selvobjektivering

Ud fra Bourdieus analytiske og teoretiske kategorier vil enhver forsker påvirke og blive påvirket af sit forskningsfelt, og det er ikke muligt at forholde sig fuldstændig objektivt til et givent emne. I stedet bør man være åben og forsøge at gennemtænke sin egen position i feltet. Det er ikke muligt fuldstændig at klarlægge sin egen position, men det er stadig vigtigt at forsøge at vise nogle af de forhold der sandsynligvis influerer forskerens relation til feltet:

⁶ Bourdieu har eksempelvis udtalt: "Teori uden empirisk forskning er tom, empirisk forskning uden teori er blind" (Priour, 2006: 212).

"The positivist dream of an epistemological state of perfect innocence papers over the fact that the crucial difference is not between a science that effects a construction and one that does not, but between a science that does this without knowing it and one that, being aware of work of construction, strives to discover and master as completely as possible the nature of its inevitable acts of construction and the equally inevitable effects those acts produce" (Bourdieu, 1999: 608).

Hele projektet bygger på hvad Bourdieu benævner deltagerobjektivering, altså en form for objektivering af egen interesse, og om dette forklarer han:

"[Det] er formodentlig noget af det allersværeste at gennemføre, fordi det kræver, at man foretager et brud med nogle meget dybe og ubevidste følelser af samhørighed og loyalitet over for undersøgelsesgenstanden. De følelser er i øvrigt tit det, der i første instans får emnet til at fremstå som spændende eller interessant for forskeren. Det vil sige, at interessen er afledt af alle de forhold, der danner relationen til undersøgelsesgenstanden, og som forskeren mindst af alt er interesseret i at afdække. Det er som sagt en vanskelig og pinefuld proces, men så meget desto mere nødvendig" (Bourdieu, 1996: 234).

Som nævnt tidligere understreges at projektet ikke har til formål at konkludere hvorvidt den nye lovgivning på området er den rette fremgangsmåde, men derimod at undersøge de logikker på feltet der er udgangspunktet for situationen som den er i dag.

Reproduceres doxa eller forandres det, der ellers tages for givet i feltet? Hvem kæmper og om hvad? Det er ud fra denne optik langt mere interessant, end at stille spørgsmålet: "Er den nye lovgivning en god ide?".

Teoretisk rammesætning

Feltet er som førnævnt en analytisk optik, men det er ikke muligt at give en fyldestgørende beskrivelse uden at inddrage Bourdieus andre begreber. Overordnet har vi med en begrebstriade at gøre, og en feltanalyse lader sig kun udfolde i samspillet mellem disse to øvrige; kapital og habitus.

Aktørerne agerer i feltet ud fra deres indlejrede *habituelle dispositioner*, og er disponeret for bestemte måder at handle, tænke, vurdere m.m. hvilket er et resultat af de enkelte individers socialisation og erfaringer i forskellige sociale sammenhænge, samt de strukturer i feltet, der er afgørende for deres handlemuligheder. Om forholdet mellem habitus, kapital og felt, skriver Bourdieu: *"Habitus og felt betegner knudepunkter af relationer. Et felt består af en serie objektive sociale relationer mellem samfundsmæssige relationer, hvis forankringspunkt er forskellige former for magt (kapital), mens habitus består af en serie historiske relationer, der så at sige er aflejret i den enkelte i form af bestemte perceptionsmatricer, vurderingskriterier og handlingsmønstre"* (Bourdieu & Wacquant, 1996: 28). En handling i feltet for hundeejerskab bliver således til i samspillet mellem de indlejrede, individuelle, mentale strukturer, og de mere konkrete feltstrukturer, herunder tilstedeværelsen af forskellige andre aktører og den ulige magtfordeling imellem dem.

Det væsentlige ved en feltanalyse er,

"at forbinde sociale egenskaber og synspunkter. I teoretiske termer vil det sige at forbinde et system af positioner (bestemt af kapital og andre socialt differentierende egenskaber) og et system af positioneringer (prises de position), idet der ved positionering generelt forstås en ytring, et værk eller en praksis, der er specifik for feltet og defineres af sin forskel til andre af samme kategori" (Prieur & Sestoft, 2006: 169).

I den forbindelse introducerer Bourdieu *illusio*: *"Denne enighed blandt feltets agerende om, at feltets praksis er så vigtig, at den er værd at være uenig om, kalder Bourdieu for illusio"* (Prieur & Sestoft, 2006: 165). I nærværende felt deler alle aktørerne således den *illusio*, der tilsiger, at måden at holde hund på og den nye lovgivning på området er så vigtigt, at det er værd at strides om på flere planer.

Feltet er en forklaringsramme. Et felt konstrueres altså af forskeren og knytter sig ikke til en bestemt fysikalitet, men i stedet til de forskellige aktørers positioneringer i forhold til hinanden som udgør feltets logik. Det giver ikke mening udelukkende at definere feltet teoretisk, men man kan som forsker skitsere feltet, hvilket ifølge Bourdieu altid vil være en løbende proces fordi feltets grænser ophører der hvor det ikke længere påvirker feltets aktører, og det er sjældent (hvis nogensinde) at disse påvirkninger er statiske

(Bourdieu & Wacquant, 1992: 100). Kort sagt kan felter forstås som *"Historisk konstituerede sociale rum med deres specifikke institutioner og deres særlige funktionsregler"* (Bourdieu, 2005: 92). Et felt er således en analytisk konstruktion og kan defineres som et socialt rum, hvori der kæmpes om retten til at definere principperne for, hvordan den sociale virkelighed skal anskues og organiseres (the principles of vision and division – Bourdieu & Wacquant, 2002: 84). Konfliktperspektivet står altså helt centralt i Bourdieus feltteori. Feltet for muskel- og kamphundeejerskab defineres altså som et socialt rum, hvori forskellige aktører kæmper om at definere indretningen af feltet – altså hvordan det skal anskues og organiseres.

Feltet som magtspil

Feltteorien bygger på en forestilling om, at en afgrænset gruppe af mennesker og institutioner kæmper om noget de har tilfælles og har interesse i, at bevare eller forandre, og de symbolske kampe om at definere feltets indretning og format er altså den sociale dynamik, der ligger bag betingelserne i feltet. I sin forklaring af disse sociale dynamikker, har Bourdieu anvendt spil-analogier, der skal vise at aktørerne i alle felter kæmper om en belønning, ligesom i spil, og denne opnår man ved at have et trumfkort, det vil sige en *kapital*, der virker værdifuld i det specifikke felt: *"Helt fundamentalt har en hvilken som helst form for kapital – det være sig græskkunderskaber eller beherskelse af integralregning kun værdi, fordi der eksisterer et spil og et felt, hvor det særlige kort kan bruges"* (Bourdieu & Wacquant, 1996: 86).

Ligesom i et spil er deltagerne engagerede, og bekræfter at der er noget at kæmpe for, men en vigtig forskel er, at der i disse sociale spil ikke foregår en bevidst konstruktion af regler. Feltet er imidlertid underlagt regler og normer som aktørerne er underlagt, og følger ureflekteret, og disse udtalte spilleregler benævner Bourdieu *doxa* (Bourdieu & Wacquant, 1996). Der er således tale om implicite regler, som konstant reproduceres i feltet og hvis gyldighed ikke umiddelbart betvivles – og ved historiske brud i feltets dynamik, kan der i sjældne tilfælde ske det, at *doxa* forandres og ikke blot reproduceres, hvorved feltet på ny skal genfinde sig selv. I nærværende speciale er det især interessant at undersøge hvorvidt et sådan brud med *doxa* forekommer, idet de juridiske regler er ændrede og kan forandre hele feltets opbygning.

Aktørerne indtager nogle *positioner* i feltet, i henhold til doxa og deres særlige habitus, der af Mathiesen forklares således: ”En position betegner primært ’rationalet’ i konkrete (institutionelle, sociale, individuelle) repræsentanters måde at forholde sig til problemfeltets problematik” (Mathiesen, 1999: 34). Et eksempel på en position i feltet for hundeejerskab kunne således være en bestemt emancipatorisk holdning, såsom ønsket om at sikre lige vilkår for alle hunde.

Positionerne må konstrueres analytisk for at blive anskuelige, idet de som regel ikke er åbenlyst fremtrædende for hverken aktørerne eller forskeren. Positionerne er nemlig ikke nødvendigvis bevidste, men netop et resultat af individernes habitus, kapitalbesiddelser og feltets indbyggede logik. Til tider påfører en dominerende gruppe i samfundet andre grupper eller individer i det sociale rum bestemte meninger og betydninger i henhold til bestemte positioner, og gør det på en sådan måde, at de skjuler de objektive magtrelationer som muliggør påføringen. Når dette sker, er der tale om *symbolsk vold* (Bourdieu & Wacquant, 1996), og for at kunne synliggøre magtforholdet mellem positionerne i et felt er det derfor vigtigt at man i feltkonstruktionen både fokuserer på de *dominerende* og de *dominerede* positioner.

Hvis aktøren med sine habituelle dispositioner ikke har mulighed for at deltage i spillet på spillets præmisser, kan en modstandsstrategi ses, da alternativet vil være at underlægge sig strukturen, altså symbolsk vold. Begrebet strategi skal ikke forstås som en bevidst handling, men i stedet ses som en handling affødt af aktørens position i feltet (Bourdieu & Wacquant, 2004: 89). Som eksempel kan en aktør der ejer en forbudt hund, måske observere en række strategier til håndtering af de nye regler på området. Det kan være at forsøge at gøre den generelle offentlighed opmærksom på hvad han finder problematisk via artikler og politisk engagement, eller det kan være at reagere fysisk voldeligt mod de mennesker der kritiserer hans hund. Man kan forestille sig at ingen af disse strategier er tilgængelig for aktøren, dels fordi han ikke føler sig i stand til – og har de rette akademiske forudsætninger for – at kommunikere med den generelle offentlighed via skriftlige midler, og dels fordi at en voldelig adfærd strider imod hans forestillinger om et ordentligt menneske og en god hundeejer. I dette eksempel oplever aktøren, at de kapitaler han kan bringe i spil, ikke bliver anset som værende af værdi. Aktøren kan derfor, groft sagt, vælge enten at kapitulere eller finde nye strategier så

hans kapital kan blive mere værdigivende i feltet. Sidstnævnte forudsætter at aktøren formår at ændre feltets grundlæggende struktur, hvilket ikke nødvendigvis er så ligetil.

Feltkonstruktion af muskel- og kamphundeejerfeltet

Feltanalysen skærper blikket for de tovtrækkerier, som former det der i analysen benævnes muskel- og kamphundeejerskab, for derigennem at få større indsigt i hvordan diskussioner og praksis omkring hunde kan forstås. Kampene foregår på flere forskellige niveauer, som gensidigt påvirker hinanden. Det være sig både på juridisk/politisk niveau, på organisatorisk niveau og i den daglige praksis. Feltet udgøres derfor af alle de aktører, der har interesse i debatten om hundeejerskab, og finder det værd at kæmpe om.

At konstruere feltet for muskel- og kamphundeejerskab er på én gang en forudsætning for at kunne analysere og konkludere, og samtidig er det som sagt en fortløbende proces i hele analysen. Under empiriindsamlingen er det nødvendigt, at have en forestilling om det konstruerede felt, for at kunne forsøge at forstå mekanismer og tendenser blandt aktørerne, samtidig med at ny viden konsekvent generer forandringer i forståelsen af feltets logik og sammensætning. Om konstruktionen af et felt har Bourdieu udtalt: " *Det tager tid, og man er nødt til at famle sig frem. Men gradvis danner der sig et billede af et socialt rum, der består af objektive helt abstrakte relationer. Det er ikke noget, man kan tage og føle på, men det er ikke desto mindre de relationer, der udgør den sociale virkelighed*" (Bourdieu & Wacquant, 1996: 212). Denne både frustrerende og givende 'famlen' og vedvarende mulige omformulering af det sociale, antyder Bourdieus opfattelse af den sociale virkeligheds beskaffenhed som relationel. Dette medfører en forståelse af det sociale rum som: " *En differentiel orden, hvor de positioner bestemte aktører indtager i et givent socialt felt er bestemt af deres relation eller afstand til de positioner, de øvrige aktører i feltet indtager*" (Højbjerg & Mathiesen, 2003: 371). Ikke overraskende er fokus derfor i analysen relationen eller afstanden mellem de forskellige positioner som aktørerne i feltet indtager; altså et blik for hvordan ejere af muskel- eller kamphunde håndterer praksis og relaterer til hinanden, efter den nye lov trådte i kraft.

Konkret analytisk strategi

Konkret er afhandlingen bygget op om en tredelt analysestrategi der bevæger sig fra en litterær forskningsoversigt, over i en historisk analyse af makrostrukturer og feltets tilblivelsesproces, til en mikroanalyse af hundeejerpraksis, som så afslutningsvis peger tilbage på mere overordnede forhold (se figuren senere i dette kapitel).

For at begynde at forstå det felt der er konstrueret er det nødvendigt med en indledningsvis og meget søgende tilgang til feltets historiske tilblivelse. Historiseringen danner optakt til det genererede empiriske materiale, idet det er med udgangspunkt i denne, at en interviewguide og umiddelbare analysekategorier er skabt. Som afrunding på historiseringen inddrages Ulrich Becks tese om risikosamfundet, efterarbejdet af Michael Hviid Jacobsen, hvis teori om frygtdiskurser fungerer som en del af forklaringen på feltets sammenhæng.

I forlængelse heraf følger en analytisk del, der undersøger de objektive strukturer i feltet, og tager udgangspunkt i feltet på makro- og mesoniveau. Analysen introduceres af et uddrag fra Mathiesens model om handlesammenhænge, som visualiserer tre overordnede niveauinddelinger i enhver feltanalyse. I denne analyse søges at synliggøre relationerne mellem de positioner, der kæmper om retten til at definere den symbolske orden i feltet.

Afslutningsvis kommer analysen af de subjektive strategier, der på den måde omhandler primært mikroniveauet ud fra Mathiesens optik, og som har udgangspunkt i en række informanternes praksis. I denne analyse søges at få indblik i individernes handlemåder og ageren, som er præget af de objektive strukturer, hvordan deres praksis er mærket og hvordan de i feltet internaliserer de objektive strukturer. Denne analysedel er således en undersøgelse af, hvad Bourdieu omtaler de subjektive strukturer, jævnfør arbejdsspørgsmål 2⁷. *“De to faser i det analytiske arbejde er komplementære, men de*

⁷ *Teoretisk formuleret og præciseret lyder arbejdsspørgsmål 2: Hvordan kan man ud fra Bourdieus teoretiske ståsted belyse dynamikken mellem tilblivelsesprocesser af strukturer, der determinerer aktørers handlemønstre, og hvorledes disse mønstre, i praksis ret ofte, bryder ud af deres strukturelle bånd og ændrer feltets forudsætninger for organisering af magtens landskab?*

har ikke samme status: epistemologisk set går det objektiverede brud forud for de subjektiverede eller indlevedes forståelse” (Bourdieu & Wacquant, 2004:24). I anskueliggørelsen af både de objektive og subjektive strukturer i feltet, og relationen mellem disse, bliver det muligt at forstå de brydninger der bidrager til feltets dynamik og mulige ny-definering.

Litteraturstudie

Som en del af det forberedende arbejde med at danne en forståelses- og forklaringsramme er en gennemgang af tidligere faglitteratur på området særlig relevant. Da beskæftigelse med hunde ikke er et oplagt socialvidenskabeligt forskningsområde, er en del af litteraturstudiets rolle også at vise et engageret og seriøst bud på, at dyr både tidligere og nu kan indtage en vigtig plads i sociologien. Litteraturstudiet bliver dermed en indledning og en bundlinje i den overordnede analytiske strategi.

Historisering

Historiseringen og analysen af de objektive strukturer er forsøget på en systematisk konstruktion af feltet, altså en *forklaring* af feltet, hvorefter informanterne i interviewene *beskriver holdninger til og praksis i feltet*. Hvor interviewene kan synliggøre forskellige tovtrækkerier og problemstillinger, så kan historiseringen fremme konstruktionen af feltet som konstituerer de sammenhænge som informanterne er en del af. Feltkonstruktionen skal altså synliggøre de objektive relationer, som giver anledning til aktørernes praktiske strategier, som udfoldes i den sidste analysedel. Således vil specialet på den ene side synliggøre nogle af de objektive problemstillinger i feltet og de rationaler, der strides her om, og på den anden side skitsere den udvikling, der er pågået i feltet for hundeejerskab, herunder lovgivning, gennem de seneste 200 år, i et forsøg på at gøre tovtrækkerierne herom synlige. Det er vigtigt at gøre relationen mellem historiseringen og analyserne klar; historiseringen danner optakt til, og synliggør, nogle af de modstridende rationaler i feltet og sammen med analysen af de objektive strukturer, skal den ses som et forsøg på at producere en forklaring på de tovtrækkerier og problemer, der kan ses i interviewene, imens analysen af de subjektive strategier synliggør den sociale betydning – i en vis udstrækning konsekvenserne – af de tovtrækkerier, der pågår i feltet.

”En historisk konkret analyse inddrager altså undersøgelsesobjektets socialhistorie (...) En sådan tilgang kan ses i kontrast til forskellige former for funktionalistiske beskrivelser, der primært sætter sig for at forklare, hvorfor det der skete/sker, er det, der måtte ske. Altså at der er tale om nødvendige og selvfølgelige ændringer – og ’sund fornuft’. En ’bourdieusk’ feltanalyse anlægger med andre ord et konfliktperspektiv – et kættersk perspektiv, og har altså som ambition at gøre det selvfølgelige påfaldende” (Mathiesen, 1999: 31).

Rent konkret er udgangspunktet for historiseringen en række juridiske tekster, samtidsfortællinger og fagudtalelser med begyndelse omkring den første officielle kundgørelse om hundehold i Danmark. I en vekselvirkning mellem vigtige nutidige nedslagspunkter og deres historiske rødder, dannes en fortælling om hunde og mennesker i Danmark, der afslutningsvis gengives kronologisk men som i arbejdsprocessen har været skiftende mellem nu og da. Ved at tage udgangspunkt i specifikke situationer og lovgivninger der har haft en regulerende virkning på hundepraktis, er fokus på eventuelle brudflader i feltets historie der kan forklare hvorfor det ser ud som det gør. Ud over skriftlige kilder har historiker Anne Katrine Gjerløff bidraget via interview og har givet adgang til svært tilgængelige kilder fra 17- og 1800tallet. Ved denne opbygning kan feltet godt komme til at fremstå mere autonomt end det er, så det understreges hermed, at det kun har karakter af et konstrueret subfelt, påvirket af mange andre felter, og ikke er en statisk enhed med klare grænser.

Model om de kulturelle og politiske processers handlesammenhænge

Som en del af inspirationen til det praktiske analytiske arbejde med at belyse, hvordan feltet for hundeejerskab er indrettet og organiseret, har jeg taget udgangspunkt i Mathiesens model om de kulturelle og politiske processers handlesammenhænge (se appendix A). Den historiske udvikling i feltet undersøges ud fra et præmis om, at sociale fænomener er et resultat af menneskelige handlinger, og er således ikke en naturgiven udvikling, men et resultat af de magtrelationer som konstruerer feltet. At anskue et socialt fænomen historisk konkret vil sige at inddrage det konkrete fænomens historiske forudsætninger, og samtidig forstå det i relation til de aktuelle sociale betingelser. Herigennem undersøges det konkrete problem ved at spørge til, hvorfor udviklingen er

gået i en bestemt retninger, hvilke rationaler og relationer der har været styrende, og hvorfor netop disse positioner har vundet gehør. Herved tydeliggøres, hvilke strukturer som har betydning for hundeejernes handlemuligheder.

Modellen, der berører historisk konkrete analyser, sætter fokus på de forskellige niveauer, som et felt er konstrueret af, og kan "sætte fokus på centrale aktørgrupper på de forskellige niveauer i modellen og deres sammensatte 'institutionelle betingelser', der konstituerer de agerendes handlesammenhænge og deres handledispositioner" (Mathiesen, 2002: 41). Undersøgelsen af feltet bevæger sig således på forskellige niveauer, som ud fra specialets fremstilling og formål vægtes forskelligt; nemlig et politisk/strategisk niveau, et administrativt/organisatorisk niveau og et praksisniveau. Ambitionen er både at belyse de kampe der foregår på de forskellige niveauer, men som samtidig påvirker og går på tværs af niveauerne.

Figur 3. Illustrering af specialets analytiske opbygning inspireret af Mathisens model.

På det politisk/strategiske niveau foregår kampene om den symbolske orden. Det er de ideologiske betydningssammenhænge som kæmper om retten til at definere, hvordan verden skal anskues og opdeles, altså hvad Bourdieu kalder principles of vision and division, og som han refererer til som det overordnede magtfelt. I nærværende afhandling relateres kun til det overordnede magtfelt i den forstand, at en del af den historiske analyse er bygget på juridisk materiale og lovgivning, som kan siges, alt efter

positionernes styrkeforhold, at have en vis sammenhæng med det overordnede magtfelt. Det er samtidig også på dette niveau at kampene om ideologiske tendenser blandt ejerne viser sig, som modstridende diskurser og holdninger til hundeejerskabsnormer, der fæstnes i forskellige feltkapitaler og positioner.

Det administrative/organisatoriske niveau er en betegnelse for de kampe som finder sted i forhold til, hvordan de sociale institutioner skal organiseres. Det vil sige de kampe som omhandler eksempelvis politiets handleressourcer og dyrlægenes påbuds indretning, og som i en vis udstrækning danner bindeled mellem ideologier, samfundsudvikling, og samtidig hverdagslivets mulige organisatoriske praksis. På praksisniveau ses kampene om, hvordan det daglige ejerskab organiseres og håndteres, og dette niveau danner grundlag for den anden del af analysen.

Tilsammen danner analyserne et billede af de sammensatte sammenhænge som feltet er konstrueret af, samt hvordan relationerne mellem de forskellige niveauer påvirker hinanden. Som det fremgår af følgende analyse er det ikke kun en top-down proces, for praksis kan også være med til at influere på, hvilke rationaler som skal gøre sig gældende, når eksempelvis dyrlæger afviser at aflive hvalpe eller hundeejere ignorerer bødepålæg og krav om mundkurv.

Analysen af de objektive strukturer har til formål at komme omkring det politisk/strategiske niveau samt det administrative/organisatoriske niveau i en kortlægning af de objektive strukturer, og har tre kategoriske delmål:

- a. Synliggøre hvem der er på feltet
- b. Synliggøre relationerne mellem de positioner, som kæmper om retten til at definere den symbolske orden i feltet
- c. Anskueliggøre hvad der har betydning for feltets indretning, og hvilke dagligdagsforestillinger som præger feltet

Det er vigtigt at være opmærksom på, at spørgsmålet om kapitalformer i et felt som udgangspunkt er et empirisk spørgsmål. Det vil sige, at man ikke a priori kan bestemme, hvad der anses for at være økonomisk, kulturel eller social kapital i et givet felt. Ofte vil en feltanalyse pege på, at en del af de centrale kampe i et givent felt netop drejer sig om, hvilke former for kapital, der skal anerkendes og derved have effekt (Jensen, 2006).

Den sidste analysedel, subjektanalysen, har til formål at komme omkring praksisniveau, i en undersøgelse af hundeejeres handlen, strategier, positioneringer og kapitalovervejelser. Rent konkret tager analysen udgangspunkt i en række interviews med hundeejere i september 2010 hvor loven havde været trådt i kraft et par måneder. Denne metodik har især den force at informanterne har mulighed for at fortælle om praksis og om holdninger, og at interviewereren har mulighed for at stille uddybende spørgsmål og lade samtalen danne udgangspunkt for eventuelle kategoriske dimensioner, fremfor at have fremført kategorier på forhånd som vedkommende kun kan svare ja eller nej til. Udgangspunktet for interviewene var en samtale om deres hund, deres hverdag med denne, deres eventuelle oplevelser med relation til loven samt deres konkrete holdninger til disse oplevelser. En uddybning af genereringen af det empiriske materiale følger.

Analysen har til formål at fremvise en række strategier og positioneringer som hundeejerne benytter sig af, i deres ageren i feltet ud fra dets nye betingelser. Samlet set giver analysen et indblik i handlemønstre på feltet og aktørernes mulighedsbetingelser afhængigt af – og medkonstruerende af - de objektive strukturer.

Empirisk indsamling – informant interviews

I interviewene er fokus på de forestillinger som informanterne har om deres praksis, og formålet er at få dem til at fortælle om situationer og oplevelser i relation til hundeejerskabet. Eftersom de feltanalytiske interviews handler om at synliggøre sammenhængen imellem de mest personlige oplevelser og samtidig udviklingen i de sociale felter, ligger opgaven i, at få interviewpersonerne til at synliggøre de forståelseskategorier de bringer med ind i feltet, ved at få dem til at eksplicitere det, som alle tilsyneladende ved, hvorved man kan få et indblik i nogle af de selvfølgeligheder der er i forhold til hundeejerkultur.

Ved at interviewe med denne optik bliver jeg som interviewer en aktiv medkonstruktør af, hvad det er for en viden, som kommer frem i interviewet. Jeg ser det ikke som muligt, at foretage en fuldstændig neutral undersøgelse, hvilket også ville stride imod Bourdieus grundlæggende principper. Gyldigheden skal derimod komme ved, at jeg reflekterer over den rolle, jeg har spillet i forhold til interviewet og dermed analysens konklusioner, og

hvilke prækonstruerede forståelser, jeg bringer med mig. Se også appendix B som er en uddybning af mine fordomme og forforståelser.

Informanterne

I forsøget på at opnå forskningsmæssig refleksivitet, bestræber jeg mig i det følgende på, at fremlægge mine overvejelser og valg i forbindelse med den feltanalytiske tilgang, hvorfor jeg i det følgende vil forsøge at redegøre for systematikken i mine forberedelser med empirien gennem den feltanalytiske tilgang. Jeg er inspireret af Bourdieus fremgangsmåde i de mange interviews der ligger til grund for det kollektive værk "La misère du monde", hvori han blandt andet gør op med skolastiske metodeanvisninger, der bygger på en forestilling om, at der findes en ideel kommunikationssituation. Han kritiserer dette forsøg på at standardisere og sammenligner det med positivistiske videnskabsidealer (Bourdieu, 2005: 393), og påpeger at en interviewsituation altid har karakter af en social relation, uanset om man har den rene erkendelse som mål. Da en perfekt epistemologisk uskyld absolut ikke er mulig, handler det om at lægge sine metodiske refleksioner åbent frem. Et vellykket interview handler meget om graden af habituel overensstemmelse i interviewsituationen, og derved om, hvordan mulighederne for kommunikation mellem personer i den specifikke situation er. Ud fra denne optik var det en fordel at jeg selv er hundeejer, og havde personligt kendskab til mange situationer som informanterne kunne relatere til, hvilket understøttede en tryk og positiv interviewsituation.

Jeg kontaktede venner og bekendte med henblik på at komme i kontakt med mulige informanter, og brugte også Facebook som kontaktflade. Bourdieu argumenterer for, at man ved at vælge sine informanter blandt bekendte og 'venners venner' har et godt udgangspunkt for at opnå en god kommunikation, baseret på tillid, idet man sandsynligvis besidder nogle af de samme kapitaler. Således vil den sociale relation mellem informant og interviewer på et symbolsk plan forhåbentlig ikke være alt for konfliktfyldt, så der udøves mindst mulig vold i situationen. Bourdieu understreger vigtigheden af, at informanterne ikke frygter at intervieweren vil drage deterministiske og ubehagelige konklusioner af sin analyse, når forskeren evner at sætte sig i informantens sted. Dette viste sig især vigtigt, idet størstedelen af de adspurgte ikke ville lade sig interviewe. I forsøget på at komme i kontakt med mennesker der ejede en ren race af de nu forbudte hunde, blev jeg afvist med argumenter om, at man ikke kunne stole på

hvordan jeg ville fordreje det fortalte, eller frygt for, at jeg ville kontakte medier og afgive ukorrekte oplysninger. Selv da jeg kontaktede diverse racerepræsentanter var afvisningen stor, trods utallige forsøg på at forklare min interesse og understrege anonymitet. Disse forskellige afvisninger vidner om meget forskellige strategier i håndteringen af deres nye udnævnelser som muskel- og kamphundeejere, og det er interessant i sig selv, at det skulle vise sig så kompliceret at få kontakt med villige informanter. Dels kan det begrundes med, at der ifølge Dansk Hunderegister ikke eksisterer så mange rene racer af de 13 omtalte hunde, og dels tolker jeg det som ejernes oplevelse af symbolsk vold, afmagt og misforståelse. Jeg forsøgte mig også med at kontakte hundeejere der luftede hunde i parker og gader, men også i denne ellers ligefremme og venlige kontaktfom hvor jeg havde medbragt min egen hund som katalysator for samtalen blev jeg afvist. Selvom jeg fik lagt annoncer på hjemmesider såsom bevarmuskelhunde.dk og deltog i debatter på nettet, lykkedes det først efter mange uger at få kontakt med villige hundeejere via bekendtes bekendte og Facebook. At få kontakt med hundeejere af andre racer, var til gengæld intet problem. Jeg endte med at lave interview med syv hundeejere, der havde enten racehunde eller blandinger, og hvert interview varede 40-75 minutter. Jeg fravælger at introducere de enkelte informanter specifikt, idet oplysninger om deres demografi og lignende ikke tjener særligt til specialets formål, fordi jeg ikke går i dybden med denne mulige dimension, og fordi en opremsning af navne og hunderacer kun giver mening i relation til citater i selve analysen. Alle interviews er vedlagt i deres fulde form som appendix H.

Bourdieu understreger vigtigheden i, at to personer, der socialt set ikke er meget distancerede fra hinanden, formodentlig har en udpræget fælles forståelse for de ikke-verbale tegn og signaler, der i høj grad er en vigtig del af interview situationen. Som indgang til kontakt fortalte jeg om mit eget hundeejerskab som 'isbryder'. Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at det stadig er interviewerens der bestemmer spillereglerne i interviewsituationen, trods eventuelle ligheder. I et interview indgår man i en social relation med informanten, og man bør gøre sig klart, hvilken effekt samtalen muligvis vil have på den interviewede, hvilken opfattelse informanten har af formålet med interviewet, og hvilke ytringer han eller hun mener at kunne komme med i situationen. Forud for interviewene fortalte jeg, at jeg ikke havde til sinde at kritisere deres hunde, og at jeg ikke ville give oplysninger videre hvis de fortalte om ulovligheder (eksempelvis at de ikke fulgte de nye regler om mundkurv).

I enhver interviewsituation er der en vis fare for en asymmetrisk kommunikation, hvor interviewerens i værste fald udøver symbolsk magt på grund af det kapitaloverskud, som vedkommende typisk vil have i kraft af sin viden. Den symbolske magt kan eksempelvis udmønte sig ved en overlegen sprogbrug; en tilbøjelighed man ifølge Bourdieus metodeanvisninger kan forsøge at kontrollere ved *at lytte* (Bourdieu 2005: 395). At lytte skal forstås som at give plads til den enkelte informants specielle måde at fortælle på, hvorfor man ikke stramt skal følge en spørgeguide, men heller ikke blot skal lade samtalen gå sine egne veje.

Opbygning af interviewguide

Informantinterviewene er semistrukturerede, og interviewguiden indeholder en skitse over emner der skal dækkes, og forslag til spørgsmål der kan stilles. Pointen er, at få informanterne til at fortælle så jeg kan få bedre indsigt i hvad der rører sig på feltet, hvad der er værdifuldt, altså et indblik i feltets kapitallogik. De enkelte interviewspørgsmål kan både vurderes med hensyn til en tematisk og en dynamisk dimension: tematisk med hensyn til dets relevans for forskningstemaet og dynamisk med hensyn til det mellem menneskelige forhold i interviewet, og som Steinar Kvale skriver: *"Et godt interviewspørgsmål bør tematisk bidrage til vidensproduktion og dynamisk til at fremme en god interviewinteraktion"* (Kvale, 1997: 134).

Formulering af spørgsmål

Inspireret af Spradleys etnografiske forskrifter (Spradley, 1979: 86), har jeg valgt kort at inddrage hvad han benævner en Grand-tour. Oprindeligt er konceptet tiltænkt den kvalitative interviewsituation som en måde at spørge ind til praksis, og kan forstås som en verbal rundvisning i et givent fysisk rum på feltet. På denne måde kan man spørge ind til praksis og få informanter til at fortælle om steder og begivenheder der ofte knytter sig til disse steder – i mit tilfælde hjemmet, fortove og parker i lokalområdet – hvorved der afgives mundtlig data om praksis. Spradley skriver, at fordi en stor del af menneskers (kulturelle) viden er 'skjult', altså tages for givet eller ligger implicit i vores tanke- og handlemåder, vil forskeren eller interviewerens ofte ende med at have en stor explicit viden om disse forhold som informanten udtrykker. Han skriver: *"The meaning of a symbol can be discovered by asking how it is used rather than asking what it means. If we ask for meaning, we will only discover the explicit meanings, the ones that people*

can talk about. If we ask for use, we will tap that great reservoir of tacit meanings which exists in every culture" (Spradley, 1979: 156). Denne udtalelse er i høj grad i overensstemmelse med Bourdieus fokus på praksis som kilde til viden, hvorfor jeg i min interviewguide vil lægge særlig vægt på at få informanterne til at fortælle om praksis, om hverdag og om konkrete situationer. Derigennem vil både verbale og nonverbale holdninger og kampe komme til udtryk. I interviewguiden er formuleret både Typical Grand Tour Questions, hvor man spørger til hvordan noget typisk er og foregår, samt Specific Grand Tour Questions, hvor man spørger til hvordan noget er og foregår på et specifikt tidspunkt eller i en bestemt situation.

Inspireret af Spradley, stiller interviewguiden tre typer af spørgsmål: deskriptive spørgsmål, strukturelle spørgsmål og kontrast spørgsmål, der hver især producerer viden om forskellige elementer (Spradley, 1979: 78). Deskriptive spørgsmål er; *"especially useful to start the conversation and keep an informant freely talking"* (Spradley, 1979: 80). Strukturelle spørgsmål; *"all function to explore the organization of an informant's cultural knowledge"* (Spradley, 1979: 131), herunder konstruktionen af et felts kategorier og måden hvorpå de relaterer til hinanden. Kontrast spørgsmål som den sidste, muliggør et fokus på kontraster *"both tacit and explicit"* (Spradley, 1979: 171), og således bliver det med denne type spørgsmål muligt, at skitsere forskellige stridende positioner og deres afstand eller nærhed til hinanden. Sidstnævnte type begrundet mine spørgsmål til informanten, om nogle hunde er bedre eller 'mere rigtige' end andre, og om vedkommende har stærke præferencer for nogle hunderacer frem for andre. Herved vil jeg måske få indblik i nogle bagvedliggende forestillinger om ejernes holdninger til hunde på et mere generelt plan. I interviewene har jeg været særlig opmærksom på, når informanterne udtrykte ambivalens, eksempelvis ved at synes at lovgivningen er en god ide i forhold til andre hunde, men ikke sin egen. Ambivalensen kan være mere til at illustrere kompleksiteten i emnet og feltet.

Interviewguiden er opbygget omkring en række temaer som er konstrueret ud fra refleksioner over historiseringen, og som i første omgang måske kan virke tilfældige men som har rødder i historiske fakta og tanker. Dertil er der en række nøgleord for overblikkets skyld, og en række katalysatorspørgsmål som var særlig anvendelige undervejs i interviewsituationerne for at holde kursen eller skifte emne på en hensigtsmæssig måde (se appendix C).

Data bearbejdelse

Interviewene blev transskriberet for videre bearbejdelse, og dataene blev kodet af flere omgange. Ved at kode data er der mulighed for en stringent bearbejdning af hvad en gennemgang af materialet kan bidrage med. Som Coffey skriver i sine metodiske refleksioner:

“Coding can be thought about as a way of relating our data to our ideas about those data. Because codes are thus links between locations in the data and sets of concepts or ideas, they are in that sense heuristic devices (...) one should not confuse coding itself with the analytic work of developing conceptual schemes” (Coffey, 1996: 27).

Det er værd at udpensle, at kodningen således skal forstås som en organisering af principper og forløb der hverken er statistiske eller absolutte. Kodningerne er derimod egne kreationer, idet jeg selv har udvalgt og identificeret dem, og de skal derfor ikke forstås som analytiske parametre men som værktøjer til at tænke med.

Den første kodning bestod i at gennemlæse alle interviews, og opdele citater i udvalgte kategorier, som var skabt på basis af historiseringen, og dannet ud fra en systematisk gennemgang af historiseringens kerner og forventninger til informanternes udspil. Samtidig bestod den første kodning i, at være årvågen i forhold til eventuelle nye, mulige kategorier der viste sig undervejs, og således blev al data kategoriseret.

Den anden kodning var mere specifik, og bestod af en gennemgang af kategorierne med fokus på niveauer ud fra Mathiesens optik, og specifik udvælgelse af citater der kunne illustrere pointer. Ved at gennemgå materialet grundigt over flere omgange, og ved at transskribere interviewene selv, sikredes en høj grad af indblik i dataene og en mulighed for at opfange eventuelle pointer eller finesser som ellers kunne være gået tabt. I det følgende foreligger litteraturstudiet, efterfulgt af historiseringen, som optakt til selve analyserne.

Litteraturstudie

“Når man skriver om dyr, skriver man også om sig selv” (Gjerløff & Møllerhøj, 2009:16).

Menneskets samspil med ikke-menneskelige dyr, er et centralt element i moderne socialt liv. Men eftersom *"the social sciences tend to present themselves pre-eminently as the sciences of discontinuity between humans and animals"* (Noske, 1990:66), og på trods af, at interaktion med dyr er almindelige, har dyrene og deres betydning nærmest været ignoreret indtil for nylig. Ifølge Sanders stammer denne mangel på opmærksomhed primært fra det 17. århundrede, hvor filosofen Descartes anså dyr som *"mindless machines"*⁸. Den kartesianske ortodoksi der indtil for nylig har udelukket dyr fra samfundsvidenskabelig analyse, baseres på den lingvistiske antagelse, at fordi dyr mangler evnen til at tale, mangler de også evnen til at tænke.

Ikke desto mindre er der nogle få sociologer i det 19. århundrede som tog diskussionen op om dyrenes egenskaber og sociale menneske-dyr interaktioner. En af de første kvindelige sociologer, Harriet Martineau (1865) skrev eksempelvis om bymæssige problemer forårsaget af vildtlevende hunde, og den irske forfatter og modstander af dyreforsøg, Frances Cobbe (1872), diskuterede sammenhængen mellem hundes mentale egenskaber og deres fysiske karakteristika. Den famøse sociolog Max Weber anerkendte nogle år senere, at dyr kunne spille en rolle i sociologiske og samfundsfaglige analyser:

"In so far [as the behavior of animals is subjectively understandable] it would be theoretically possible to formulate a sociology of the relations of men to animals, both domestic and wild. Thus, many animals "understand" commands, anger, love, hostility, and react to them in ways which are evidently often by no means purely instinctive and mechanical and in some sense both consciously meaningful and affected by experience" (Weber, 1947:104).

På trods af Webers åbenhed overfor dyrenes mulige rolle i sociologien, blev dyrene fortsat ignoreret af de fleste sociologer i det tidlige 20. århundrede. En anden anerkendt filosof og sociolog, George H. Mead (1907) diskuterede ofte ikke-menneskelige dyr i sine skrivelser, men havde fokus på beskrivelser af dyrs handlinger som han brugte som baggrundsforståelse i sin model af menneskers handlinger. I det intellektuelle grundlag

⁸ Oprindeligt udtrykt i bogen *"Discours de la méthode pour bien conduire sa raison, et chercher la vérité dans les sciences"* af René Descartes fra 1637, citeret i Broughton & Carriero, 2008: 407.

for det konstruktivistiske perspektiv, der senere skulle blive symbolsk interaktionisme, fastholdt Mead at, selvom dyr var sociale væsner, så bestod deres interaktioner kun af hvad han betegnede primitive og instinktive "converation of gestures" såsom når hunde gør (Mead, 1907). Ud fra Meads synspunkt, manglede dyrene evnen til at bruge symboler og kunne derfor ikke forhandle mening og fungere som med-interaktører. Dyrenes handlinger handlede udelukkende om at opnå simple mål, såsom at skaffe føde eller forsvare territorium, men fordi de ikke kunne bruge sprog var deres handling uden mening.

Det er interessant, at en af Mead's kollegaer ved the University of Chicago faktisk anerkendte den rolle dyr muligvis kunne spille i en sociologisk analyse. I et næsten ukendt paper med titlen "The Culture of Canines" kritiserede sociologen Read Bain (1929) sociologiens anthropocentrisme og argumenterede for udviklingen af en dyre-sociologi. I artiklen, gengivet i Sanders (2006) fastholder han:

"Just as animal intelligent and emotional behavior, anatomical and physiological structure and function, and group life, have their correlates in human behavior, so the dividing line between animal and human culture is likewise vague and arbitrary" (Sanders, 2006: 3).

Men trods denne interesse har sociologien som fagtradition fortsat ikke beskæftiget sig med dyr, før sociologen Clifton Bryant (1979) proklamerede at sociologer bør give opmærksomhed til hvad han kalder "the zoological connection", i stedet for at ignorere den påvirkning dyrene har på vores sociale liv. Tilskyndet af Bryant's formaninger begyndte menneske-dyr relationer at komme i fokus blandt amerikanske sociologer sidst i det 20.århundrede, og der blev oprettet fagtidsskrifter om emnet hvor især *Society and Animals* samt *Anthrozoös* er nogle af de største. Også veletablerede og anerkendte tidsskrifter som eksempelvis *Qualitative Sociology* og *The Journal of Social Issues* begyndte at publicere artikler om emnet, og forskningsartikler om menneske-dyr relationer dukkede også op i prestigefyldte tidsskrifter indenfor sociologi, filosofi og etnografi. I 2002 blev dyrenes relevans i sociologien stadfæstet i USA ved oprettelsen af *The Animals and Society* som en undersektion i den amerikanske sociologforening. Denne udvikling i USA har dog ikke nået Skandinavien med samme hast, og der ser ud til at være en lang vej endnu for sociologer i Danmark før fagtraditionen byder dyrene velkomne.

Claude Lévi-Strauss udtalte i 1971, at: "Nogen dyr er gode at spise; andre er gode at tænke med" (gengivet i Gjerløff & Møllerhøj 2009: 11). Filosof og zoolog Donna Haraway erklærede i sin berømte tekst *The Companion Species Manifesto* fra 2003: "Dogs are not surrogates for theory; they are not here just to think with. They are here to live with" (gengivet i Thorsen, 2001: 36), og stadfæstede dermed dyrenes relevans for samtidsforskning. Tidligere fokuserede historieskrivning om dyr på menneskers ideer og attituder i forhold til dyr "In which animals were mere blank pages onto which humans wrote meaning: in which they were passive, unthinking presences in the active and thoughtful lives of humans" (Fudge, 2006: 3). I stedet drejer interessen sig nu over mod forskning i hvordan mennesker konstruerer og konstrueres af dyr gennem tiden⁹. Det er menneskerne og deres mellemmenneskelige handlinger, som udspringer af deres forhold til dyrene, som er det spændende genstandsfelt – og som bemyndiger nærværende afhandling i en socialvidenskabelig kontekst.

⁹ Her er især Harriet Ritvo: *The Animal Estate* (1987) og Kathleen Kete: *The Beast in the Boudoir* (1994) vigtige nøgletekster.

Hunde er ikke bare hunde

En ung dreng ligger på sengen, ligbleg og savlende. Omkring ham står en række prominente borgere, læger og halv-adelige, som lavmælt diskuterer i skyggerne af rummet. Hestevogne passerer forbi vinduet og hovene dundrer på brostenene; drengens mor er henvist til den anden stue så hun kan skånes for synet, og hans far står og gnider sin hat nervøst mellem fingrene, så linningen bliver slidt. En af Københavns mest fremtrædende og populære læger træder frem og de andre mænd strækker hals for at følge med i hvad han laver. Han kigger undersøgende på drengen, der gisper og skærer tænder i smerte. Ansigtet er fortrukket i en pinefuld mine, brystet og armene ligger spændt, og hans 17årige krop er ranglet og tynd, hvilket ses endnu mere i det øjeblik lægen flytter klædet fra hans ben og underkrop. De nærmeste omkring sengen gisper og træder et skridt tilbage; lægens fornemmelse for drengens sygdomsudvikling viser sig at holde stik, og det værst tænkelige er indtrådt: hans lem står stift og rødmosset ud i luften.

Vi befinder os i 1769. Den unge mand lider af hundegalskab, og hans erektion og efterfølgende død får en stor konsekvens for hundeejerskabsfeltets tidlige rødder. Den populære læge og de mange prominente tilskuere forarges nemlig i så stor grad over sygdommens udvikling, at de går til Kongen som straks kundgør¹⁰, at alle hunde skal holdes i snor, eller blive slået ihjel af natmesteren. Denne kundgørelse er det første juridiske tiltag på området, og en forløber for den hundelov vi kender i dag. Men for at forstå denne udvikling, og for at få indblik i tiden efter dette, skal vi først nogle år tilbage.

Forskellige historikere har demonstreret hvordan frygten for, at et bestemt dyr kan smitte med en fatal sygdom, forandrer sig med tiden, og ofte har været en angst mest udbredt blandt eliten. Kampagner mod 'farlige dyr' er blevet fortolket som former for medicinsk-moralsk panik, som enten udtrykker mulig krise i den sociale orden eller angst for bestemte sociale grupper. Historiker Mark Jenner påpeger det ironiske ved at man i det 16.- og 17. århundrede i England anså rotter som et tegn på pest, men ikke som bærere af pesten, hvorimod hunde og katte blev anset som skyldige og slagtet i massevis: *"In trying to combat bubonic plague by killing dogs and cats, sixteenth- and seventeenth-century people were exterminating natural enemies of the plague's main vector – the rat!"* (Jenner, 1997: 50).

Hunde blev betragtet som et meget dobbeltsidet væsen, hvor de på den ene side repræsenterede troskab og hengivenhed, og på den anden side ansås som et foragteligt væsen. Noget der findes i vores sprog i dag; man er doven som en hund eller fræk som en slagterhund. Forholdet mellem hund og menneske var dobbeltbundet i en nærhed og en afsky eller distance – skisma mellem kærlighed til den enkelte hund og frygten for artens vildskab, uhygiejniske efterladenskaber og sygdomme (Gjerløff, 2010: [17:26]). I 17. – og 1800 tallet var hunden således symbolet på alt hvad der var uselvisk, trofast og tappert, men samtidig bekæmpede man løse hunde og frygtede hundegalskab. Historiker Ulrik Langen forklarer: *"Hunde er ikke bare hunde. Der er nemlig hunde, de fine hunde, og så er der køtere, pøbelens hunde. På den måde kan hunden også sammenlignes med menneskene i 1700tallet hvor vi har de fine, de dannede og så har*

¹⁰ Det skal siges, at det ikke er en lov som sådan i Danmark, men en kundgørelse i København, der således fungerer praktisk som en lov i byen og lige udenfor byens porte.

vi pøblen" (P1, 2010). De løsgående hunde i København, som der var mange af i 1700tallet, afspejler tiggerne, løsgængerne, folk på bunden af rangstigen som ikke hører til noget sted. De blev anset som farlige, hvorimod de velfriserede mopper, mynder og pudler var veltæmmede, fine hunde som man ikke havde noget imod og det var dem der var menneskets bedste ven. Det skal tilføjes at ganske få hunde – foruden lænehunde – nogensinde gik i snor. Hundenes og menneskenes status havde sammenhæng, og man havde kort sagt en hund der passede til ens sociale rang, hvorved den omvandrende handelsmands hund per definition var en køter, en blandingshund, der gøede og knurrede. Adelmanens hund per definition var derimod, og ikke overraskende, en fin racehund, som eksempelvis en jagthund, puddelhund eller spaniel. I *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* tales der ligefrem om "*den modesyge, at have en stor puddel i hælene på sig*" (gengivet i Henningsen & Langen, 2010: 160). Modefænomenet med de fine hunde blev vist på ekstrem facon af Kong Christian d. 7., der i en periode altid sås sammen med en gigantisk Grand Danois, som fik en plads i rangen og endda blev fragtet i egen karet (Henningsen & Langen, 2010: 163). Historiker R. Fox udpensler den moralske dimension: "*Ejere blev advaret imod at lade deres hunde parre sig eller socialisere med upassende gadekryds, som blev anset som skyldige i 90 procent af al hundekriminalitet*" (Fox, 2008: 99, egen oversættelse). De dårlige egenskaber – lasterne – som mennesket ikke vil vide af, repræsenteres af den omstreffende køter, mens de gode egenskaber – dyderne – repræsenteres af den ædle, racerene jagthund, puddel og cockerspaniel. Der var således et tydeligt dobbeltforhold, som i høj grad afspejlede sig i, hvordan disse dyr blev opfattet og behandlet.

Massedrab og blod i gaderne

I København og på Frederiksberg frygtes sygdomme spredt af hunde, og i de fleste europæiske storbyer klager det bedre borgerskab over de herreløse hunde, der strejfer rundt, for det er en fremherskende forestilling at hunde er smittespredere af alverdens sygdomme. I mange byer har man taget initiativ til, at løsgående hunde slås ned, og efter tilfældet med den unge dreng der dør af hundegalskab, beslutter Kongen i 1769, at alle hunde i København og på Frederiksberg skal holdes i snor, eller blive slået ihjel af natmesteren. At et enkelt tilfælde af hundegalskab kan få kongen til at komme med den udmelding, skyldes formentlig mere frygten for tabt ære end tabt liv. Hundegalskab er nemlig en sygdom der i særlig grad frygtes af det finere folk, fordi: "*En direkte følge af 'galne hundes forgiftige smitte; [er] en heftig libido*" (Henningsen & Langen, 2010: 174).

Noget mere moralsk uanstændigt er nok svært at finde, og i det følgende århundrede kom der stærkt fokus på netop denne "satyriasis", der på en måde forvandler mennesket til et dyr, og derfor frygtes af især det bedre borgerskab. Fortællingen om den døende dreng er derved en meget synlig markering af hvordan praksis blev ændret.

Denne dobbelthed ses tydeligt, da rakkerne i den efterfølgende tid dræbte hundene på gaderne, og blev forfulgt af gadedrenge og anden pøbel, på samme måde som når pøblen jagede fattigfogederne når de ville arrestere tiggere. Hunden kan i en vis forstand ses som den dyriske repræsentation af de omstrefjende betlere, der på den ene side var samfundets skum men samtidig fik pøblens beskyttelse. Hundejagten blev i høj grad opfattet som noget skændigt og æreløst, hvorfor det var rakkerne og ikke politiet eller vægterne, der fik opgaven. I en periode ligger der horder af hundelig i gaderne, og den selvsamme elite som ønskede problemet løst begynder nu at kritisere ubehaget ved de døde dyr. I 1783 besøger en fin, portugisisk gesandt København med sin lille hund, og da denne bliver slået ihjel på gaden, opstår der en heftig debat i København. Politimesterens plakat siger, at ingen hunde er undtaget fra forbuddet, men samtidig ligger der – ifølge politiet – implicit at der ikke sigtes mod finere folks hunde. Rakkerne, der har dræbt hunden, bliver straffet fordi de *"burde have kunnet regne ud, at man selvfølgelig ikke skal overfalde en fornem herres kæledyr"* (Henningsen & Langen, 2010: 186).

Sagen starter en diskussion om hvilke hunde der skal slås for panden, ud fra moralske standarder om rigtige og forkerte hunde. I England begyndte man at definere rabiesbefængte hunde som 'skyldige' frem for 'syge', hvilket transformerede problemet fra et medicinsk til et problem kontrolleret af politiet. Ud fra dette synspunkt blev hovedbeskæftigelsen ved bekæmpelsen af sygdommen en intensiv moralsk overvågning af hundemængden, for at udrense de vildfarne der havde afvejet fra fysiske såvel som moralske normer. Historiker Ritvo forklarer:

"In theory this correlation made it possible to predict from an animal's character whether it was likely to contract and spread rabies, a prediction that would enable the police to identify and isolate or kill potential carriers – best of all before they got sick and threatened to contaminate others. Deciding whether any particular types of dogs were especially liable to infection or especially dangerous when infected

meant deciding whether some dogs were intrinsically worse than others, the figurative link between dog and owner meant that such judgments in effect identified suspicious or troublesome kinds of people” (Ritvo, 1987: 176).

Denne opfattelse af hunde kan forklare situationen i København, hvor de pæne hunde ikke blev anset som en trussel, selvom arten som sådan blev anset for smittebærende. Disse hundemassakrer tolkes ikke som simpel uvidenhed eller panikreaktioner; ”rather, they articulated a variety of fears about human relationships with each other, with the bestial aspects of humankind and with the wider world” (Jenner, 1997: 56). Efter nogle år med klager indskrænkedes nedslagtningen i 1789 til kun at foregå om sommeren (de såkaldte hundedage) og resten af året fik ejerne blot en bøde, fordi det vurderes at det kun var om sommeren at hundene blev angrebet af hundegalskab. I 1813 blev hundene ikke længere dræbt på åben gade, men indfanget og aflivet eller udleveret mod en bøde, og i 1815 forsøger man efter engelsk mønster i stedet at begrænse antallet af hunde ved at indføre en hundeskat¹¹.

De stakkels dyr

Ifølge historiker Anne Katrine Gjerløff sker der et interessant skift i Danmark i midten af 1800tallet: tidligere var dyr beskyttet som al anden ejendom, og man måtte eksempelvis ikke slå en anden mands ko ihjel, for så ødelagde man hans ejendom. I 1857 kommer en lovgivning i Danmark, der gør det ulovligt at pine dyr, og fokus bliver på pinslen og ikke på at ødelægge ejendom. Der sker således en bevægelse fra, at dyret udelukkende er en ting, en ejendom, til at være et væsen i egen ret som skal beskyttes (P1, 2008). Det er populærkulturen med hattedamerne i spidsen der sætter dyrerettigheder på

¹¹ I 1970 bortfaldt hundeafgiften med den begrundelse, at afgiftens forholdsvis beskedne beløb i forhold til de samlede udgifter ved hundehold, ikke længere havde nogen væsentlig betydning for antallet af hunde i Danmark. Efter en forhøjelse af afgiften i 1962 skete ingen nedgang i antallet af hunde – tværtimod har der siden 1960 været en jævn stigning. Hvis afgiften effektivt skulle begrænse antallet af hunde, skulle den forøges væsentligt, og det ønskede justitsministeriet ikke at gennemføre. Ved denne skattepålæggelse var der desuden intet fokus på hundenes ve og vel (Folketinget, 2003).

dagsordenen, og en gruppe fremtrædende borgere vil gerne lave en dyrebeskyttelsesforening i tråd med hvad man har set i andre skandinaviske lande, og især i England, hvor borgerfruer kæmpede for samfundets moral ved at tage udgangspunkt i dyrs rettigheder: *"Hvis mennesker er onde ved dyr – var tankegangen – så vil de også blive moralsk degenererede og også blive onde mod mennesker. Og derfor satte man især ind overfor at opdrage børn som så siden skulle blive gode moralske voksne mennesker"* (P1, 2008). Dyrenes Beskyttelse blev oprettet i 1875, som et filantropisk projekt der skulle uddanne folk til at være bedre mennesker, for det gode borgerskab skulle behandle dyr, børn og kvinder ordentligt. Protesten var især rettet mod børn der mishandlede dyrene, tyendet, der sparkede hundene, og kuskene som piskede hestene. Foreningens etablering blev en del af det bedre borgerskabs civiliseringsprojekt – dannelsen af en human menneskelighed som var god mod både mennesker og dyr. Projektet støttes især i England af anerkendte poeter og malere; eksempelvis malede den berømte William Hogarth¹² en række moraliserende billeder, som understreger at det gode menneske var god ved dyr, og at børn som er onde mod dyr også bliver onde mod mennesker som voksne. Dette understøtter forestillingen om, at det var fordi de i forvejen var moralsk forkastelige borgere, at det var rækkerne der havde til opgave at slagte hundene på gaden.

Særligt tog borgerskabet hunden til sig og menneskeliggjorde den. Hunden var allerede begyndt at bo i familiernes stuer i slutningen af 1700tallet, og var nu efterhånden en normativ del af familien, som en Victoriansk version af 'villa, volvo og vovse'. Ideen om den trofaste hund, kan ses som et svar på den stærke uro der prægede århundredet: *"I en tid med social turbulens tjente den trofaste hund som ankerfæste til et ældre og socialt stabilt samfund hvor dyder som loyalitet og trofasthed var højt værdsatte. Med andre ord: Hunden havde egenskaber som mennesket selv stod i færd med at miste"* (Thorsen, 2001: 48, egen oversættelse). Det større fokus på hunde som kæledyr gav anledning til stiftelse af en ny forening, og Dansk Kennel Klub blev derfor oprettet i 1897.

¹² *Hogarth malede blandt andet fire billeder, der viste grusomhedens stadier. Et barn der mishandler hunde, en ung der mishandler heste, en voksen der mishandler en kvinde og afslutningsvis får sin dom og får sit hjerte ædt af en hund.*

Den første lov

Hunden er det eneste familiedyr i Danmark, som har sin egen lov; Hundeloven – Bekendtgørelse af lov om hunde (LBK 2005; LBK 2010). Derudover er hunde omfattet af flere andre love, bekendtgørelser og cirkulærer. Hunde er principielt også underlagt Dyreværnsloven, som omfatter alle dyr og skal sikre at de behandles forsvarligt og at deres velfærd beskyttes. Hvor Dyreværnsloven har til formål at beskytte dyrene, er hovedsigtet med hundeloven at regulere holdet af og omgangen med hunde, så de ikke er til gene for deres omgivelser.

Den nuværende Hundelov trådte i kraft 18. maj 1937 og Fru Schmitto, der var formand for dyreværnsforeningen Svalen kritiserede den kraftigt: *"Det endelige resultat er imidlertid blevet, at det ikke er muligt at holde hund i København. Nu er det således at dyrene ikke må røre sig"* (Gabrielsen, 2001: 20). Kravet om at hundene skulle føres i snor af en bestemt længde havde givet Svalens internat en stigning fra 50-60 hunde om måneden til omkring 600. Det nye krav om, at hunde skulle føres i snor tæt op ad føreren virkede som et voldsomt indgreb i den personlige frihed, ifølge internatets bestyrelse¹³. Det er generelt en tydelig udvikling at loven bliver mere og mere detaljeret med længere og længere ordlyd; man er simpelthen nødt til at have helt klare retningslinjer for hvad man må og ikke må gøre mod dyr. Således var der allerede i 1930'erne offentlige diskussioner i Danmark om hunde, som udgjorde en fare for andre dyr og mennesker, og der blev fra flere sider fremsat krav om forbud af bestemte hunderacer. De racer man dengang særligt frygtede var Schæfere og Dobermannpinchere (Sandøe, 2010). Trods debatten indeholdt loven i 1938 ingen bestemmelse om, at de to nævnte hunderacer skulle forbydes, med den begrundelse at der dels var mange andre store hunderacer som kunne være farlige, og dels at de nævnte racer kunne være til stor nytte i samfundet såfremt de var lydige (Schæferhunde er eksempelvis yndet som politihund).

1990ernes drama

I september 1991 nedsatte Justitsministeriet Dyreværnsrådet, og bad dem om at vurdere behovet for raceforbud i kølvandet på en række konkrete tilfælde i slutningen af

¹³ Dette står beskrevet i bestyrelsens forhandlingsprotokol 1935-1945, side 12f. i Svalens arkiv, LAK. Lov om Hunde af 18. maj 1937, særligt § 10 (Gabrielsen, 2001: 59).

1980'erne, hvor Pitbul Terrierer havde overfaldet mennesker. Efter en vurdering fra rådet, blev det forbudt at besidde eller avle hunde af racerne Pitbullterrier og Tosa Inu. Folk der allerede havde en sådan hund kunne beholde den hvis det blev anmeldt til politiet med dokumentation for, at hunden var øretatoveret og steriliseret/kastreret. Men ifølge Sandøe havde forbuddet mod de farlige hunde ikke den store effekt: *"Mennesker, som følte sig tiltrukket af Pitbull-lignende hunde, kunne i stedet skifte til andre kamphunderacer, herunder ikke mindst American Staffordshire-Terriere, de såkaldte Amstaffere. Eller de kunne blot betegne deres Pitbulls som Amstaffere eller blandingshunde"*(Sandøe, 2010: 2). Det skal tilføjes at disse Amstaffere nu er på listen over forbudte racer. Justitsministeriet udpegede konsulenter fra Danmarks civile Hundeførerforening (DcH), som skulle bistå politiet ved afgørelser af, om en hund var omfattet af forbuddet. I 1997 opsagde DcH aftalen, og påpegede, at man ikke alene kunne fastlægge hundens racemæssige tilhørsforhold ud fra en test af hundens reaktionsmønster, og at det ikke kun var de to forbudte racer der kunne være farlige.

Kort efter årtusindskiftet blev diskussionen om farlige hunde igen aktuel, da der fra politiets side var ønsker om flere handlemuligheder, og daværende direktør for Dansk Kennel Klub, Vibeke Knudsen, argumenterede *imod* yderligere raceforbud: *"Vi mener ikke, at problemet er farlige hunderacer. Derimod kan der være farlige hunde-individer (...) Hundene bliver farlige på grund af den person, der er i den anden ende af snoren. Næsten en hvilken som helst hund kan "laves farlig" af sin ejer. Derfor nytter det ikke noget at forbyde specifikke racer"* (DKK, 2009). I januar 2001 anmodede justitsministeriet Dyreværnsrådet om at levere en udtalelse om problemet med farlige hunde, og i overensstemmelse med anbefalinger fra Dansk Kennel Klub og Dyrenes Beskyttelse blev det frarådet at forbyde yderligere racer. I stedet gennemførte justitsministeren en stramning af hundeloven, som gjorde det muligt for politiet at gribe ind over for farlige hunde. Det blev samtidig besluttet at bibeholde raceforbuddet mod de to racer, fordi det havde en god signalværdi ifølge rådet.

I forbindelse med ændringen af hundeloven i 2003, overvejede Justitsministeriet igen om forbuddet mod hold af særligt farlige hunde skulle ophæves eller eventuelt udvides til at gælde andre racer. Ministeriet rådførte sig med Rådet vedrørende hold af særlige dyr, Dyreværnsrådet samt Den Danske Dyrlægeforening, og på baggrund af de sagkyndiges udtalelser og i lyset af vanskeligheder ved med sikkerhed at fastslå, at en hund tilhører

en bestemt race, blev forbuddet ikke udvidet. I stedet blev loven opstrammet i 2005, så politiet fik flere handlemuligheder.

Hvem bider mest?

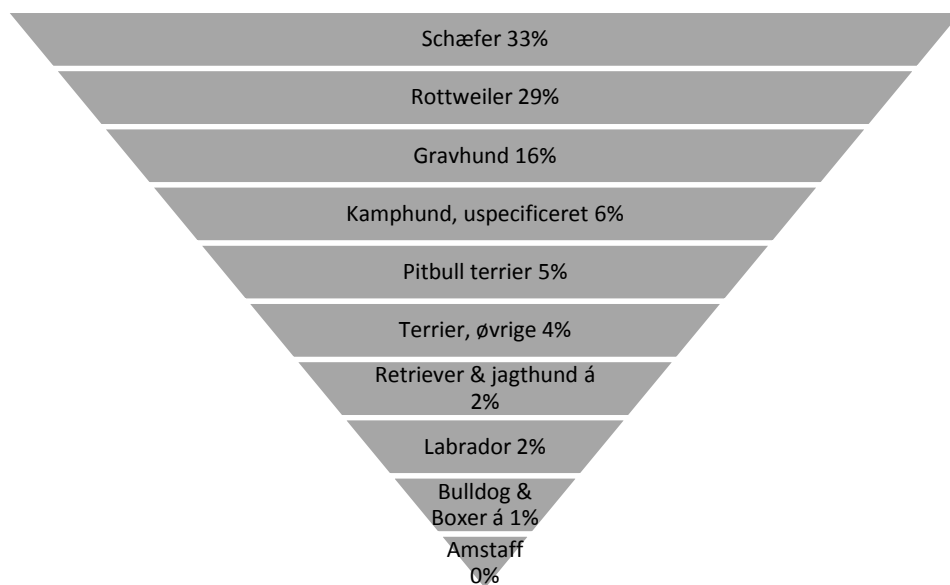
I foråret 2009 blev der igen diskuteret farlige hunde i medierne, efter konkrete tilfælde med hundeoverfald¹⁴, og det var i denne sammenhæng at Justitsministeren nedsatte et Hundeudvalg¹⁵, hvis deltagere blev anmodet om at overveje, om der var behov for yderligere tiltag i forhold til hunde, der kan være farlige for omgivelserne. Ud fra opgørelser fra skadestuerne ses det at niveauet over en tiårig periode ligger konstant på omkring 5.000 bidskader om året hvor mennesker er involveret (DDD, 2008), så selvom der har været øget fokus på bid, har der ikke reelt været flere overfald.

Ud fra Ulykkesregistret, der indhenter oplysninger fra skadestuerne, viser figur 4 den procentvise mængde af hundebid, opgjort på hunderacer i det omfang det har været kendt. Oplysninger om hundens race gives kun ved cirka 5-8 procent af de registrerede skadestuekontakter, og består ud fra denne rapport kun af 263 tilfælde (hvis hvalpe og politihunde ikke medregnes). Ifølge opgørelserne viser det sig, at Rottweilere og Schæfere topper listen, mens de såkaldte kamphunde ikke gør sig særligt bemærket¹⁶. Se også appendix G.

¹⁴ I Hundeudvalgets Kommissorium står der, at der med udgangspunkt i konkrete overfald på ny har været debat om farlige hunde. Der er ingen henvisninger til de konkrete overfald, og således heller ikke til 'gerningshundens' racesammensætning.

¹⁵ Hundeudvalget består af repræsentanter fra Dansk Kennel Klub, Danmarks civile Hundeførerforening, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsrådet, Den Danske Dyrlægeforening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, samt Justitsministeriet.

¹⁶ Sammenholdes antal bid med oplysninger om antal registrerede hunde viser det, at 0,6 % af registrerede Rottweilere og 0,2% af registrerede Schæfere har været involveret i alvorlige personskader ved hundebid.

Figur 4. Den procentvise mængde af hundebid – cirka angivelser.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der kan være en risiko for, at de tilskadekomne oftere vil navngive de hunderacer, som de umiddelbart kan genkende og huske navnet på, hvilket Statens Institut for Folkesundhed også tager som forbehold i deres udtalelser. Benævnelsen Kamphund nævnes første gang som en særlig hundetype i 2005 og herefter 3-4 gange årligt ud fra skadestueopgørelserne. Samlet udgør disse tal ikke ligefrem massiv dokumentation, men det er det mest kvalificerede grundlag og samtidig også den dokumentation som loven bygger på.

Diskussionerne bag lovændringerne i 2010

Den endelige liste over forbudte hunderacer er som følger (billeder af racerne ligger vedlagt som appendix D)¹⁷: Pitbull terrier, Tosa inu, Fila brasileiro, Dogo argentino, Amerikansk staffordshire terrier (amstaff), Boerboel, Amerikansk bulldog, Kangal,

¹⁷ Der foreligger en pudsigt fejl i betænkningen: Der står ingen steder at racen Staffordshire Bullterrier er forbudt, men ikke desto mindre er den med som bilag i betænkningen med billeder af de forbudte hunde!

Centralasiatisk ovtcharka, Kaukasisk ovtcharka, Sydrussisk ovtcharka, Tornjak, og Sarplaninac. Loven betyder opsummeret at en hund af disse racer eller blandinger hvor disse racer indgår, ikke må sælges eller på anden måde videregives efter 17.marts 2010. Hvalpe der fødes efter denne dato samt hunde i dyreinternater skal aflives da de ikke må videreformidles. Når hunden befinder sig på officielle gader og stier, skal den føres i snor med maksimal længde på to meter, samt benytte mundkurv. I såkaldte hundeskove må hunden gerne færdes uden snor, men stadig med mundkurv. Begrundelsen for indførelsen er ifølge Justitsministeriet, at det er *"et væsentligt problem, når der i den brede befolkning skabes frygt for at blive angrebet af hunde, som man møder på offentlige gader og veje, uanset om denne frygt statistisk set er velbegrundet"* (Betænkning, 2009: 12).

Lovforslaget blev samlet godkendt, men der var splittede meninger blandt partierne¹⁸. Konservativt Folkeparti (KF) støtter lovændringerne på lige fod med Venstre (V), som de har opstillet forslaget med. Socialdemokraterne (S) støtter generelt lovforslaget om at farlige hunde skal være ulovlige, men mener dog at hvilke racer der skal være på listen skal afhænge af politiets rapporteringer. Socialistisk Folkeparti (SF) og Radikale Venstre (RV) stemmer hverken for eller imod lovforslaget og beklager, at hundeudvalget ikke fik lov at komme med sine egne anbefalinger i forhold til farlige hunde, men blev tvunget til at lave en forbudsmodel og udpege racer, der skulle forbydes. Dansk Folkeparti (DF) støtter forslaget, men ønsker at indskærpe yderligere ved at indføre en model med en positiv-liste, som indeholder alle de hunderacer der er lovlige i Danmark. En sådan positivliste vil forhindre personer med en forkert hensigt i at importere hunde, som er farlige, og som her i landet er ukendte. EL og LA forkaster begge lovforslaget, og Christian H. Hansen (UFG) forkaster også lovforslaget og begrundet det med, at problemet med farlige hunde bør betragtes som et socialt problem og ikke et problem, der knytter sig til bestemte racer.

¹⁸ En uddybende politisk diskussion kan findes i LF 163 09/10. Forbud mod besiddelse m.v. af visse hunde, båndpligt, aflivning af hunde, der skambider, midlertidig frakendelse af retten til at have med dyr at gøre m.v: <http://dyrenes-beskyttelse.lovportaler.dk/showdoc.aspx?docId=lfo20090163-v>

Frygtelig og farlig

Op til nu har nærværende kapitel være primært deskriptivt, og har blandt andet vist et par interessante forskydninger. I 1930'erne var lovens formål eksempelvis at få folk til at holde styr på deres hund, hvor den nuværende lov i en vis grad er mere fokuseret på at hundene skal holde styr på sig selv. Hunden, fremfor ejeren, er blevet midtpunktet for diskussionen. Samtidig er der et implicit ønske om at kontrollere bestemte mennesker, hvor en regulering af deres hunde er en mulig tilgang. Særlig interessant er det også, at Schæfere og Rottweilere var racer der blev diskuteret for 70-80 år siden, og at det igen er dem der ligger højest i bidstatistikkerne, men ikke desto mindre ikke er blandt de ulovlige hunde. I betænkningen står der, at politiet skal være særlig opmærksomt på anmeldelser om hunde, der har skabt frygt, og begrundelsen for lovforbuddet er også, en mulig oplevelse af frygt. Dette leder hen til historiseringens afrunding, der er en metarefleksion over risiko i samfundet, og at menneskets frygt kommer til udtryk i en relation til dyrene.

Frygtkultur og moralsk hysteri

Kendetegnende for mange af de klassiske samtidsdiagnoser var en udpræget pessimisme¹⁹, men ifølge Michael Hviid Jacobsen er nutiden mere præget af to analytisk adskilte idealtyper; nemlig risikosamfundet og frygtkulturen. Ifølge Jacobsen er en hovedårsag til fremvæksten af bekymring, panik og frygt, at vi lever i en post-traditionel orden, hvor vi ikke længere kan forvente, at traditionelle institutioner (religion, statsmagt, slægtsskab) på forhånd giver os løsninger på nutidens problemer. I langt højere grad end tidligere er vi selv skabere af mange af de usikkerhedsmomenter der truer vores eksistens, og hvor der tidligt lå et islæt af mulig positivt udfald i risikobegrebet, er dette stort set afløst af en negativ konnotation. Særligt sociologen Ulrich Becks udlægning af risikodiskursen har fået et apokalyptisk skær. Man har selvfølgelig også tidligere talt om frygt og risiko i tilværelsen, som foregående afsnit også viser – eksempelvis frygten for epidemiske sygdomme i middelalderen – og subjektiv eller kollektiv frygt har altid eksisteret side om side med store og små sandsynligheder for, at man egentlig havde noget at frygte.

¹⁹ *Eksempelvis Webers jernbur, Tönnies fællesskabets forfald, og Adorno og Horkheimers negative sider af teknologi og videnskab.*

”Man talte om frygt, risiko og krise i 1970’erne og op igennem 1980’erne i forbindelse med større samfundsmæssige temaer som økonomi og økologi, men den krise, der nu florerer, omhandler snarere noget dybere som moralsk panik, frygt og eksistentiel angst – et decideret frontalangreb på vores grundlæggende følelser af ontologisk sikkerhed” (Jacobsen, 2002: 69).

Vi lever med en refleksivitet hvis pris er, at vi ikke længere har faste holdepunkter eller autoriteter, og selv videnskabelige eksperter er uenige om hvad og hvorfor vi skal frygte.

Den grove adskillelse man kan lave mellem diskursen om risikosamfundet²⁰ og den om frygtkulturen, er at førstnævnte drejer sig om at objektivere årsagerne til oplevelsen af ubehag og fare, og sidstnævnte forsøger at subjektivere dem. Hvor risikodiskursen især havde sin storhed i 1980’erne har frygtdiskursen, ifølge Jacobsen, vundet stærkt indpas som supplement siden 1990’erne (se en uddybning af udviklingen i appendix E). Denne overgang antydes i nærværende afhandling ved den diskursive forandring fra farlige hunde til muskel- og kamphunde, og konstruktionen af specifikke racer som skyldige og særlig problematiske.

Kenneth Thompson argumenterer for, at det er kendetegnende for en slags kollektiv panikfølelse, at der opstår en kædereaktion, hvor 1) en særlig gruppe mennesker defineres som en trussel mod samfundets værdier eller interesser, 2) denne trussel afbildes af medierne i en let genkendelig og utvetydig form, 3) at der er en hastig opbygning af offentlig bekymring, 4) at myndighederne og beslutningstagerne kommer med udmeldinger og foretager konkrete handlinger for at afværge truslen, og 5) at panikken som konsekvens går i sig selv igen. Et let genkendeligt mønster for moralsk hysteri (Thompson, citeret i Jacobsen, 2002: 72). Ser man på den historiske analyse, kan denne kædereaktion spores eksempelvis i 1991 hvor to racer endte med at forbydes, hvorefter diskussion om de farlige hunde i en periode gik i sig selv igen selvom problemet ikke var løst. Og det ser ud til at vi er i slutningen af endnu en kædereaktion her i år 2010.

²⁰ Risikodiskursen tæller blandt andet, udover Beck; Niklas Luhmann, Anthony Giddens, Mary Douglas og Klaus Rasborg.

En model over udviklingen

I et forsøg på at finde en sammenhæng mellem de juridiske beslutninger der er blevet opridset i dette kapitel, er en række specifikke historiske nedslagspunkter sat i relation til den type viden som lovene primært er baseret på. Til dette er skabt tre videns kategorier, der groft skitseret består af forskningsviden (systematisk grundlagt viden), professionel viden (saglige skøn) og hverdagsviden (praksis erfaring).

Videnstaksonomi	Før-moderne samfund	Industrisamfund	Risikosamfund	Frygtsamfund
Forskningsviden		C	D	E F G
Professionel viden	B			
Hverdags viden	A			H
	Ca 1850	Ca 1970	Ca 1990	Nu

Figur 5. Tidsopdelt oversigt over videnskategorier og juridiske tiltag.

A 1769: Den danske konge kundgør at alle hunde i København og på Frederiksberg skal holdes i snor eller dræbes af natmesteren. Beslutningen beror på et moralsk og følelsesmæssigt udgangspunkt, og en række rige mænds formodninger.

B 1815: Der indføres hundeskatt for at begrænse antallet af hunde. Denne beslutning baseres på engelsk praksis, men ikke på dokumenteret viden om, at skatten vil have den forventede effekt.

C 1937: Den første rigtige hundelov indføres. Hunde skal føres i snor tæt på ejeren. Denne lov baseres på professionel viden fra dyrlæger og politi, men ikke på et systematisk grundlag.

D 1991: Pitbull og Tosa Inu forbydes. Forbuddet opstår efter en række angreb, og baseres på dyrlægefagligt skøn, men ikke på forskningsdokumentation.

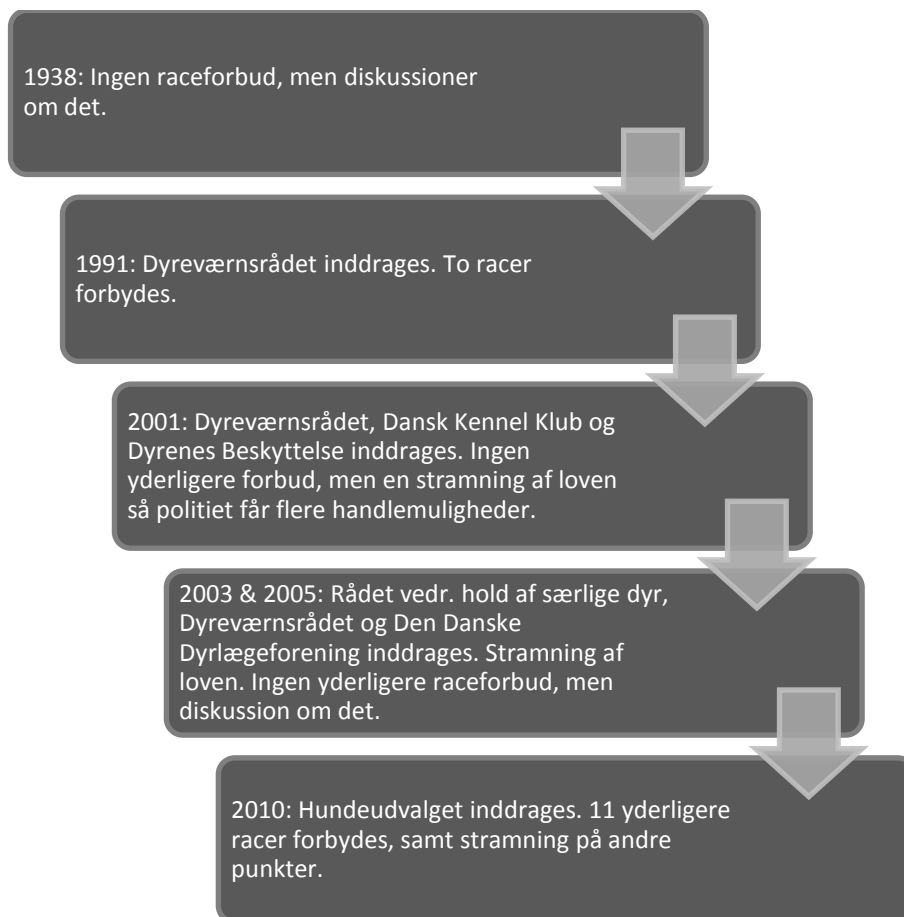
E 2001, **F** 2003 og **G** 2005: Politiet får flere handlemuligheder. Beslutningerne bag disse lovændringer er baseret på forskningsviden, hvor der ikke er dokumenteret effekt af forbudsordninger.

H 2010: Den nye lov med forbud. Loven er en reaktion på formodet frygt blandt befolkningen, og udviser handlekraft men forkaster forskningsviden og ignorerer professionel viden, hvorfor den i videnstaksonomien figurerer meget lavt. Denne reaktion passer under definitionen *moralsk hysteri*.

Figur 5 viser en konstrueret sammenhæng mellem videnstaksonomi, juridisk/politiske beslutninger vedrørende hund, og samfundets stadie. Modellen skitserer groft overgangen fra modernitet til senmodernitet, udpræget industrisamfund via et risikosamfund til et forsøg på at tilvejebringe et sikkerhedssamfund hvor diskursen er frygt. Undervejs i denne kronologiske tidsproces, er en række beslutninger truffet som har influeret ud fra et makroniveau på hundeejerfeltets sammenhæng. Ud fra historiseringen vises her en række nedslagspunkter, som i sammenhæng med de øvrige faktorer kan illustrere en interessant udvikling: hvor tendensen gennem tiden har været, at politiske og juridiske beslutninger på området var baseret på mere og mere forskningspræget viden, der rangerer højest i videnstaksonomien, sker et markant skift til atter at basere beslutninger på hverdagsviden og praksiserfaring. Dette skift figurerer samtidig med et formodet skift mod en mere frygt-orienteret diskurs. Denne udvikling kan være en del af forklaringen på, hvorfor lovgivningen i 2010 giver så meget røre i feltet, idet denne lov bryder med den umiddelbare udvikling og forventede vidensdokumentation.

Delkonklusion

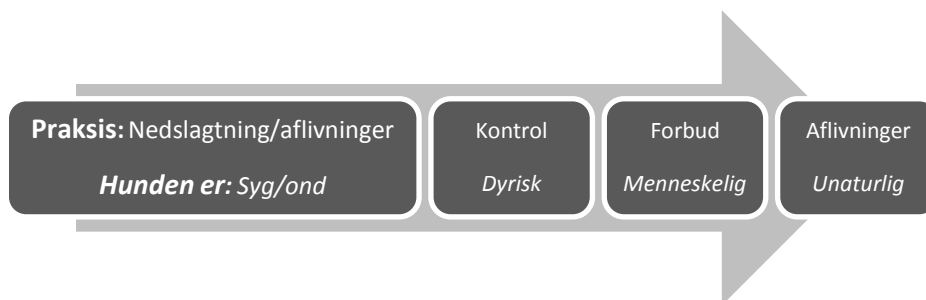
Overordnet set viser dette kapitel at en frygtbaseret orientering er blevet en dominerende position i dag, som undertrykker den videnskabsbaserede position, der dominerede i årene op til omkring 2009, som igen har haft undertrykt den uoplyste position der dominerede i starten af den undersøgte periode. Mønsteret er umiddelbart gentagelse af både fundamentet, som lovgivning i feltet bygges på – nemlig hverdagspraksis og frygt, som også prægede de tidligste love og kundgørelser – samt opfattelsen af, at bestemte racer er mere farlige end andre, og at visse farlige hunde omvendt har så stor gavn i samfundet, at deres farlighed kan ignoreres. De implicerede aktører har historien indlejret i kroppen, og for selve hundene bliver denne indlejring meget konkret og biologisk, idet deres udseende og eksistens afhænger af feltets stridigheder.

Figur 6. Opsummerer udviklingen af lovgivningen i en dansk kontekst.

Samlet set tegner der sig et mønster, hvor diskussioner om hundeaflevninger og hvalpeaflevninger både henviser til tidligere tiders håndteringer af hunde, og også giver anledning til det åbne og ubesvarede spørgsmål: Er det den enkelte hund, eller racen der er farlig?

I figur 7 skitseres udviklingen i praktiske foranstaltninger og generel opfattelse af hunde over tid. Der ses hvordan der har været en historisk udvikling af hundens antropomorfe opfattelse.

Figur 7. Udviklingen i praktiske handlinger/formål og diskursive konstellationer over tid.

Samlet set giver historiseringen indtryk af et felt, hvor stridigheden om videnskabelighed i særlig høj grad er med til at skabe uro, og hvor et moralsk hysteri i flere situationer gennem tiden har præget de dominerendes beslutninger. Hvordan feltet som helhed og i nuværende øjeblik ser ud, og hvilke rationaler og strategier der ligger bag de forskellige aktørers handlinger, vil de næste to kapitler bidrage til at belyse.

Kamphundens arena

*"Hvis man ikke kan finde en dyrlæge, der vil udføre
affivningen, så kan jeg ikke se noget forkert i, at man gør
det selv" (Jensen, 2010).*

De primære aktører i konstruktionen af de objektive strukturer

Ud fra historiseringen danner der sig et øjebliksbillede i spændingsfeltet mellem en række aktører. Over tid er nogle aktørers legitimitet blevet cementeret gennem deres ret til at definere mening og betydning, hvor andre aktører eller institutioner blot er midlertidige gæster, nyankomne eller gamle aktører der forsøger at positionere sig anderledes. Med udgangspunkt i deltagerne i de juridiske og politiske diskussioner, er medlemmerne af hundeudvalget samt de politiske partier vigtige aktører, hvorfor deres betydning for feltets organisation belyses i det følgende. Udgangspunktet er de aktører der er med i hundeudvalget, altså de aktører som er defineret som indflydelsesrige og væsentlige af dem der bestemmer, men det er også vigtigt at have for øje at der er andre aktører end dem der anerkendes af magthaverne, som er mindst lige så interessante. Der er også en række privatorganiserede grupper som forsøger at indvirke på feltets dynamik og de har også en brik i spillet, hvilket eksemplificeres ved to Facebook grupper samt to hjemmesider. Alle disse aktører dukker op gentagne gange som relevante bidragsydere når feltet konstrueres, ved i deres ageren at henvise til hinanden på kryds og tværs hvorved de bekræfter hinandens relevans i feltet.

Samlet set danner disse forskellige aktører et hierarkisk rum ud fra graden af indflydelse på loven, hvor der dels skelnes mellem makro og mesoniveau, og hvor der er forskel på hvilke diskurser der er gennemgående. I det følgende gennemgås de forskellige aktører, og afslutningsvis visualiseres dette hierarki, der samtidig er en form for optegning af de objektive strukturer.

I historiseringen illustreres eftervirkningerne af en kamp om principperne bag den offentlige sektors styring, hvor det dominerende rationale er gået fra vidensrationale til frygtrationale, og fra ekspert-viden til fokus på signalpolitik. Disse overordnede betydningssammenhænge gennemsyrrer hele feltet og viser sig i de forskellige aktørers positioneringer. På baggrund af de historiske forhold kan skimtes tre overordnede **rationaler**:

- Der skal være plads til alle hunde og alle hundeejere.
- Der skal være plads til alle hunde og "rigtige" hundeejere (dvs. dem der følger specifikke normer og regler).

- Der skal være plads til "rigtige" hunde (dvs. specifikke racer) og "rigtige" hundeejere.

Udover rationalerne viser der sig også forskellige primære **interesser**. Det er vigtigt at holde sig for øje, at aktørerne sjældent kun har én interesse, men ikke desto mindre er der ofte tegn på en primær interesse som gennemsyrrer aktørens diskurs. Interessekategoriene er konstruerede ud fra den indsamlede data samt historiseringen, hvor fokus har været at finde de mest gennemgående interesser hvortil alle aktører kan sammenfattes, og har vist sig som følgende tre:

Tryghedsorienteret, hvor fokus er på farlighed, sikkerhed og tryghed.

Rettighedsorienteret, hvor fokus er på lige rettigheder og individets egen ret.

Signalorienteret, hvor fokus primært er på signalpolitik, altså på, at signalere noget ganske bestemt mere for signalets skyld, end for indholdets.

Som udfald af rationaler og interesser, er der tre overordnede mulige **strategier** som udvises i aktørernes handlen på feltet. I kamp-arenaen hvor debatten udfoldes, har aktørerne enten udvist en aktiv kritisk adfærd, en passiv kritisk adfærd eller en accept af kampens udfald. De forskellige strategier kan være mere eller mindre nuancerede, men i alle tilfælde kan de placeres under en af disse tre muligheder, ud fra den optik der er lagt på feltet.

Tilsammen viser rationaler, interesser og strategier aktørernes positioneringer når man stiller dem overfor hinanden og forsøger at synliggøre det ofte implicite. De indbyrdes relationer imellem disse organisationer, institutioner og love, danner et rum af dispositioner hvorigennem forskellige aktører har mulighed for at deltage i spillet. Netop fordi de objektive strukturer er historisk forankrede og reproducerede, som vist i forrige kapitel, er de forholdsvis fastlagte dispositionelle rammer for ageren.

De politiske aktører

Med baggrund i de historisk konstituerede rationaler og feltstrategier, skitseres her de væsentligste positioner i den politiske debat. Holdningsmæssigt deler partierne sig i tre grupper, hvor V, S, KF og DF støtter lovgivningen, EL, LA, og UFG afviser forslaget, og

SF og RV hverken er for eller imod. I diskussionen op til beslutningen, var et kerneområde frygt, som V og DF gjorde særlig meget ud af som en vigtig begrundelse, altså befolkningens frygt for farlige hunde.

I cirkulæret til politiet efter loven trådte i kraft, ses denne frygtdiskurs gennemgående, og dette viser sig eksempelvis i, at politiet skal reagere: *"Hvis hundens eller besidderens adfærd er af en sådan karakter, at den er egnet til at skabe frygt i sine omgivelser"* (Betænkning, 2009: 136). Dette er samtidig også et eksempel på hvor løst defineret loven er nedfældet, og hvor åben for subjektiv fortolkende praksis den er, idet der ikke gives nærmere definition eller karakteristika for hvornår en hund eller ejer er egnet til at skabe frygt. Denne frygtdiskurs, viser de stærke positioner som både V, KF og DF har haft i den afgørende beslutningsproces, hvilket ikke er overraskende idet det er regeringspartierne og deres støtteparti som har udformet loven.

Derimod er der ikke kommet reglement om indførelsen af hundekørekort, som eller blev ønsket af SF og UFG. Disse partiers ringe indflydelse ses også i sammenhæng med deres generelle betragtninger af miljø som værende kilden til farlige hunde (altså ejernes håndtering), som modsætning til hundens race som kilde til aggression – en holdning der er udbredt blandt de partier der stemte for loven. Et yderligere interessant billede tegner sig, hvis man tænker videnstaksonomi ind i debatten, ud fra samme kriterier som omtalt i historiseringen. Feltets objektive strukturer indbefatter en rangorden af viden, hvor laveste niveau er den affektbaserede hverdags- og praksis viden, mellemste niveau er professionsbaseret viden og højeste niveau er forskningsviden. SF, RV og UFG påpeger manglende forskningsviden i begrundelsen for lovgivningen. S (og til dels SF og RV) peger på manglende respekt for professionel viden; eksempelvis ved at S ønsker afgørelsen om hvilke hunde der er farlige, til at være afhængig af politiets rapporter og statistikker. I den anden ende af skalaen tager både KF, V og DF udgangspunkt i hverdagsviden og forkaster til dels de andre niveauer. Udgangspunktet for disse partier i forhold til afgørelsen om farlige hunde, er hvad der i befolkningen *"er almindelig enighed om"* (Betænkning, 2009: 11), og ser det som afgørende at der er en form for hundefrygt i befolkningen, uanset om frygten statistisk set er velbegrundet. Her bliver det tydeligt, at der er en kamp om retten til at definere hvad der er vigtigst i diskussionen – dokumentation eller befolkningsopbakning, samt racebegrundelse eller miljøpåvirkning. Hvor denne diskussion i 2001 blev "vundet" af dokumentation og miljøpåvirkning, ses nu

ganske tydeligt en drejning, og den affektbaserede viden har fået forrang, hvilket legitimeres af politiets almene vurderinger, altså deres perceptionskriterier for hvornår noget ser "farligt ud" – det stadfæstes som legitim magtbrug i feltet og sætter således standarder for spillet logik.

De tre grupper som partierne groft sagt deler sig i, udtrykker også forskellige rationaler. Hvor den ene gruppering går op i at der skal være plads til alle hunde, men at hundeejerne bør følge normer (eksempelvis via et hundekørekort som SF og UFG foreslog), viser en anden gruppering at det både er hunde og ejere der bør korrigeres. Alle er enige om, at farlige hunde er et problem, men der er således forskelligt syn på hvordan problemet defineres og bør gribes an. Interessemæssigt lægger partierne sig både op ad den tryghedsorienterede hvor der er fokus på farlighed, men der er også tydeligt en signalorienteret interesse, hvor fokus er på signalpolitik og borgerstemmer. Hvor denne signalpolitik for nogle partier er ensbetydende med at vise hurtig handlen og konkrete tiltag, handler den for andre mere om at kunne dokumentere og fagligt begrunde eventuelle lovændringer – og desuden at kritisere dem, der måske handler for hurtigt. Til sammen danner disse forskellige partier en meget overordnet ramme i feltet hvor de markerer en række forholdsvis stabile meningspositioner og forståelsesrationaler i feltet, hvortil andre aktører kan placere sig i forhold til.

Hundeudvalgets aktører

Dansk Kennel Klub

DKK er Danmarks største organisation for hundeejere og skriver i deres informationsmateriale, at de henvender sig til alle hundeejere (både med racehunde og andre hunde) og generelt hundeejere. Racerne organiseres og anerkendes gennem det internationale hundeforbund FCI, og i Danmark varetager organisationen Dansk Kennel Klub som udgangspunkt at vedligeholde racestandarderne i landet. Et medlemskab kræver ikke hundeejerskab og der er ca. 30.000 medlemmer på landsplan. DKK proklamerer, at det er klubbens formål at skabe interesse for typiske, fysisk og mentalt sunde racehunde og varetage hundeejerens og hundens interesser i samfundet. DKK har en række aktiviteter, hvoraf de selv udpeger følgende som de vigtigste: At føre Dansk Hundestambog som anerkendes af den internationale hundeeorganisation FCI. At afholde udstillinger, prøver og konkurrencer samt træning af hunde til disse forskellige

arrangementer. At samarbejde med veterinære myndigheder om bekæmpelse af arvelige sygdomme, hvilket i praksis indbefatter forbud og tilladelse af avl af hunde afhængigt af genetiske dispositioner. Kontrol med avl igennem forskellige avlsprogrammer, tilladelser, overvågningssystemer af kenneler og lignende hører også til DKKs hovedvirke. Overholdes klubbens bestemmelser ikke, kan hundeejeren smides ud af klubben og miste sin avlsgodkendelse, men det er ikke lovpligtigt at følge DKKs avlsprogrammer og der er ingen juridisk forpligtelse til at være medlem af klubben eller have en kennelgodkendelse for at kunne avle. DKKs indflydelse i dette henseende er således primært at der sker stor formidling af køb og salg af hvalpe via klubben, og det derfor kan være dårlig forretning hvis en hundeevler ikke er vellidt af klubben. DKK blev stiftet i 1897 og er dermed en af Danmarks ældste foreninger.

DKK som helhed udtrykker faktisk tre modstridende rationaler: Dels argumenterer de for at henvende sig til alle hundeejere og alle hunde, dels proklamerer de at formålet er at skabe interesse for typiske *race*hunde, og dels udtrykker de i deres håndtering af muskel- og kamphundebatten en interesse i at bestemte hunde ikke er egnede, og at bestemte ejere ikke er egnede til at holde hund. Herved skifter DKK rationalitet afhængig af de kommunikative modtagere, og flytter sig rundt i feltet. På samme måde ses en tendens til at klubben har skiftende interesser. Dels er der en interesse i, at istemme sig flertallet af medlemmernes holdninger og derfor er der et fokus på signalpolitik. Samtidig argumenterer klubben for at være for alle hundeejere, hvorved de også har en rettighedsorienteret interesse: Lige ret for alle hunde og hundeejere. På flere punkter agerer DKK på forskellig vis, hvilket tilsyneladende er succesfuldt fordi de formår at indtage en højt agtet position i feltet. De agerer som "gatekeeper", og hvis en aktør opfylder deres krav har vedkommende mulighed for at indskrive sig i en kapitalgivende position og accepterer måden DKK har magt på²¹. Via deres strukturelle cementering på feltet har de stor indflydelse på feltets indretning, og kan lettere navigere og orientere sig i feltets dynamik. Groft sagt kæmper de ikke for indflydelse; de har den.

²¹ *Det skal nævnes, at der er en lang række hundeejere der ikke er med i DKK. Nogle af disse ejere fraskriver sig aktivt DKKs legitimitet, ved eksempelvis at avle hvalpe udenom klubbens kriterier og godkendelser. Det kan dog have den konsekvens, at der er færre købere fordi de ikke er blåstemplede som avlere, hvorved avlerne risikere at miste både økonomisk og social kapital.*

Strategisk indtager DKK en primært passiv kritik, idet klubben kritiserer den nye lovgivning men samtidig ikke iværksætter sit potentiale for indflydelse i højere grad end tilfældet er. Som nedenstående eksempel har klubbens udtalelser stor værdi i feltet og har dannet grundlag for en del af lovgivningen, men samtidig er klubbens officielle holdning, at lovens forbud ikke er den rette løsning. Interessemæssigt anvendes rettighedsretorikken som udgangspunkt, men der er også en del fokus i klubben på diskussion om miljø og genetik. Samlet set er DKK derfor med til at skabe en vibrerende objektiv struktur på mesoniveau.

Sagen om Ishøj

Klubben har offentligt tilkendegivet at de mener der er 20.000 muskelhunde i Danmark – et tal som både pressen og politikerne har taget til sig. Tallet er baseret på en meget lille undersøgelse, som Ishøj Politi gennemførte ved i en periode at tjekke alle hunde, som de mødte i området. Heraf fremgik det, at ca. 75 % af kamphundene ikke var ID-mærket (Ishøj Nærpoliti, 2004). Dette faktum sammenholdt med tallet fra Dansk Hunderegister viser, at hvis der er tre gange så mange umærkede kamphunde, som mærkede, ville tallet være ca. 24.000, hvorfra de rundede lidt ned.

I betænkningen om farlige hunde henvises der til dette tal, som baseres på "*hunde, der i pressen og den offentlige debat ofte er blevet betegnet som "kamp- eller muskelhunde"*" (Betænkning, 2009: 75). Der henvises således til DKKs udtalelse og det er særlig interessant at det er DKKs opfattelse – og også forfatterne af betænkningens opfattelse – at optællingen fra Ishøj kan anses som *repræsentativ* for hele landet (Betænkning, 2009: 75). Jeg finder det meget kritisabelt at Ishøj sammenlignes med resten af Danmark ud fra et så lille grundlag. Ingen analyse af demografiske, økonomiske eller sociale parametre er blevet foretaget, som kunne danne udgangspunkt for repræsentativitet. Ydermere er der ikke registreret hvilke hunde der holdes i kommunen til sammenligning med andre kommuner, og det er således uvist om der er flere eller færre af bestemte racer (se appendix F for en uddybning af politirapporten). Denne rapport, som DKK bringer frem i feltet, udgør i og for sig grundlaget for, at en lang række muskel- og kamphunde forbydes, og er et godt eksempel på hvorledes dette felt – som i mange andre sammenhænge – ændres ud fra en enkeltpisode; en enkelt hændelse som finder indpas fordi feltets magthavere og meningsdannere på makroniveau skal understøtte deres strategi og position. Til en vis grad kan denne episode sammenlignes

med kongens kundgørelse i 1769, hvor et enkeltstående tilfælde af hundegalskab fik følge af mange års nedslagtinger af hunde, og feltets magthaver handlede ud fra et lavt vidensniveau. Det er i sådanne situationer at den virkelige eksklusion og magtens strukturer blotlægges. DKK bliver brugt for legitimering af andre aktørers positionering på politisk niveau, og som underbygning af den frygtdiskurs de søger at fremme, ved at DKKs viden om muskel- og kamphunde bruges mere eller mindre ukritisk af de juridisk og politisk konkrete aktører, som derved ændrer en del af feltets objektive struktur og sammensætning.

Danmarks civile Hundeførerforening (DcH)

DcH blev oprettet i 1937, og har til formål at afholde konkurrencer, uddanne trænere og undervise hunde og deres ejere. Foreningens motto er "DcH for alle" og de proklamerer at både racehunde og blandinger er meget velkomne, hvilket understreges diskursivt af følgende: *"Hos os kan alle racer, også de der er så heldige at have flere racer i én hund, gå til træning"* (DcH, 2010).

Foreningen har en række kredse der sammen dækker hele landet, og har i alt 14.656 medlemmer på landsplan pr. 1. januar 2010. Foreningens medarbejdere arbejder ulønnet og frivilligt. Efter offentliggørelsen af den nye hundelov, bekendtgjorde DcH følgende: *"Fra DcHs side beklager vi denne beslutning, for DcH har ikke på noget tidspunkt kunne støtte op om et forbud mod bestemte hunderacer"* (DcH, 2010).

DcH udtrykker – i modsætning til DKK – et meget enstemmigt rationale; nemlig at der skal være plads til alle hunde og alle hundeejere, der vel at mærke følger bestemte normer. Det vil de sikre via et hundekørekort, altså et kursus man skal bestå før man anskaffer sig hund. Om dette står der på deres hjemmeside: *"Kørekortet vil ikke fjerne de krævende hunde fra gadebilledet, men det vil i dén grad skærpe kravene til ejerne"* (DcH, 2010). Ligesom de andre aktører i feltet er der enighed om, at det er et problem med farlige hunde der kan skabe frygt. De har både den tryghedsorienterede interesse, hvor fokus er på farligheden, men samtidig også den rettighedsorienterede interesse, hvor fokus er på, at de enkelte hundeejere skal have ret til at anskaffe sig enhver type hund. Strategisk indtager de en primært passiv kritisk holdning, ved at opponere mod loven officielt og ved at de ikke længere ønskede at rådgive politiet i kamp- og muskelhundesager i slutningen af 1990'erne, fordi de ikke mente det skete på forsvarlig

vis, jf. historiseringen. DcH har ikke umiddelbart spillet en stor rolle i hverken medierne eller blandt den offentlige meningsdannelse, men kan dog stadig ses som en vigtig aktør i feltet i form af sine mange medlemmer og sin deltagelse i hundeudvalget.

Dyrenes Beskyttelse

Dyrenes Beskyttelse blev oprettet i 1875 som en forening med interesse for alle dyrs ve og vel. Sammen med Dansk Kennel Klub og Dyreværnsrådet blev de inddraget i debatten om farlige hunde ved lovgivningen i 2001, hvor politikerne valgte at følge foreningens råd. I diskussionerne bag lovene i 2003 og 2005 spillede foreningen ikke nogen særlig rolle, men blev inddraget igen som en del af hundeudvalget i 2009.

Som eksemplificeret i historiseringen, havde foreningen tidligere stor indvirkning på almenbefolkningens moral og normer som medførte politiske og juridiske tiltag, men der er ikke tegn på at Dyrenes Beskyttelse har spillet en stor rolle i forbindelse med den nye lovgivning. De har tidligere været kernespieler i feltet og opbygningen af dets objektive strukturer, men til trods for dette ser det ikke ud til at deres ønsker har påvirket de nuværende politiske og juridiske dimensioner. Hvorfor ikke? Et bud kunne være, at deres råd blev fulgt i 2001, men at de daværende beslutninger tilsyneladende ikke løste problemet med farlige hunde, hvorfor det nuværende justitsministerium har valgt delvis at afskrive foreningen som vigtig meningsdanner. I og med, at foreningen ikke støtter forbuddet²², og dermed positionerer sig yderligere væk fra de mest magtfulde diskurser, har Dyrenes Beskyttelse ikke formået at opnå en støtte på ny. Om lovgivningen skriver de: *"Dyrenes Beskyttelse anvender betegnelsen farlige hunde fremfor betegnelserne muskelhund eller kamphund. Betegnelsen farlige hunde dækker nemlig over alle potentielt skadevoldende hunde - uanset race"* (Dyrenes Beskyttelse, 2010). Deres rationale er dermed at der skal være plads til alle hunde, og selvom de tilkendegiver at det er hundeejerne der især kan skabe farlige hunde, opstiller de ikke som sådan normer eller regler som ejere skal følge, og giver dermed mere udtryk for at der skal være plads til alle – både hunde og ejere. Deres interesse er i høj grad rettighedsorienteret, med fokus på lige rettigheder for alle hunde og høj livskvalitet for dyrene. Dette er interessant, men ud fra deres historiske målsætninger ikke

²² DcH og DKK støtter heller ikke loven, men de har ikke tidligere haft anledning til at udtrykke det overfor Justitsministeriet i samme omfang som Dyrenes Beskyttelse.

overraskende, idet foreningen har fokus på dyrs ve og vel, og derfor også holder fokus på dyrene i højere grad end menneskene. I modsætning til andre aktører i feltet positionerer de sig næsten udelukkende med udgangspunkt i hundene fremfor ejernes rettigheder. De har ikke umiddelbart så mange handlemuligheder for at påvirke feltet på nuværende tidspunkt, og følger en umiddelbart passiv kritisk strategi, hvor de via deres medlemsblad og hjemmeside kommunikerer kritisk, fordi loven er i modstrid med deres overordnede mål.

Dyreværnsrådet

Dyreværnsrådet blev nedsat i 1991 i medfør af Dyreværnsloven, for at kunne rådgive justitsministeren i forbindelse med fastsættelse af regler efter Dyreværnsloven, og blev en vigtig del af justitsministeriets rådgivning igen ved lovene i 2001, 2003 og 2005. Imidlertid ses en udvikling fra, at Dyreværnsrådet var det eneste rådgivende organ, til at de samarbejdede med Dansk Kennelklub og Dyrenes Beskyttelse, til at de blev en del af Hundeudvalget hvor de i stedet for at være et hovedorgan blev repræsenteret af et enkelt medlem på lige fod med de andre organisationer i udvalget i 2009. En spekulation er, at denne udvikling måske kunne indikere, at Justitsministeriet ikke længere forventede at det nedsatte råd ville være tilstrækkelig åbent for at ændre holdning til debatten om farlige hunde, i og med at Dyreværnsrådet siden dets oprindelse havde udvist samme kritiske holdning til yderligere at forbyde racer udover de to der blev forbudte i 1991. Dyreværnsrådet er et udvalg i Justitsministeriet, og dermed ikke en forening eller klub per se med egne rationaler, interesser og strategier. Rådet er nedsat med henblik på information og rådgivning i forbindelse med mange forskellige former for dyresager, herunder eksempelvis etiske overvejelser ved kvæghold. Det er særlig interessant at rådet blev nedsat af Justitsministeriet, men at ministeriet afviste at følge rådets konklusioner. Det vidner om en ringe indflydelse på feltets overordnede objektive strukturer, og drager samtidig tvivl om rådets egentlige rolle – det kunne være tegn på den meget signalorienterede interesse som de mest indflydelsesrige politiske partier har, hvorved fokus er på signalpolitik og de dermed kan 'tillade' sig at afskrive Dyreværnsrådets rådgivning med den interne begrundelse, at det er vigtigere at gennemføre forbuddet for signalets skyld.

Den Danske Dyrlægeforening

Den Danske Dyrlægeforening er organisationen for den danske dyrlægestand. De cirka 3.800 medlemmer tæller praktiserende dyrlæger, ansatte i det offentlige, ansatte i privatsektoren, studerende og pensionister. Blandt de mærkesager som Den Danske Dyrlægeforening arbejder for er bedre dyrevelfærd og højere fødevarerikkerhed. Foreningen blev involveret i rådgivning af Justitsministeriet i 2003 og 2005 som supplement til de andre organisationer, og blev en del af Hundeudvalget i 2009. Foreningen er kritisk overfor forbudsreglerne, respekterer hvis en dyrlæge ikke ønsker at aflive hunde som følge af. Foreningen lægger sig op ad det rationale der tilsiger, at der skal være plads til alle hunde og alle ejere, som følger en række regler og normer, det vil sige at ejerne eksempelvis forventes at ville træne deres hunde og pleje dem, og at hundene ikke er farlige. De har en primært rettighedsorienteret interesse, hvor fokus er på at alle racer bør have lige rettigheder, og strategisk foretager de en meget aktiv kritik af lovgivningen, ved at acceptere medlemmernes afvisning af aflivninger. Samtidig er deres strategi meget omfavnende, idet de både accepterer dyrlæger der ønsker og ikke ønsker at foretage aflivningerne. Kort efter loven trådte i kraft, udtalte sundhedsordfører i Dansk Folkeparti: *"Hvis man ikke kan finde en dyrlæge, der vil udføre aflivningen, så kan jeg ikke se noget forkert i, at man gør det selv"* (Jensen, 2010). Den Danske Dyrlægeforening tog kraftigt afstand fra denne udmelding og positionerer sig i stærk opposition til loven. Trods sin professionelle status er foreningens råd ikke umiddelbart en vigtig del af beslutningsgrundlaget for loven. Igen er dette et tegn på forskydninger i videnstaksonomien, idet fagvidens plads overtages af almenbetragtningens som er baseret på frygt og affekt. Overordnet set er feltet topstyret og organisationer og institutioner på mesoniveau virker overflødiggjort og uden magt eller indflydelse. Derfor er det heller ikke kapitalgivende at være dem, være medlem af dem eller overhovedet være i relation til dem.

Andre former for uformelle og uofficielt organiserede interessenter

Udover ovennævnte aktører er der også en række grupper af hundeejere der ytrer sig via Facebook og officielle hjemmesider, og fungerer som græsrodsbevægelser mod loven. I det følgende vil jeg gennemgå fire eksempler, med øje for at der findes mange flere med lignende budskab.

Facebookgruppen "Muskelhunde skal forblive i Danmark!!!!!" har pr. 1. november 2010, 8839 medlemmer og en meget aktiv forside diskussion om muskelhunde og lovgivningen. Inde under billedsektionen er det muligt at bestille forskellige typer bluser og hættetrøjer hvorpå der er trykt "Bevar Muskelhunde", og en række profilbilleder er collager med politikere der får mundkurv på, bannere med teksten "Hundeholocaust er begyndt" og bunker af døde hunde. I Diskussionsforummet er der en lang række underoverskrifter med blandt andet henvisning til mulig advokathjælp, kritik af lovgivningen og praktiske informationer om demonstrationer. Det er ikke tydeligt hvem der har oprettet gruppen. Gruppen følger det rationale at der skal være plads til alle, både hunde og ejere, og en generelt rettighedsorienteret interesse.

Facebookgruppen "Hundetræning for de 13 udstødte racer" har per 1. november 2010, 103 medlemmer og en forside diskussion der ser ud til at ebbe ud siden august 2010. Gruppen er oprettet af en kvindelig hundetræner, der på forsiden kraftigt kritiserer at hundetrænere i mange foreninger ikke vil tage imod de 13 forbudte racer, hvorfor det er meget svært for ejere af sådanne hunde at gå til lydighedstræning. Derfor er gruppen oprettet så trænere der er positive overfor racerne kan kommunikere med ejere der søger træning. Under billedsektionen er portrætteret sovende muskelhunde sammen med kvinder og meget små racer, der ser ud til at lege sammen – nærmest en slags hundens multikulturalisme. Gruppen følger det rationale, at der skal være plads til alle hunde og alle ejere som følger normer og regler – altså træner lydighed med hunden – og fokus er derfor på, at alle hunde skal have adgang til træningspladser. Den anden Facebookgruppe skelnede ikke umiddelbart mellem hundeejere der lydighedstræner deres hunde og derved følger specifikke normer og regler, og de ejere der ikke gør, hvorfor disse to grupper positionerer sig lidt forskudt i feltet.

Hjemmesiderne www.bevarmuskelhunde.dk og www.danskmuskelhundeunion.dk har begge store billedeshow på forsiden der viser hunde af de forskellige racer i fredelige positioner. I forskellige faner kan man læse om lovgivningen, mulig støtte, diskussioner og træningsmuligheder. Begge sider henviser til Facebook. Hvor *bevarmuskelhunde* ser ud til at være en hjemmeside med meget lidt aktivitet, ser *danskmuskelhundeunion* ud til at være mere aktiv, og proklamerer også tydeligt at det er målet at være et samlingspunkt for ejere af muskelhunde, og opfordrer til deltagelse: "*Dette vil være et sted, hvor alles indsats bliver krediteret og værdsat. Kom og hjælp os lad os gøre denne*

Union stor, omfattende og magtfuld" (danskmuskelhundunion.dk 16.oktober 2010). Begge hjemmesider følger det rationale, at der skal være plads til alle hunde og alle ejere, og har en rettighedsorienteret interesse. Selvom de begge – især sidstnævnte – proklamerer en aktiv kritik er der ikke tegn på at de har særlig indflydelse på feltets objektive strukturer, men fungerer dog som nogle mulige medier hvorigennem den almene borger og hundeejer kan udtrykke sig, og således er de med til at skabe et mulighedsrum for handlen.

Delkonklusion

Makro	V KF DF De resterende partier
Meso	DKK DcH Dyrenes Beskyttelse Dyr lægeforeningen Dyreværnsrådet
Grænsende til mikro	Facebook grupper hjemmesider

Figur 8. Et hierarkisk rum ud fra graden af indflydelse på loven.

Hvor der på det politisk/administrative niveau diskuteres med udgangspunkt i frygt, miljø og genetik, er det på det organisatoriske niveau mere diskussioner om indgreb i den personlige frihed, og både dyr og ejers rettigheder der er i fokus. Begge niveauer har udgangspunkt i en meget følelsesmæssig diskurs, hvorvidt det er følelsen af frygt (blandt borgerne) eller krænkelse af personlig sfære. Der er tydeligt enighed om, at hundehold er værd at strides om, men der er til gengæld ikke enighed om, at dokumentation er vigtig og værd at strides om. Således er der mulighed for ændring i feltets doxa, hvis aktørerne formår at forandre den fælles illusio i løbet af den næste tid. Det ser nemlig ud til, at feltets illusio allerede har været ændret siden loven sidst blev revideret, idet der nu er uenighed om hvad der er værd at strides om. Som forklaret i introduktionen til analysen, er ambitionen blandt andet at belyse de kampe som påvirker og går på tværs af niveauerne. Selvom hierarkiet viser sig tydeligt, er det vigtigt også at holde sig for øje, at der er nogle åbenlyse relationer på tværs. Dels er der en sammenhæng mellem den signalpolitiske interesse hos især de magthavende politiske partier og den gængse diskurs som er meget udbredt hos befolkningen, hvorfor de forskellige foreninger samt

Facebookgrupper m.m. har mulighed for indirekte at påvirke hierarkiet via øget medlemsvækst hvor budskabet kan spredes. Dels har de forskellige professionelle aktører på mesoniveau mulighed for at "rotte sig sammen" i en fælles kritik af beslutninger taget på makroniveau, hvorved der er mulighed for at skabe nye kampe om feltets indretning²³.

Med udgangspunkt i de dispositioner der stilles til rådighed af feltets objektive organisering, vil næste afsnit omhandle hvordan den enkelte hundeejer kan handle og positionere sig. Herved bliver fokus på de individuelle aktører og deres rolle i denne administrative, forvaltningsmæssige debat.

²³ *Muligheden er der, men min analyse viser ingen tegn på at en sådan samhandling er undervejs. Spekulativt kan dette forklares ved, at de forskellige aktører ikke ønsker at satse den smule kapital de har akkumuleret, eller at de ikke finder det muligt at påvirke kampen i tilstrækkelig grad selvom de arbejder sammen, og derfor ikke vil bruge de påkrævede ressourcer.*

Hundeejerpraksis

"Det var egentlig deres største salgsargument at hun var kvarterets farligste hund, den mest berygtede hund, og så tænkte jeg: Det er bare en forkert måde at behandle hende på"

Interview med hundeejeren Ole
(Appendix H, Ole: 2)

Denne del af analysen udfolder feltet for hundeejerskabs sociale rum gennem optegnelsen af de positioner hvis relationelle forhold udgør feltets udstrækning og dynamik. Disse arketyperiske positioneringsmuligheder avler forskellige typer af magt- og modmagtstrategier som aktørerne anvender i mødet med den nye lovgivning og et felt i ombrydning. Den enkelte aktør er ikke nødvendigvis fastlåst til én af disse positioner, men kan tværtimod indtage en eller flere positioner, på baggrund af habitus og kapitalbesiddelser, i forsøg på, at mindske afstand eller øge distancen til de andre positioner på feltet – herved praktiseres rummet af forskelle blandt hundeejerne og andre aktører på feltet.

Selvom omtalen af rummets dynamik som udgangspunkt karakteriseres med kampmetaforer, er det vigtigt at have for øje, at det i nogle tilfælde kan danne et karikerende billede af de sociale relationer, hvis de partout forstås i konfrontationens retorik. I stedet ses det gentagende gange, at kampene erstattes af forhandlinger, stadig i tråd med det konstruktionistiske element i Bourdieus epistemologi. Det er nemlig ikke altid vi ser ekspliciterede kampe eller distanceringer i aktørernes praksis, men lige så ofte forhandling – ikke i verbal form eller nødvendigvis som konsensussøgende strategi, men som refleksivt udtryk for intentionen om, at trække feltet i forskellige retninger med en relationel positionering for øje. Forhandlingerne foregår derfor både på relationelt niveau mellem aktører og som individuel habituelt betinget stillingtagen.

Vovse version 2.0

Der tegner sig ikke noget billede af, at hundeejerfeltet er splittet i to fløje mellem dem som har en muskel- eller kamphund og dem som har en anden type hund. Strategier og positioneringer kan således forstås som tværgående af strukturelle lovgivende og offentlige diskursive distinktioner. Hermed antydes det dog ikke at feltets produktion og reproduktion er blevet en gnidningsfri affære.

I 1800tallet begyndte man, at romantisere hunden og trække forståelser af hunde og hundeejere fra tidligere tider i forgrunden – gentagelser optegnet i historiseringen som har tendens til at fremkomme i forbindelse med større samfundsmæssige ombrydninger. I en vis udstrækning ser det også ud til, at der i dag sker en romantisering. Som forklaret i historiseringen, befinder vi os ifølge Beck og Hviid Jacobsen i et fare- og risikoparadigme med økonomisk turbulens. I stedet for som førhen, at anse hunden som

et loyalt væsen og trofasthed som en grundlæggende karakteregenskab, sker der med implementeringen af hundeforbudslovgivningen en differentiering af hunden. For nogle racers vedkommende følger de samme spor, hvor hund-ejer relationen romantiseres, og andre stigmatiseres som næsten unaturligt farlige. Denne differentiering er ikke et skift der sker over en nat, men en kulturel proces der har udviklet sig for i dag, at manifestere sig strukturelt i lovgivning. Der er tale om en form for ny-romantisering af hunde, hvor man prøver at trimme og afrette visse hunderacer og derved hundeejernes mulighedsbetingelser for ageren. Forbuddet trimmer ud og fremmer de racer man "godt kan lide", ved at miskende de racer man ikke kan lide.

Som historiseringen antyder, kan der i dag skimtes to elementer i opfattelsen af forholdet mellem natur og civilisation, der ligger til grund for differentieringen af hund-hundeejer konceptualiseringer. Dels er der satyriasis - sammensmeltningen; en hybrid mellem menneske og dyr, hvor eksempelvis dyrets ansigtstræk anses for menneskelige, som når Danielle fortæller at hendes hund ser ked ud af det (Ida: 3), og når Ann sammenligner sin hund med et barn (Ann: 1). Dels er der en moralsk kamp, der anfægter satyriasis og sætter skel mellem natur og civilisation, hvor kontakten med hunden i en vis forstand repræsenterer en form for fordærv eller degradering til et lavere væsensstadium. Dette kan blandt andet ses når hunden omtales som 'den'.

I denne analyse anses hunden for en slags vindue til og symbol på mennesket bag, understøttet af de mange måder hund og ejer flettes sammen diskursivt eller forestillingsmæssigt, som når der ses en sammenhæng mellem typer af hunde og typer af ejere. Når disse to elementer forbindes til kamphundeforbuddet træder konturerne frem af en styring af hunde, der bliver et billede på kontrollen af det dyriske i mennesket. I sin ekstreme version kan forbuddet mod bestemte typer hunde udmunde i et forbud mod bestemte typer mennesker – ligesom der ligefrem, ud fra politirapporten, ønskes en udtydning i antallet af *useriøse hundeejere med potensproblemer*, modsat en simpel udtydning i antallet af farlige hunde (se appendix F).

Særlig interessant er Anns forhold til sin egen hund, og hendes holdning til hvordan en rigtig hund bør være. Hun forklarer, at der er flere hunde som er mere rigtige end hendes, og bruger en Border Collie som eksempel:

”Det er sku en rigtig hund for den er sku ligeglad med, at den skal have godbidder og den er virkelig velopdragen og den er kun interesseret i at rende rundt og støve op og se hvad der sker. I stedet for sådan en der kommer logrende og lægger sig ned og skal kæles for. Det er da også en hund, men dem der ligesom har deres eget selvværd og ikke er for underdanige men der samtidig er styr på, de er gode. Jeg passede på et tidspunkt en stor hanhund og den havde sit eget territorium, og hver gang der kom en anden hund så røg de bare i totterne på hinanden, og det synes jeg bare var ur-agtigt flot. Jeg havde også styr på ham og kunne sagtens få ham nedkølet igen, men han var en rigtig hanhund”
(Ann: 5).

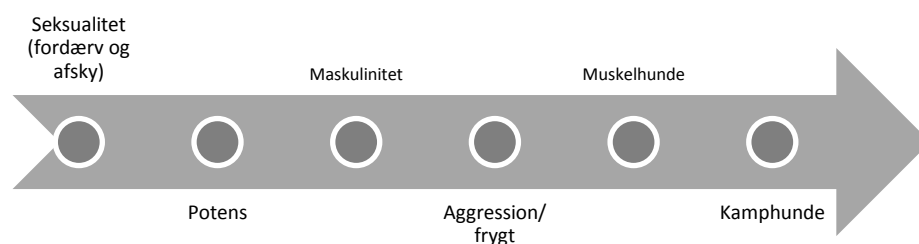
Hendes fortælling viser et ønsket samspil mellem natur og kontrol, der i hendes optik betyder en afbalanceret og *rigtig* hund. Det er interessant at hun dels fokuserer på hundens størrelse – idet hendes egen hund er lidt for lille til at være en rigtig hund – og dels associerer en stor hanhunds aggressive beskyttelse af sit territorium med dét at være en rigtig hund. Denne holdning er spændende, fordi kamp- og muskelhunden af mange defineres som både store, aggressive og beskyttende, men som Ann dog stadig opfatter som mere eller mindre *forkerte* hunde. Forskellen er kontrollen med hunden; at mennesket til enhver tid kan kontrollere aggressionen

Dyret bliver til menneske og omvendt

Undersøgelsens data viser, at der er en bred opfattelse af, at hunde både tænker og føler ud fra menneskelige kriterier. Det er således en del af hundeejerfeltets illusio, når ejeren kan tale om, vide noget om, eller tolke hvad hunden føler. I brugen af udtryk som, at hunden *”leger”* (Gry: 2), *”elsker noget”* (Ole: 4), og *”skammer sig”* (Ida: 7), producerer hundeejerne en antropomorfsk relation til deres hund, som et menneskeliggjort væsen. Når hunden i erkendelsen nærmer sig det menneskelignende og grænsen mellem dyr og menneske derfor udviskes, bliver mennesket også redefineret. Hvis den sociale konstruktion af afstand mindskes så bliver menneskene i denne optik også mere dyriske, i bevægelsen mod hundens humanisering, indtil den totale og samtidig umulige sammensmeltning sker og alle forskellene ophæves. Hvor den endegyldige sammensmeltning er en teoretisk pol, ses der i praksis eksempler på hvorledes hunde gøres til individer i aktørernes forhold til dem.

Satyren: Fordærv og potens

Ud fra historiseringen og det empiriske materiale kan der spores en interessant diskursiv udvikling som afspejler en meget grundlæggende attitude til farlige hunde. Der foreligger en historisk funderet objektiv feltstruktur, hvor fordærv og afsky har sammenhæng med begrebet potens, som i flere situationer optræder i form af ordet 'potensforlænger', eksempelvis af Ole, der forklarer om købet af sin hund: "Hun blev brugt lidt som potensforlænger der hvor hun kom fra, men efter et halvt års tid blev hun afrettet og var en super hund" (Ole: 2). En optegnelse af denne feltstruktur tager afsæt i potens, altså seksualitet, som eksemplificeres ved den syge, unge drengs erektion (se historiseringen for en opfriskning af fortællingen). Der følger en maskulinitet, som igen følges af råstyrke, aggression og frygt, der alle er mulige komponenter bag opfattelsen af farlige hunde. Fra dette udspringer ideen om muskelhunde, der afslutningsvis benævnes kamphunde, og i flere tilfælde får følgebetegnelsen potensforlængere. Sammenhængen mellem fordærvet, potensen, det farlige og forbuddet tegner et billede af en nærmest nypuritansk tendens, hvor tidligere tiders moralske ånd genopdages og bringes i spil, i en sådan grad at fokuset på kontrollen af disse hunde får karakter af et forsøg på moralsk kontrol, der i sin ekstreme version bygger på seksualitet. Dette kan illustreres på følgende vis:

Figur 9. Diskursiver brydninger over tid.

I medierne, hvor den offentlige diskussion til tider gengives, omtales hundeejerne ofte som folk der bare ønsker at virke frygtindgydende²⁴. I den politiske debat²⁵ går diskussionen også på hundeejere som nogle helt særlige typer, og i den tidligere omtalte politirapport fra Ishøj ses dette særlig tydeligt: *"Hundene ejes ofte af personer med anden etnisk baggrund end dansk eller andre personer med ringe selvværd som potensforlængere"* (Ishøj Nærpoliti, 2004: forside); og målet er: *"En udtynding i antallet af "useriøse" hundeejere med potensproblemer"* (Ishøj Nærpoliti, 2004: 8). Ifølge dette statueres muskel- og kamphunde ejere som useriøse personer med ringe selvværd der har potensproblemer. Hvis man ser på sidstnævnte i sin oprindelige betydning, er det pudsigt at der opstår en sammenhæng mellem en bestemt type hunde og ejerens seksuelle bedrifter, ud fra politiets officielle udtalelser.

Flere af informanterne omtaler på én gang muskel- og kamphundeejere som en bestemt type mennesker, samtidig med at de selv tilhører den kategori – og afskriver sig at være som den gængse stereotyp eller at bruge hunden som potensforlænger. For nogle handler dette om at afskrive sig fra, at hunden opfattes som en forlængelse af sin ejer, og et forsøg på at nuancere forståelser af feltet, hvor ejeren ikke behøver at "hæfte" for hundens eventuelle perverse egenskaber. For andre afskrives disse perverse egenskaber, og ejeren ser fortsat hunden som en forlængelse af sig selv i en vis grad.

Hundekapital

Det er værdiskabende at have en hund – vel at mærke af den rigtige slags. For at forstå hvorledes værdiprocesen produceres og reproduceres af hundeejernes praksis introduceres, i forlængelse af Bourdieus retorik, begrebet hundekapital. Hundekapital er en form for kulturel kapital som kan akkumuleres på baggrund af racens type, dens fysiske fremtræden, hvor meget kontrol ejeren kan fremvise og ikke mindst hundens funktion²⁶. Disse parametre er forhandlingsgenstande, idet der på feltet kæmpes om

²⁴ Se eksempelvis Ekstra Bladet 14. maj 2010, Ekstra Bladet 16. juli 2010, og B.T. d. 17. juli 2010.

²⁵ Som eksempel på debatten henvises til Folketinget (www.ft.dk) forslag B 184 hvor der diskuteres hundetyper og hundeejere, samt mulige lovændringer.

²⁶ Der er tegn på, at også hundens pris kan have betydning, samt dens sjældenhed og eventuelle eksotiske egenskaber, foruden dens pasning, forstået som særlig besværlig

hvilke funktionskonstruktioner, der skal være kapitalgivende. I undersøgelsens interviewdata fremtræder en række forsøg på at definere og/eller vedligeholde funktionalistiske træk ved hundene i et forsøg på at statuere netop denne konstruktion som hegemonisk paradigme og derved hundekapitalgivende. Her omtales hundene som henholdsvis *familiemedlem* (Ole: 2; Ida: 1), *beskytter* (Ole: 5; Ann: 3), og *nær ven* (Lis: 5; Maj: 3). Der er ikke de store uenigheder at spore mellem disse tre positivt ladede funktioner. Derimod udtrykker informanterne afsky for at omtale hundes funktion som 'tilhører' ligesom taskehunde, som våben og som potensforlænger.

Bo og Lis oplevede, at blive kontaktet gentagne gange af dem de havde købt hund fra: ”*Dem der gav mig hende har taget kontakt måske 5-7 gange og spurgt mig hvordan det går med hunden, og så siger jeg: der har intet været, og så svarer de at der skal nok komme noget. Men der er jo ingen problemer*” (Bo: 2). Avleren af hundene forventede altså at de ville leve op til ryet om farlige hunde ud fra deres genetik. Her er nogle tydelige modsatrettede forestillinger på spil, hvor Bo afskriver avlerens holdning til genetik, og i stedet fokuserer på hundens socialisering. Også Ole kritiserer opfattelsen af hundenes rødder, som determinerende, og forklarer om den diskursive debat: ”*Kamphund er jeg meget imod. Det er en forkert betegnelse, det fortæller det forkerte om hunden (...) det beskriver ikke noget som helst om hunden. Man kan så også sige at det gør muskelhund jo heller ikke, for alle hunde har muskler, men det er jo så selvfølgelig deres primære træk fordi de har store kæber og er lidt mere voldsomme at se på*” (Ole: 4).

Informanterne konstruerer hunden som en satyr, hvis opdragelse på lige fod med menneskers habitus – som et hundehabitus – kan overskride de naturlige drifter og stiller den med nogle mulighedsbetingelser for at bryde med sin determinerede eksistens. Fokus bliver dermed på hundenes specifikke miljø, opdragelse, socialisering og deres individuelle træk, frem for racernes generaliserbarhed, hvilket eksemplificeres af Bo der fortæller om sin hund som hvalp: ”*Hvis hun kom hen til sådan en bandit – hvis man kan sige det, en dum bandit – så ville hun blive dum. Men hvis hun kom hen til en*

hud eller pels. Men i nærværende analyse er disse parametre ikke umiddelbart synlige og har ikke været genstand for samtale, hvorfor de ikke får en nævneværdig rolle i denne feltanalyse. Det skal dog ikke forstås som en afskrivning af deres mulige betydning.

rolig bandit, en rolig person der godt ved hvor grænsen og balancen er, så ville det være godt” (Bo: 7)

Flere af informanterne referer til en forældrerolle overfor hunden, eller refererer til børn i samtalen om deres hunde, eksempelvis: *”Ligesom man tvangs fjerner børn så kan man vel også tvangs fjerne hunde (...) og ligesom man altid kan snakke om sine børn så kan man snakke om sin hund” (Ann: 2 & 5)*. Andre påpeger hundene som nærmest infantile og samtidig beskyttende familiemedlemmer, hvilket er i tråd med den ønskede form for hundekapital, og samtidig står som kontrast til mange af mediernes fremstilling af muskel- og kamphunde, samt de opfattelser der ligger til bund for de juridiske beslutninger.

Sammenfattende ændrer satyriasisprocessen billedet. Hvor vovse 1.0 er et objekt på linje med Volvoen og villaen – et billede på materialistisk velstand og idyl – er vovse 2.0 et subjekt på linje med mennesket, der har rettigheder og er næsten en ligeværdig aktør. Det er i denne dikotomi, mellem disse to konstruktioner af hundens og menneskets relation, at hundeejerne positionerer sig og agerer strategisk i forhold til hundelovgivningen.

Eksklusion i billeder – 3 fortællinger om frygtkultur

Som konkluderes ud fra historiseringen, er et øjebliksbillede af feltet samtidig et billede af et frygtsamfund, hvis dominerende positioner og diskurser danner ramme for hundeejernes handlinger. I det følgende introduceres kort en række situationer, der viser den sociale praksis og hvorledes feltet tilbyder aktørerne visse handlemuligheder, og afskriver andre.

Den rumlige eksklusion

Ida fortæller, at hun måtte rejse helt fra Albertslund til Roskilde for at komme til træning med sin hund, fordi dens race blev afvist af de lokale klubber. Eksklusionen gælder både voksne hunde og hvalpe, og viser sig i dette tilfælde som en institutionaliseret praksis. Rumlig eksklusion er ifølge Bourdieu lig social eksklusion og den fysiske afstandstagen som kamphundeejere udsættes for, er proportional med den sociale frastødning af deres

positioneringsmuligheder. Hunden underkendes ved ikke at må opholde sig på steder der i hundemiljøet giver anerkendelse, foreninger og klubber, og derved bliver hundeejerens mulighed for optjening af hundekapital på feltet tilsvarende forringet. Hermed anerkendes frygtkulturen, definitionsretten på de rigtige hunde snævres ind, og hundeejere med kamp- og muskelhunde fastlåses i bunden af feltets hierarki.

Ida påpeger også, at folk sender ubehagelige blikke, og denne nærmest mimiske afstand understøttes af en diskursiv afstand: *"Det man oplever mere, det er at folk de tror de kan tillade sig at råbe hvad som helst"* (Ida: 5). Andre beretter om en fysisk afstandstagen i offentlige rum: *"Her til sidst der gik folk over på den anden side af gaden"* (Ole: 3), et handlemønster som verificeres af Maj som til tider vælger at gå over på modsatte fortovej hvis hun ser en muskel- eller kamphund (Maj: 6).

Den symbolske vold

Informanterne med muskel- og kamphunde, giver udtryk for at de ofte udsættes for uopfordret verbal vold – overført en klar symbolsk vold der fungerer som en måde at holde afstanden til de uønskede hundeejere og deres hunde. Det er interessant at ingen af informanterne har fået tilråb om brugen af mundkurv, men kun om aflivning og lignende. Det kunne vidne om en generel retslig uvidenhed blandt dem, der råber, idet de henviser forkert til loven: *"Det er egentlig lidt overraskende, men de har mere travlt med at de bare skal dø"* (Ida: 7).

Der viser sig en klar lynchstemning når kamphundeejere konfronteres i offentligheden og i nogle tilfælde går det galt. Der er nemlig eksempler på, at den symbolske vold udmønter sig i konkret fysisk vold. Den frygt og aggressive adfærd som Ole oplevede når han gik tur med sin hund – en Amstaff – er et eksempel på den hårfine grænse der er mellem symbolsk og fysisk forulempelse: *"Vi kom gående ned mod stranden og der kommer en mand gående forbi og så vender han sig om og så sparker han bare og rammer hende, og siger at jeg kan godt fjerne mit kræ og det skal være lige nu"* (Ole: 4).

Den institutionaliserede frygt

Lis og Bo fortæller om en interessant episode, hvor deres hund kom i retten. Situationen var, at hunden havde været oppe og toppes med en anden hund uden at nogen af dem havde fået skrammer. Midt i tumulten har en 9-årig dreng fået en skramme og påstår at

det er den store hund der har bidt, selvom ingen vidner har set det. Uenigheden mellem barnets forældre og hundeejerne udmunder i en politianmeldelse og en forsikrings sag. Halvanden år senere kommer sagen for retten og de skal føre deres egen sag, hvorfor de har valgt at medbringe et filmklip af hunden der tumler rundt med børn. På filmen ses hvordan hunden finder sig i at blive nevet og slået af børnene uden at reagere aggressivt, og sammenlagt med de manglende vidner, frifindes hunden. I mellemtiden har Liss forsikrings selskab dog valgt at udbetale en større sum i erstatning til barnet, uden hendes vidende. Hun fortæller, at oplevesen tydede på at det især handlede om den race hendes hund havde, i og med at forsikrings selskabet så det som umuligt at få frifundet hunden. Her er frygten så institutionaliseret og latent, at forsikrings selskabet ser det som givet at de skal udbetale erstatning, selvom sagen endnu ikke er afgjort, alene ud fra opfattelsen af at det er en muskel- eller kamphund og at den derfor automatisk er skyldig. Gry der har en muskelhundeblanding optegner den institutionaliserede stereotypisering på følgende dramatiske vis: *"Det er lidt a la hvis man er jøde så er man nærig, og når man er en Amstaff blanding så slår man folk ihjel!"* (Gry: 4).

Positioner

Det er en positionering når en række aktører i kølvandet på feltets ændrede mulighedsrum vælger at handle på eller italesætte bestemte praksisser. Nogle vælger at give op andre, at forholde sig forhandlende eller konfronterende, og andre igen vælger at projicere fokus væk fra kamphunde. I dette afsnit belyses hvorledes de arketyperiske positioneringer på feltet indtages og udføres med forskellige strategier og mål for øje.

Kamp- og muskelhundeejerne har dog sjældent mulighed for at positionere sig i andet en opposition til feltets logik og den nye lovgivning. Derfor omhandler mange af de anvendte strategier forsøg på, at ændre spillets regler grundlæggende. Hundeejere uden kamphunde lukrerer i nogle situationer på kampen, at følge spillet og indtage kapitalgivende positioner. I andre tilfælde, ser vi sympatipositionering i et forsøg på at genopnå en relativ feltstabilitet.

Den opgivende

I langt de fleste tilfælde stiller feltets aktører ikke opgivende over spillet som helhed. Det er enkelte aspekter ved det og dele af det nye doxas strukturelle begrænsninger, som får nogle til at kaste håndklædet i ringet. At give op følger ofte også i kølvandet på forfejlede forsøg med at positionerer sig anderledes.

For Gry var ændringen efter loven kun den, at hun nu er mere opmærksom på at hunden går med snor hvis den passes af andre, for at undgå provokationer og konfrontationer (Gry: 2). For Lis er konsekvensen langt større, idet hun har besluttet at hunden aldrig må gå løs udenfor uden snor (Lis: 3), og for Ida har loven betydet at hun ikke tør lade andre gå med hunden. Tidligere blev den luftet af børn i kvarteret, men hun oplever det som for stort et overgreb på dem, at de skal udsættes for folks aggressive tilråb og adfærd (Ida: 3). Her fornemmes tre dimensioner af kapitulation, hvor tidligere praksis simpelthen ikke kan opretholdes. Interessant nok, er der mange andre hensyn end juridiske der tages i opgivelsesprocessen.

Ole forklarer: *"Jeg brugte mange timer på at snakke med fremmede og forummer rundt omkring og virkelig prøve at vise, at det er en god hunderace, det er bare de brodne kar som der jo er overalt. Men til sidst så blev det umuligt"* (Ole: 3). Han forsøger sig således med konstruktiv dialog, men i en erkendelse af overmagten, giver han op på denne strategi og positionerer sig derved. I andre sammenhænge placerer Ole sig i andre modmagtspositioner.

Aktørerne er klar over, at tabet af hundekapital medfører en risiko for tab af social kapital. Med hensyn til venskaber skærer Ida eksempelvis tydeligt igennem og forklarer, at hun nok ikke ville kunne blive venner med nogen der ikke kan lide hendes hund. Hermed positionerer hun sig som villig til at opgive social kapital i form af venskaber i kampen for, at stå fast i sin modposition. Den opgivende er altså ikke nødvendigvis kapitulerende, men kan vælge aktivt, at give afkald på muligheden for social status. Dermed opgives forhåbningerne om en position indenfor feltets regelsæt og en outsider position manifesteres.

Gry er lidt mere pragmatisk og forklarer ambivalensen ved, at have venner der er bange for hunden: *"Det er da lidt svært nogle gange, for man har jo ikke lyst til at ens gæster skal blive forskrækkede og bange, men hunden bor her jo og det er et valg vi har gjort*

os, så jeg synes ikke den skal rende rundt med mundkurv på herhjemme for at folk kan komme og besøge os uden at blive bange for vores hund" (Gry: 4). Indirekte vælger hun således at tage en mindre risiko med hensyn til at miste venner ved at fravælge. Umiddelbart kan det være tegn på en oplevelse af, at de ikke risikerer særlig meget fordi de nære relationer er stærke nok til at bære konflikten, men det kunne omvendt også være en oplevelse af, at risikoen er det hele værd og man er beredt på at lade sin mangel på hundekapital medføre tab af social kapital, hvis det skulle være den sidste udvej.

Den lovløse

Her optegnes tre strategier hvor igennem hundeejere positionerer sig op mod feltets indretning. De er udtryk for, at det ikke er de tilsigtede konsekvenser af loven og forbudslogikken, der primært determinerer aktørernes positionering og feltets dynamik. Aktørernes praksis placeres bestemt ikke i altid forlængelse af feltets juridiske dispositioner.

At pynte på sandheden

Der er flere af informanterne der fortæller, at de lyver om deres hunds race, men der er dog delte meninger om hvorvidt det er en holdbar løsning. At anvende løgn som en strategi, medfører at hundeejerne på trods af deres reelle situation, kan indsamle hundekapital og derved bevare status som en 'normal' hundeejer. Det er ikke en måde at ændre på tingenes tilstand, men en måde at bibeholde en tilknytning til feltet og sikre sig mod den totale udstødning.

Gry forklarer, at hun lyver for at beholde en god stemning: "*[Jeg er] begyndt at sige bokser eller labrador-blanding. For ikke at piske en stemning op, så lader jeg bare være med at sige at han er Amstaff*" (Gry: 2). I Grys strategi anvendes løgnen som en social støddæmper og for at undgå at skulle kæmpe en kamp hun føler er tabt på forhånd. Problemet ligger i frygtparadigmets hegemoni, hvor rationel argumentation både for og imod kamphunde ikke har værdi, som det også tydeliggøres i historiseringens fund af ændringer i vidensdokumentation. Vælger Gry derfor, at italesætte problemet bliver det blot reaktualiseret på mikroniveau og underbygger den måde forskellene mellem hundeejere allerede praktiseres i feltet. For nogle har løgnestrategien også et praktisk

økonomisk aspekt som når Bo vedkender sig, at lyve for at undgå bøder: *"Jeg har i hvert fald ikke tænkt mig at sige til en betjent at jeg har en Amstaff"* (Bo: 6).

Med løgnen som overlevelsesstrategi følger moralske kompromisser. Gry udtrykker sin foragt for nødvendigheden ved at lyve: *"Jeg har dårlig samvittighed over at jeg skal lyve for ikke at fortælle hvem min hund rigtig er. Og det synes jeg på en måde er synd, fordi samfundet har taget en beslutning om at den slags hunde er farlige"* (Gry: 4). Når Gry bebrejder 'samfundets beslutning' viser det en håbløshed over egne mulighedsbetingelser. Problemets seriøsitet fremstilles ganske tydeligt når hun føler sig så moralsk forpligtet til at give sin hund de bedst mulige betingelser, at det opvejer de moralske kvaler der foreligger ved, at bryde loven. Hvor løgnen er en skjulestrategi, vælger andre aktører mere åbenlyse måder, at omgå og trodse feltets spilleregler.

Den trodsige – ingen mundkurv

En variation af lovløshed er den trodsige strategi. Som en del af loven er påbudt mundkurv, og i det følgende belyses hvordan hundeejerne forholder sig til dette, samt hvordan de kritiserer loven og hvad de sætter på spil hvis de ikke adlyder.

Ingen informanter har brugt mundkurv til deres muskel- eller kamphund. Begrundelserne herfor er meget forskellige, eksempelvis at det ikke er nødvendigt fordi hunden ikke er aggressiv (Gry: 2), at det er alt for synd for hunden (Ida: 6), eller at det er dybt urimeligt at det racebestemmes hvilke hunde der påkræves at gå med mundkurv: *"Folk kan finde på at sige: Du skal ikke komme i nærheden af min hund, for jeg ved ikke hvad min hund så vil gøre. Og så står man så der og tænker: okay, hvorfor er det så ikke din hund der skal have mundkurv på? Men det er min hund der får skylden hvis der er noget"* (Ida: 6).

Gry mener simpelthen ikke at feltets risikologik holder, og hendes trodsighed er således udtryk for en modstrategi der forsøger at destabilisere doxa, ved at betvivle det. Ida lægger sig omvendt op af et livskvalitetsargument, samt et individualiseringsargument om, at det er den enkelte hund, uafhængigt af dens race, der kan være til fare for andre. Her er tydelige forbindelser til de forskellige positioneringer på politisk niveau.

Der er generelt en meget afslappet holdning blandt informanterne, når snakken går om risikoen for bøder. Både Ida og Bo vil se tiden an, og bare håbe de ikke får bøder, og der er ikke umiddelbart den store afskrækkelse ved bødernes størrelse – i hvert fald ikke til

sammenligning med det ubehag ejerne udtrykker på deres hundes vegne ved brugen af mundkurv. Det er ikke blot blandt kamphundeejere at denne bekymring kommer til udtryk og derved er dette et punkt hvor hundeejere på tværs af hunderacediskussionen positionerer sig i en fælles kritik. Maj, hvis hund ikke skal bære mundkurv, udtrykker sin medfølelse og forventning om, at loven ikke kan håndhæves: *"Hvor stor er chancen for at blive taget med at den ikke har mundkurv på? Og ved politiet overhovedet, hvis det er en blandingshund, om den er en af de forbudte? Hvis jeg havde en kamphund havde jeg nok heller ikke gået med mundkurv"*. (Maj: 3). Ole underbygger den humane logik at mundkurv er dyremishandling: *"Det er som at lade et barn gå ned og lege med hænderne bundet bag ryggen"* (Ole: 5).

Den usynlige – out of sight out of mind

En anden variation af lovløshed er den usynlige strategi. Ole har overvejet at flytte til Sverige for at hans Amstaff kunne forblive lovlig, eller flytte på landet hvor den ville vække mindre opsigt. Af praktiske årsager endte han dog med at bortgive hunden til nogen der boede et mere øde sted hvor der er færre sammenstød. Den primære årsag var at hunden ikke trivedes med de mange blikke og kommentarer som følge af lovgivningen og mediernes dækning. Ole understreger, at hvis han nogensinde skal have hund igen, så må han flytte til Sverige hvor de er lovlige. I stedet for at beholde hunden, har Ole valgt at flytte problemet væk fra hans synsfelt i bogstavelig forstand.

Den pragmatiske – accept af feltets doxa

Informanternes holdning til loven afspejler på mange måde den kritiske holdning blandt både politikere og professionelle. Nogle mener at loven er opstået ud fra et befolkningspres om handling, der udmønter sig i en irrationel lovgivning som ikke kan håndhæves, hvilket er i overensstemmelse med definitionen af moralsk panik som omtalt i historiseringen. Andre mener, at loven ikke kan tages seriøst, fordi den ikke bygger på statistisk dokumentation: *"De har bare smidt en hund på listen som slet ikke er blevet registreret med bidtilfælde. Og så spørger jeg med løftet pegefinger: hvordan kan man gøre det? For så synes jeg da at Dronningens gravhund den skal da klart på listen"* (Bo: 1). Andre informanter påpeger, at det handler om miljø og ikke genetik, og Bo henviser til forbuddet i 1991 der ikke ændrede problematikken med farlige hunde: *"Nu har de lavet en liste med 13 racer, skideflot, men hvad så om 10 år?"* (Bo: 7).

Der er dog også nogle hundeejere der forholder sig mere pragmatisk til omstruktureringen af feltet, og accepterer ændringerne. Maj, der ikke selv ejer en muskel- eller kamphund, er ikke afvisende overfor loven (Maj: 3), Bo giver udtryk for, at han selv kan opleve frygt for visse hunde og at det i den henseende er en god ide med regulering (Bo: 3), og Ann udtrykker en blandet følelse i forhold til loven, fordi hun ikke altid føler sig tryk ved mødet med større hunde. Som tidligere nævnt er der også flere aktører der forholder sig passivt eller overgivende til de nye regler på området, og derved agerer pragmatisk og ikke stiller op til kamp.

Den forskydende

Sensationspressens fortegnede portrættering

Alle informanter vurderer, at mediernes udfoldelse af kamp- og muskelhundedebatten har spillet en stor rolle, og at de i en eller anden grad har opildnet til hysteri, og fokuseret på bestemte racer. Som Gry siger, *"Det er sjældent at man ser i BT at en lille pige er blevet bidt af en gravhund og fik fem blå mærker i tåen"* (Gry: 3). Dette er udtryk for en strategi, der tager udgangspunkt i at flytte fokus fra uheldige hændelser med kamphunde over på mediernes usaglige udvælgelse af nyhedsværdigt stof. Der ligger en implicit forståelse og problematisering af, at medierne bør være objektive formidlere af begivenheder i samfundet og ikke gennem intensiv dækning af specifikke tema, skabe problemerne selv. Hermed forsøges feltets meningsdannere og deres intentioner udstilles som det reelle problem.

En informant overvejede, som modreaktion, at avle på sin hund for at vise at der kan komme søde hunde ud af det, men opgav. En anden informant forsøgte at råbe op og kritisere lovgivningen, men: *"Når du skriver til politikerne så svarer de ikke på noget som helst. Man bliver hele tiden mødt af en mur"* (Ida: 2). Denne frustration vidner om manglende mulighedsbetingelser for at modgå de negative diskurser i samfundet, og understøttes af den frygt-diskurs som blandt andet Ole beretter at kæmpe imod: *"Der er jo mange gamle herude og det er jo primært dem som æder pressens sladder råt og tror at der kommer en dinosaur gående ned og æder dem"* (Ole: 4).

Chihuahuaen er jo ikke en hund

Når det kommer til spørgsmålet om præferencer for bestemte typer hunde, er der enighed blandt alle informanterne om, at meget små såkaldte taskehund – eksempelvis Chihuahuaer – ikke tæller, og enkelte går så vidt som at stille spørgsmålstejn ved om man kan kalde det en rigtig hund. Som Gry forklarer: *"En hund handler om at man skal ud og gå nogle ture og nyde naturen og have en kammerat, og de her små hunde er jo pakket ned i små tasker og har tøj på. De er måske også en form for kammerat, og fred være med det, men tit synes jeg også at man oplever at jo mindre hundene er, jo mere aggressive er de"* (Gry: 4) og hun understreger yderligere, at det ikke har med udseendet at gøre men primært med adfærden.

Denne italesættelsesstrategi om, at en hund skal kunne opføre sig som i naturen og den skal have lov, at agere hundeagtigt kan anskues som et forsøg på, at dæmonisere andre hundestereotyper således, at kapitalbesiddelser forskydes. Gry kæder i denne sammenhæng størrelse og aggressivitet sammen, på en anden måde, hvilket viser hvorledes modsatrettede kropslige markører hos hundene anvendes til at konstruere en opfattelse af adfærd. Ved at fokusere på Chihuahuas lille størrelse som synonym med 'det farlige', forskydes fokus på kamphundenes fysik. Efterfølgende illustrerer hun et strategiens paradoks, ved at forklare hvorledes udseende ikke er et gyldigt vurderingskriterium for hundes aggression. Dermed viser Gry, at hendes positioneringer er mangefacetteret og at navigationen i hundeejerfeltet er så kompleks, at den ikke altid kan retfærdiggøres rationelt. At slå et slag for anerkendelsen af kamphundenes berettigelse, fordi de jo bare er hunde som alle andre racer samtidig med, at udstille Chihuahuaen som mindre værd er modstridende. Gry evner således at indtage, forskellige også uforenelige positioner i sin ageren på feltet.

Ida overvejer også dens fysik og udstiller den som et mislykket væsen: *"Den kan ikke holde til ret meget. Der er nogen som kan trampe på den, eller dens ben kan falde igennem huller på riste"* (Ida: 8) og Ole fortæller: *"Det er en rotte med for meget pels"* (Ole: 7). Chihuahuaer konstrueres af kamphundeejerne som idealtypen for hvad der kan benævnes taskehunde, og som en direkte modpol til deres egne nu forbudte racer. Ligesom Amstaffen er blevet synonym med kamp- eller muskelhund for mange, så gøres Chihuahua racen aktivt til synonym med en taskehund. Det bliver ikke diskuteret hvorvidt en hund kan være for stor til at være en "rigtig hund", i stedet bliver Chihuahuens fysik

udstillet som latterlig og gøres endda af Ole til et skadedyr. På sin vis repræsenterer Chihuahuen også et skadeligt dyr for kamphundeejerne ved den nye lovgivning: For det første tillades den stadig på feltet i modsætning til kamphunde, og for det andet er det at have en taskehund kapitalgivende. Hvis der før var tale om, at både taskehunde og kamphunde ikke blev anerkendt som hundekapitalværdige racer, har kamphunden nu indtaget en klar sidsteplads. Aktørerne med interesse i kamphundenes lovliggørelse, bruger her som modvåben en taktik, hvor problemet forskydes til en kamp om racers berettigelse.

Det er interessant, at de informanter der ejer en af de nu ulovlige hunde, gør meget ud af at fortælle, at også andre racer kan være farlige, eksempelvis fortæller Ida om familiens Schæfere der har bidt hovedet af en kat (Ida: 8). Umiddelbart er det en forsvarsmekanisme for at flytte det fokus som implicit ligger på deres hundes potentielle aggressionsniveau, og ved at fortælle om andre racer kan de understøtte deres argument om at alle hunde kan være farlige. Samtidig fortæller de informanter, som ikke har en sådan hund, om deres relation til kamp- og muskelhunde, så idet fokus bliver drejet mod tryghed ved hunde bliver eksemplerne fra informanternes praksis enten meget fokuserede på muskel- og kamphunderacer, eller netop *ikke* disse racer. Det er et ikke overraskende udfald, som dog stadig er spændende fordi det fortæller om den gennemgående narrative negativitet som muskel- og kamphundeejere føler sig udsat for. Samtidig med dette, gør alle informanter et nummer ud af, at forklare at alle hunde bør være lovlige, på nær Maj som er i tvivl om hvorvidt forbud alligevel er den rette løsning.

Om farlige hunde

Ann fortæller: *"Selvfølgelig skal man være forsigtig og tage sine forholdsregler – men hvis man gør det så vil jeg mene at alle hunde burde være lovlige"* (Ann: 6). Maj udtrykker derimod ambivalens: *"Man vil jo gerne være på den sikre side selvom jeg siger at jeg ikke er bange for dem – man ved aldrig, og med de historier man hører så er der åbenbart nogle der er meget aggressive"* (Maj: 3). Hvor de andre informanter fokuserer på racernes venlighed, fastholder Maj den tilsyneladende offentlige generelle holdning til muskel- og kamphunde, at de er kendetegnet ved aggression og frygt: *"Jeg kan ikke forstå hvorfor man gerne vil have en hund som folk bliver bange for"* (Maj: 5). Hendes opfattelse af disse hunde som nogle man som udgangspunkt bliver bange for, placerer

hende umiddelbart i en ganske anden del af feltet end de andre informanter – samtidig udtrykker hun konsekvent ambivalens ved hendes holdninger, hvilket er tegn på, at hun ligger nogenlunde i midten af feltets dynamik.

Om muskelhund og kamphund

Når det kommer til definitionen af henholdsvis muskel- og kamphund, sker en spredning af informanterne. Alle er enige om at kamphund er meget negativt ladet, hvor muskelhund i bredere forstand accepteres. Nogle informanter lægger vægt på at begreberne af racebestemte (Maj: 3), andre, at det handler om hvad hunden er trænet til (Ida: 6; Gry: 2). Hvor én informant har fokus på udseende som det primære i definitionen af en kamphund, har en anden den modsatte holdning: *"Det er fuldstændig lige meget hvad det er for en race. Jeg synes det udelukkende har noget at gøre med hvad den kan bruges til og ikke hvordan den ser ud"* (Ida: 6). Om begrebet muskelhund, er der enighed om at det er et mildere udtryk som i en vis grad kan accepteres. Samtidig er informanterne også enige i det lidt absurde ved, at begrebet henviser til noget som alle hunde har: *"Altså muskelhunde, det er jo alle hunde der har muskler i princippet"* (Ida: 6).

Den konfronterende

At positionere sig konfronterende er det mest risikable aktørerne i og med de samtidig udstiller sig i en klar modstand til feltets magtstruktur. Det er her at Bourdieus begreb om kamp er tydeligst som helt konkrete uoverensstemmelser og konfrontationer, hvor det i andre positioneringer handler mere om at afværge eller overleve stridighederne.

Det saglige argument og den demokratiske debat

Flere af informanterne fortæller, at de har forsøgt at argumentere for, at deres hunde ikke er aggressive eller kan kategoriseres som kamphund. Denne strategi er konfrontativ og et forsøg på at påvirke den offentlige holdning ved at dreje feltets doxa til, at handle om opdragelsens konstruktivistiske karakter, i stedet for genetisk prædeterminering af hunden – et debatindhold der samtidig bringer interessedebatterne på mikroniveau og makroniveau tættere. Gry har deltaget i en debat på internettet for at diskutere begrebet kamphund, fordi hun føler sig personligt krænket over at hendes hund ses som farlig frem for en familiehund (Gry: 4), og Bo har oprettet en gruppe på Facebook for at få

fokus på, at alle hunde skal være lovlige (Bo: 1). Bos ageren eksemplificerer en konfrontationslogik der arbejder ud fra et bottom-up politisk aktivismeperspektiv, hvor strategien må være at skabe holdningsændringer i græsrodshøjde – som udgangspunkt for at skabe strukturelle ændringer på sigt. Begge finder det dog svært at holde gejsten ved modstanden, og Bo har svært ved at få medlemmer i sin gruppe.

Ole har indimellem valgt at praktisere sin hund som ikke-kamphund, og opfordret folk til at hilse på hunden. At konfronterer sine medmennesker med sin hund ikke blot ved at italesætte den anderledes men også ved, at opfordre til en ikke-frygtbetonet fysisk forholden sig til den er udtryk for, at stereotypen kamphund er en cementeret størrelse på feltet. Strategien tager udgangspunkt i, at hvis man vil ændre noget så må der også gøres noget – så må det sanses, og ikke bare forklares og argumenteres.

Andre informanter anvender ironisk konfrontation når forestillinger om kamphunde artikuleres, eksempelvis forklarer Gry: *"Når nogen siger kamphund så bliver jeg lidt provokeret af det og spiller lidt dum og siger, at den race kender jeg simpelthen ikke. Det var da sjovt, for det er ikke en race jeg har hørt om"* (Gry: 2). Her forsøges begrebsabsurditet anvendt i en retorisk strategi, således at konfrontationen vendes til et krav om selvrefleksion. Når genangrebet bliver så personligt og belærende er der risiko, for at den implicite henstilling falder til jorden. Omvendt anvendes ironien som en måde hvorpå den sociale afstand i rummet af positioner mellem kamphundeejeren og de øvrige hundeejere fastholdes, og hvor positionen forsøges stadfæstet som legitim opposition til feltets logik - som accept og omfavnelser af marginalisering, men harme over eksklusion.

Juridisk konfrontation

Idas hund fødte hvalpe 14. juni 2010, men fordi loven er med tilbagevirkende kraft til 17.marts, er kuldet ulovligt da loven vedtages 1.juli 2010. Hundene blev konfiskeret da de var knap 8 uger gamle, og opbevares uden deres mor, på en dyrepension midt på Sjælland. Hun må ikke vide hvor de befinder sig, og Uvidenheden er åbenlys ubehagelig og giver dårlige forudsætninger for at kunne handle og argumentere sig ud af situationen. Planen er, at hvalpene skal aflives, hvilket hun har klaget over, og da svaret kom fra Rigspolitiet med afvisning af dispensation har hun anket sagen. Derudover har hun forsøgt at komme i kontakt med ligesindede via Facebook grupper, politikere og

medier, men uden det store held. Hun har ikke mulighed for fri proces i retssagen, og forsøger i stedet at skaffe penge til en advokat.

Hendes mulighedsbetingelser for at følge den demokratiske proces, er forringet af kombinationen af manglende økonomi, og den pudsige situation at hun ikke er anklaget og derfor ikke kan få beskikket en gratis advokat. I sin ekstreme fortolkning kan dette ses som kraftig symbolsk vold, hvor hun på ingen måde har mulighed for at stritte imod og bekæmpe den situation hun står i. Da hun naturligvis ikke vidste at hvalpene ville blive ulovlige – fordi loven ikke var vedtaget da avlen fandt sted – har hun principielt ikke gjort noget ulovligt. Men ikke desto mindre er det ulovligt at have hvalpene.

Ikke overraskende munder Idas afmagt ud i en generalisering: *"De skal bare aflives: de vil bare slå så mange ihjel som muligt"* (Ida: 2)²⁷. Hvor Ole og Gry konfronterede doxa gennem en problematisering i offentlige fora er denne strategi er en direkte og åbenlys kamp, der forsøges ført på samme niveau som konkrete ændringer i feltet udsprang af.

²⁷ *Ida tabte sagen om sine hvalpe og de blev alle aflivet.*

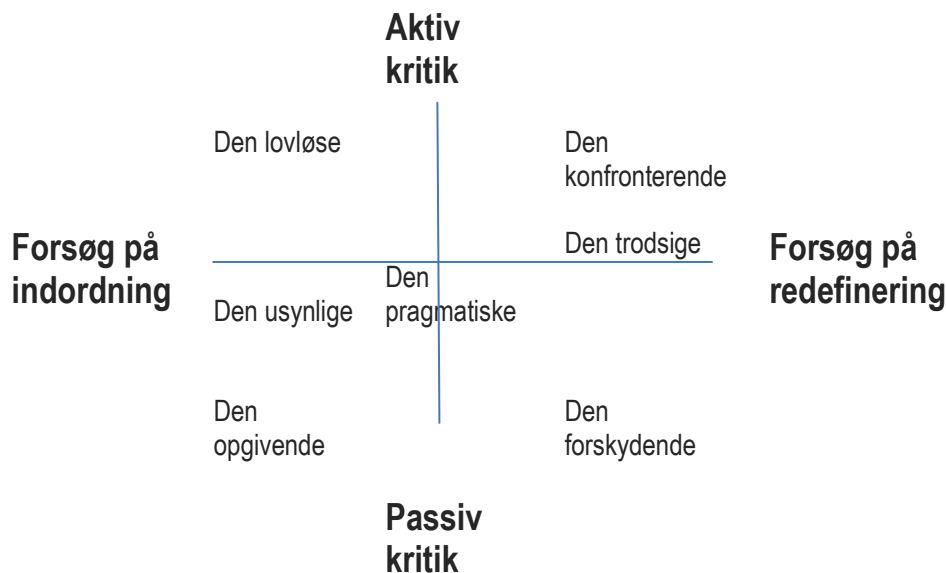
Afrunding og perspektiv

"Contrary to appearances, this observation is not cause for despair: what the social world has done, it can, armed with this knowledge, undo. In any event, what is certain is that nothing is less innocent than non-interference"
(Bourdieu et al. 1999: 629)

Analysen af de subjektive strukturer viser, at de hunde der ikke kan kontrolleres, i den forstand at deres natur er unaturlig, ringeagtes. Der er en nærmest nypuritansk tendens hvor fokus på kontrollen af muskel- og kamphunde får karakter af et forsøg på moralsk kontrol. Denne moralisering, der i høj grad også henvender sig til ejerne, viser sig også i den institutionaliserede form, blandt andet i politirapporten der statuerer ejerne som useriøse personer med ringe selvværd og potensproblemer. Samt i tilfældet med forsikringselskabet, hvor frygten bliver så latent at hunden automatisk ses som skyldig i at bide, alene ud fra dens race.

Der er fremanalyseret en hundekapital, som er en form for kulturel kapital der kan akkumuleres på baggrund af racens type, dens fysiske fremtræden, hvor meget kontrol ejeren kan fremvise, samt hundens funktion. Idet muskel- og kamphunde afvises fra gængse træningsfaciliteter og lydighedshold, sker der en rumlig eksklusion, hvilket er lig med en social eksklusion, og muligheden for at optræne kontrol, som er kapitalgivende, forringes kraftigt. Denne eksklusion viser sig ligeledes som symbolsk vold, idet ejerne udsættes for uopfordret verbal vold i deres dagligdag, som overført er en klar symbolsk vold der fungerer som en måde at holde afstanden til de uønskede hundeejere og deres hunde. I nogle tilfælde udvikler denne vold sig, og udmønter sig i konkret fysisk vold.

Hundeejerens reaktion på disse oplevelser viser forskellige konkrete positioner som kan indtages i feltet, og som i analysen viser sig som følgende strategier: den opgivende, den lovløse, den trodsige, den usynlige trodsstrategien, usynlighedsstrategien, den pragmatiske, den forskydende, og den konfronterende. Figur 10 er et forsøg på at illustrere disse forskellige positioneringer i feltet, ud fra deres grad af aktive eller passive kritiske potentiale, samt deres generelle tendens mod enten forandring eller reproduktion af feltets 'spilleregler'. Til sammen danner disse strategier et billede af hundeejernes modstridende positioneringer i feltet, men skal dog ikke ses som en afsluttet illustration af feltets dynamiske positioner, idet figuren kun kan tjene som en simplificering af noget langt mere komplekst og konstant foranderligt.

Figur 10. Illustrativ model over positioner i feltet ud fra interview-data.

Arbejdsspørgsmål 1: Hvad er tidligere praksis i forhold til forvaltningen af forholdet mellem menneske og hund, og på hvilken måde sætter det sig igennem i dag?

Historiseringen og analyserne tegner et billede af en dikotomi imellem to konstruktioner af hunden, som enten et *objekt*; et billede på materialistisk velstand og idyl eller et *subjekt*; et individ med rettigheder. Det er imellem disse to ender af skalaen, at hundeejerne positionerer sig og agerer strategisk i forhold til hundelovgivningen. Tidligere praksis var især baseret på et videnskabsrationale, hvor forvaltningen af forholdet mellem menneske og hund nu overordnet set er underlagt et frygtrationale, som sætter sig stærkt igennem på feltet via juridiske tiltag. Der er generelt sket en udvikling, hvor loven er blevet mere og mere detaljeret og med længere og længere ordlyd, fordi det simpelthen er blevet nødvendigt med helt klare retningslinjer for hvad man må og ikke må. Dette stemmer overens med den komplicerede udvikling mellem menneske og hund, hvor relationen i højere grad får karakter af et lige rettighedsforhold, der fordrer helt klare regler for samvær. Historisk set har det i mange år været almen praksis at offentlige institutioner – såsom justitsministeriet – har forvaltet forholdet

mellem menneske og hund, og at denne forvaltning har vekselvirket mellem diskussioner om genetik og diskussioner om miljø, som har stillet spørgsmålstejn ved farlige racers opkomst og håndtering i snart 80 år. Tidligere var en del af forvaltningen også at kontrollere at bestemte typer mennesker – afhængig af især økonomisk kapital – havde bestemte typer hunde. Denne tendens ses igen i diskussionen om hvilke typer ejere der har disse muskel- og kamphunde, og hvorvidt sådanne hunde (og ejere) er accepterede eller skal ekskluderes fra det øvrige hundeejer-fællesskab. Hertil kommer ligeledes en stridighed mellem forskningsbaseret videnskabelighed og menigmands holdninger, som i høj grad er med til at skabe uro i feltet, og som både historisk set og i nuværende situation sætter sig igennem og påvirker forvaltningen af hundeejerskab i Danmark.

Arbejdsspørgsmål 2: Hvordan agerer forskellige organisationer, institutioner og individer i forhold til de nye forståelser i lovgivning og forvaltning, og hvorledes kan disse aktørers handlemønstre bryde med de strukturelle bånd og ændre på organiserings forudsætninger, både på et meget overordnet niveau og i hverdagspraksis?

På makroniveau er fokus på frygt, miljø og genetik, hvor det på mesoniveau mere er på indgreb i den personlige frihed og rettigheder. På mikroniveau er fokus på enkeltpersoners oplevelser af krænkelser og eksklusioner, og hundeejerne positionerer sig ud fra disse oplevelser samt deres samlede handlemuligheder der dikteres af feltets dynamik. På tværs af niveauerne er der tydeligt enighed om, at hundehold er værd at strides om, men der er til gengæld ikke enighed om, at dokumentation er vigtig, og derved er der en mulighed for ændring i feltets doxa, hvis aktørerne formår at forandre den fælles illusio. Der er også mulighed for ændring i feltets dynamik, idet hundeejernes individuelle habitus giver anledning til forskellige positioneringer, der kan influere på feltet. Der er for nylig oprettet særlige kurser med lydighedstræning for muskel- og kamphunde som modreaktion på den eksklusionsproces der er etableret i de forskellige klubber og foreninger, og derved er der en lille mulighed for opnåelse af en smule kapital i form af kontrol. På sigt er der en vag chance for, at muskel- og kamphundeejerne kan påvirke feltet ved at fremvise stærkt kontrollerede og lydige hunde, men i og med de stadig mangler social kapital i andre sammenhænge, vil det være svært at vurdere effekten af påvirkningen endnu.

I nærværende afhandling er et af de store spørgsmål, hvorvidt et brud med doxa forekommer, idet de juridiske regler er ændrede og kan forandre hele feltets opbygning. Er der således tegn på brud eller reproduktion? Svares der på dette med et historisk blik – og da feltets struktur og organisering er historisk forankret, virker dette relevant – er der snarere tegn på reproduktion. Historien gentages, diskussioner om farlige hunde og farlige racer, om miljøpåvirkninger, socialiseringer og genetik, om 'gode' og 'dårlige' hunde, er diskussioner der har været forvaltningsmæssigt behandlet og enten be- eller afkræftet gentagne gange siden den første hundelov trådte i kraft i 1937. Der er en forskel i udviklingen, idet der nu i langt højere grad fokuseres på en enkelt og forholdsvis præcist defineret gruppe hundeejere frem for en bredere gruppe (såsom ejere af blandingshunde, eller fattige). Selvom gruppens definition svækkes af en konstant diskussion om hvilke racer det drejer sig om, og derved hvilke specifikke ejere der berøres, ses der dog tegn på en langt mere specifik eksklusionsproces end ved tidligere forvaltningsmæssige ændringer på hundeejerfeltet.

Frygtens ret

Juristen Peter Højlund har for nylig udgivet bogen *Frygtens Ret* (Højlund, 2010), der kort opsummeret argumenterer for, at der de sidste årtier er sket en udvikling i lovgivningsprocessen, hvor opstramninger har sat demokratiske rettigheder som ytringsfrihed og forsamlingsfrihed under pres. Han analyserer, hvad der sker, når frygt får juridisk og politisk betydning, dels teoretisk ved at gennemgå frygtens retshistorie, og dels praktisk ved at sætte fokus på udviklingen de seneste år, hvor antallet af nye love og regler funderet i frygt har nået et hidtil uset niveau. Hans pointe er, at lovbehandlingen går for hurtigt, er usaglig og er baseret på frygt. En kritik af disse overvejelser er rettet mod Højlund af Adjunkt Anders Henriksen, som argumenterer for, at det ikke som sådan er frygt, men nærmere en øget forebyggelse, der ligger til grund for de mange love, og at frygt som begreb og fænomen ikke er anvendeligt som ramme til at forstå nutidens lovgivning (Henriksen, 2010). Til dette modargumenterer Højlund, at frygtretten skal læses som afgrænset fra anden ret, idet det særlig ved frygtens ret er, at den bygger på et postulat om "nødvendighed" og ikke legitimerer sig som anden lovgivning gennem en politisk offentlighed og en reel parlamentarisk proces.

Set i forhold til nærværende afhandling, kan der spores tydelige sammenhænge mellem Højlunds rets kritik og specialets konklusioner. Den *postulerede* nødvendighed, som

Høilund argumenterer for som gennemgående for frygtretten, kan læses med samme udgangspunkt som den manglende vidensdokumentation, hvor de faglige, beviselige kriterier for gennemførelsen af en ny lov, overgår til følelsesladede og mere eller mindre irrationelle beslutninger baseret på frygt. Således kan nærværende speciale tjene som en uddybning og eksemplificering af dele af de pointer som Høilund også kommer frem til.

En opsummering

Som afrunding på konklusionen er der især fem pointer, der bør fremhæves. For det første forholder det sig faktisk sådan, at muskel- og kamphundene ikke er de farligste ud fra bidestatistikkerne. Derimod er især Schæferhunde og gravhunde højt på listen (betyder det, at vi skal have et Schæfer-forbud og krav om mundkurve til gravhunde?).

For det andet, viser den politiske debat en form for moralsk panik, og ud fra historiseringen er det tydeligt at denne type panik har været i udbrud flere gange, og er blevet nedkæmpet med videnskabelige argumenter. Denne panik opstår i kølvandet på samfundsmæssige forandringer, som i dette tilfælde har ført til en frygt-diskurs, og dette er samtidig den tredje pointe; at værdier sættes højere end fakta, hvilket kendetegner frygtenssamfundet, i modsætning til klassisk oplysningspolitik.

For det fjerde, er lovgivningen baseret på et irrationelt grundlag. Der er en tydelig manglende dokumentation som grundlag for lovgivningsarbejdet, og tegn på et kraftigt dyk indenfor videnstaksonomien, hvor forskningsviden ikke længere rangerer højest blandt beslutningstagerne. Denne manglende rationalitet påvirker både hundeejerne og de uenige politikeres chancer for at komme til orde i denne type af politisk kultur. Et meget vigtigt og på sin vis skræmmende eksempel på dette, er at hele debattens juridiske og politiske fundament tager udgangspunkt i en politirapport fra Ishøj, der medieret af Dansk Kennel Klub får status af dokumentation, og som derved bliver årsag til en lov der socialt ekskluderer en række mennesker, og bidrager til en stereotyp stempning af hvordan en "rigtig" hundeejer og en "rigtig" hund i hvert fald *ikke er*. At denne (mangel på) dokumentation kan få så store konsekvenser ses som et afkast af den frygtbaserede diskurs i samfundet, som giver anledning til så voldsomme og følelsesladede avisoverskrifter som indledningen eksemplificerede.

Dette leder til den femte pointe; nemlig, at vi her står med et lille stykke kontrafaktisk sociologi. Ud fra politirapporten, medieomtale og de politiske debatter har der været en form for fælles opfattelse af, hvilke hunde der er farlige, og at lovgivning baseres på dokumentation, men denne verdensforestilling holder ikke stik. Det forholder sig faktisk empirisk helt anderledes. I afhandlingen vises delvis hvordan politik bliver til, og at det bliver til på en ny måde ud fra historiske og samfundsmæssige forandringer. Der er fokus på værdipolitik fremfor oplysningspolitik, og derfor bliver en fortælling om muskel- og kamphunde, til en fortælling om værdipolitiske diskurser og optakt til politisk sociologi.

Lidt frækt kunne man sige, at et oplagt juridisk modstandskridt er, at proklamere følgende: *Gør noget videnskabeligt – giv gravhunden mundkurv på*. Men udover at dette ikke vil løse problemet med farlige hunde, vil det også blot understrege de dominerendes diskurs der baseres på frygt og moralsk panik, og i stedet for at forandre feltet og opfinde et nyt spil, bliver bolden bare kastet over på den anden bane.

Ikke blot simpel determinisme

Med rødder både hos Durkheim og Marx står Bourdieu for en relationel tænkning i sociologien. Med et syn på samfundet som bestående af sociale relationer, i modsætning til den liberalistiske økonomiske tænkning, som Marx skrev i opposition til (kontraktteoretikere osv.) og hvis tankegods videreføres i f.eks. rational choice-retningen inden for nutidens sociologi (Prieur, 2006: 120). En udbredt kritik af Bourdieu, er at han med habitusbegrebet fokuserer for meget på strukturernes effektivitet og iboende træghed, og for lidt på muligheden for forandring og brud med disse strukturer. Jeg mener dog at Bourdieu i høj grad er åben for en vis grad af dynamik, hvilket eksempelvis viser sig ved, at han gør en del ud af at forklare det generative element ved habitusbegrebet, og den tilhørende mulighed for at tilpasse sig situationer (se blandt andet Bourdieu, 2005). Habitus fremstilles ikke som en simpel determinisme eller passiv reproduktion – det der adskiller Bourdieus forståelse af habitus fra eksempelvis Foucaults forståelse af disciplinering, er netop dette generative princip som sikrer en åbenhed og dermed gør, at habitus ikke bare er præget af sine omgivelser, men også er med til at konstituere disse (Prieur, 2006). Selvom aktørerne er prædisponerede for at agere på bestemte måder, er der potentiale for brydning, hvilket Bourdieu understreger:

*"I do not see how relations of domination (...) could possible operate without implying, activating resistance. The dominated, in any social universe, can always exert a certain force, inasmuch as belonging to a field means by definition that one is capable of producing effects in it" (Bourdieu, 1992: 80). Og senere: "[habitus] is an **open** system of dispositions that is constantly subjected to experiences, and therefore constantly affected by them in a way that either reinforces or **modifies** its structures" (Bourdieu, 1992: 133; min fremhævning).*

Bourdieu arbejder med struktur-begrebet, men kritiserer også samtidig strukturalismen, som den er repræsenteret ved Lévi-Strauss. Bourdieus bidrag til sociologien har især været at han har gået fra denne nærmest symbolske strukturalisme, der tager sigte på at synliggøre symbolske systemers strukturer, og i stedet er gået over til en bestemt slags sociologisk strukturalisme, der eftersporer sammenhængen mellem de symbolske systemers struktur og de samfundsmæssige strukturer. Derved opnår han en større emancipatorisk mulighed, som han uddyber således:

"Sædvanligvis anses mit arbejde jo for at være deterministisk, ja ligefrem fatalistisk. Men for mig har sociologien faktisk virket som en slags socioanalyse: den har gjort det muligt for mig at forstå og udholde det, der tidligere var uudholdeligt for mig. På denne måde mener jeg i fuldt alvor, at intentionen om at synliggøre samfundsmæssige tvangsmekanismer er emancipatorisk. Det betyder ikke andet end den gamle regel, at man kun formår at påvirke verden, hvis man kender den: For hver ny bestemmende faktor, der erkendes (dvs. gøres synlig og forstås), åbnes der et større frihedsspillerum" (Bourdieu, 2005: 38)

Afhandlingens begrænsninger

At afhandlingen har omdrejningspunkt omkring et subfelt kan give anledning til en undren over, hvorfor genstandsområdet ikke var hele feltet for hundeejerskab, hvor muskel- og kamphundebatten blot kunne anses for at være en kamp blandt flere andre. Et simpelt, men ikke irrelevant svar på en sådan undren, er at specialets praktiske rammer ikke kan tillade undersøgelser af en sådan størrelse som det ville kræve for at kunne have udsigelseskraft til at håndtere hele feltet. Dette skal ikke ses som en reduktion af specialets betydning, men rettere som en indsigt i hvilke praktiske

og tidsmæssige foranstaltninger der kræves for dybdegående feltanalyser. Et af Bourdieus mest anerkendte værker *La Misère du Monde* fra 1993 er et utrolig omfattende værk der har en fantastisk og dyb udsigelseskraft i form af en enorm empirigenerering, men samtidig har mindst 20 andre sociologer (og hvem ved hvor mange studentemedhjælpere) bidraget, og værket er således kollektivt. Det kræver altså mere end som så at skulle præstere en dyb og gennemført feltanalyse af noget så omfattende som generelt hundeejerskab i Danmark.

Bourdieus forklaring af et felts grænser, kan i praksis også give anledning til kritik. Hans definition af et felts grænser som værende der, hvor det stopper med at producere effekter og indvirke på feltets aktører, efterlader en undren: for når aktører medbringer deres habitus som jo er formet af erfaringer til andre felter, og agerer på disse i en gensidig påvirkning, bliver det praktisk talt umuligt at spore hvorfra og hvortil det dispositionelle strømmer. Som modvægt til dette problem kunne det måske have været interessant at gøre et større nummer ud af en undersøgelse af aktørernes habituelle forhold og historicitet, for derved at blive klogere på det aktuelle subfelts grænser.

Potentiel videreførelse: Kampen om hundene

I en undersøgelse af klasser i Aalborg, fandt Annick Prieur og Lennart Rosenlund et skel imellem hunde- og katteejere (gennemgås i Hammerslev, Hansen, & Willig, 2009). Ved at placere forskellige fænomener i det sociale rum der var konstrueret, viste det sig at fordelingen af hunde og katte følger et skel mellem økonomisk og kulturel kapital, hvor kattene følger kulturen (Prieur, 2006: 153). Deres empiri var ikke omfattende nok til at kunne give yderligere informationer om forskellige hundetyper og præferencer, men deres resultater var umiddelbart i forlængelse af Bourdieus egne studier hvor han fandt samme skel i Frankrig: *"Hundeelskerne vil man således med størst sandsynlighed finde hos direktører i erhvervslivet (...), hvorimod man oftere vil støde på hengivne katteejere blandt de intellektuelle"* (Bourdieu, 2004: 27). Han valgte dog heller ikke at undersøge dette nærmere. Det kunne være utrolig spændende at udfordre afhandlingens indhold ved at udbygge med en korrespondanceanalyse der tager udgangspunkt i kapitalforhold, hundehold og sociale klasser ud fra et Bourdieusk perspektiv, og derigennem søge større indsigt i ejernes præferencer og praksis. Derigennem kunne det måske være muligt at opnå større indsigt i feltets dynamik og begrundelser for aktørernes handlinger og positioneringer, og herigennem en dybere forståelse for hundeejerskab.

På falderebet vil jeg som en lille værdipolitisk krølle inddrage Rune Lykkeberg og hans bog *Kampen om sandhederne* (2008). Ifølge Lykkeberg var det ikke så meget Dansk Folkepartis fædrelandsorienterede projekt, der sejrede ved folketingsvalget i 2001. Det var derimod det kulturradikale projekt, der i hans terminologi spænder fra PH til Rifbjerg, som faldt sammen fordi kulturradikalismen aldrig indså modstanden imod det. Dette projekt var i egen forståelse et opgør med klassesamfundet og dets undertrykkelse af de lavere klasser, men producerede ifølge Lykkeberg større klasseforskelle, end det udjævnede. I en Bourdieu-inspireret teoretisk ramme viser han, at klasse blandt andet sidder i kulturen og i evnen til at dominere over de kulturelle koder, og systemskiftet i 2001 er i hans optik virkeliggørelsen af en modkulturel protest. Hvad har det så med kamphunde at gøre? Hele processen, som Lykkeberg omtaler, har medført den nuværende regerings overraskende succes med at ændre forestillingen om de kulturelle sandheder, og har også betydning for *sandheden om den rigtige hundeejer og den rigtige hund*. Lykkeberg er grundlæggende kritisk anlagt, men han formår at grave et spadestik dybere og vise, hvordan alle lag i samfundet til tider argumenterer uden argumenter. Så udover at han leverer muligheden for en oplagt kritik af Dansk Folkeparti og Venstre, som også ligger implicit i nærværende afhandling, giver et samspil mellem hans analyser og denne nye viden om kamp- og muskelhundebatten muligheden for en vidtrækkende, dybdegående og værdipolitisk analyse af Danmark anno 2010.

Litteraturliste

- Ahlbom, Å. & Geneborg, A. (2002). *Rasekunnskap: Rasenes opprindelige arbeidsoppgaver*. Forlaget Canis. Norge.
- Bain, R. (1929). *The Culture of Canines*. *Sociology and Social Research*, vol 13, no. 6, s. 545-556.
- Beck, U., & Willms, J. (2002). *Samtaler med Ulrich Beck. Frihed eller kapitalisme*. Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P. ([1979]1984). *Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste*. Harvard University Press, Cambridge.
- Bourdieu, P. (1987). *Hvad skaber en social klasse? Om grupper teoretisk og praktiske eksistens*. Oversat i 2001 af Axelsen, I., & Halskov, G. og kan findes på www.hexis.dk. Original kilde: Bourdieu, P. (1987). *What Makes a Social Class? On the Theoretical and Practical Existence Of Groups*. I: *Berkeley Journal of Sociology*, vol. 32, s.1-17.
- Bourdieu, P. (1992). *An invitation to Reflexive Sociology*. Cambridge, Polity Press.
- Bourdieu, P., & Wacquant, L.J.D. ([1992]2002). *Refleksiv sociologi*. Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P. (et al.) (1993). *La Miséré du monde*. Paris, Seuil.
- Bourdieu, P. ([1994]2004). *Af praktiske grunde*. Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P. (1996). *Symbolisk makt. Artikler i utvalg*. Pax Forlag, Oslo.
- Bourdieu, P (et al.) (1999). *The weight of the world*. Cambridge, Polity Press.
- Bourdieu, P. ([2001]2005). *Viden om viden og refleksivitet*. Hans Reitzels Forlag.

Bourdieu, P. (2005). *Sociologens interesse*. Dansk Sociologi (2005), vol 16, no 4, s. 92-98.

Bourdieu, P. (2006). *Kampen om den symbolske orden*. Dansk Sociologi, vol 16, no. 4, s. 41-70.

Broughton, J., & Carriero, J. (2008). *A Companion to Descartes*. Blackwell Companions to Philosophy, Blackwell Publishing Ltd.

Bryant, C. (1979). *The Zoological Connection: Animal Related Human Behavior*. *Social Forces*, vol 58, no. 2, s. 399-421.

Caswell, D., & Schultz, I. (2002). *Folket på gaden – struktureret hverdagsliv i det offentlige rum*. Dansk Sociologi vol 13, no. 1, sp. 73-93.

Cobbe, F. P. ([1872] 2003). *The Consciousness of Dogs*. *Sociological Origins*, vol 3, no. 1, s.19-26.

Coffey, A. & Atkinson, P (1996). *Making sense of qualitative data*. Sage Publications, London.

Cold, D. (1888). *Ere vore hunde virkelig saa slemme? Et par bemærkninger*. Gyldendals Boghandels Forlag, København.

Dahl, H. (1996). *Nogle erfaringer med at operationalisere Bourdieu*. Tidsskriftet Mediekultur, vol 24, s. 5-19. Aalborg.

Dahl, H. ([1997]2005). *Hvis din nabo var en bil – En bog om livsstil* (2.udgave). Akademisk forlag.

Dalberg-Larsen, J. (2001). *Lovene og Livet – En retssociologisk grundbog*. 4. udgave, optrykt i kompendium for SV1, bind 4, s. 818.

Evans, R., Kalich, D., & Forsyth, C.J. (2007). Dogfighting: Symbolic Expressions and Validation of Masculinity, i Kalof, L. & Fitzgerald, A. *The Animals Reader. The Essential Classic and Contemporary Writings*. Oxford press, New York.

- Fox, R. (2008). Pedigree and Breeding: Love, Status and Control, i Holmberg, T. (Ed.) *Investigating Human/Animal Relations in Science, Culture and Work*. Skrifter från Centrum för genusvetenskap, Uppsala universitet.
- Fudge, E. (2006). *The History of Animals*. Ruminations 1. Middlesex University.
- Gabrielsen, K. (2001). *Virksom flyver jeg frem. Dyreværnsforeningen Svalens historie 1897-1985*. Forlaget ARKI.
- Gjerløff, A. K., & Møllerhøj, J. (2009). *Indledning: Historien – nu med dyr!* Den Jyske Historiker, vol 123, s. 5-18, Aarhus Universitet.
- Halvorsen, K.A., & Holst, P.N. (1888). *Løsgaaende Hunde og deres Forhold til den personlige Sikkerhed i Kjøbenhavn. Statistiske Bidrag af kjøbenhavnske Læger*. Nielsen & Lydiche trykkeri.
- Hammerslev, O., Hansen, J. A., & Willig, I. (red) (2009). *Refleksiv sociologi i praksis. Empiriske undersøgelser inspireret af Pierre Bourdieu*. Hans Reitzels Forlag.
- Hansen, A. D. (2010). *Dangerous Dogs, Constructivism and Normativity: The Implications of Radical Constructivism*. Distinktion vol 20, s. 93-107, University of Roskilde.
- Haraway, D. (2003). *The Companion Species Manifesto. Dogs, People, and Significant Otherness*. Prickly Paradigm Press, Chicago.
- Henningsen, P., & Langen, U. (2010). *Hundemordet i Vimmelskæftet – og andre fortællinger fra 1700-tallets København*. Jyllands-Postens Forlag.
- Henriksen, A. (2010). Er vores lovgivning udtryk for frygt? Debatindlæg på Københavns Universitets hjemmeside for Jura:
<http://jura.ku.dk/cec/debat/lovgivning-frygt/>
- Høyen, M. (2004). *Korrespondanceanalyse*. Akademisk Forlag.

Højlund, P. (2010). *Frygtens ret*. Hans Reitzels Forlag.

Højbjerg, H. & Mathiesen, A. (2003). *Sociologisk feltanalyse - om at anvende Bourdieus feltbegreb i historisk konkrete analyser* i Fuglsang, L., & Olsen, P. B. (red.): Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne, Roskilde Universitets Forlag, Frederiksberg.

Irvine, L. (2004): *If You Tame Me – Understanding Our Connection with Animals*. Temple University Press, Philadelphia, USA.

Jacobsen, M.H. (2002). *Frygtkultur og risikosamfund. De nye sociale problemer, samtidsdiagnoserne og den nye sociologiske pessimisme*. Social Kritik, no. 84, s. 65-77.

Jenner, M.S.R. (1997). The Great Dog Massacre, i Naphy, W.G., & Roberts, P. (Ed). *Fear in early modern society*. Manchusela Uni Press.

Jensen, N. R. (2006). *Bourdieu-Notatet*. HPA-serie no. 1. Arbejdsrapport 2, DPU, Aarhus Universitet.

Jæger, M. M (2003). *Korrespondanceanalysen – et sociologisk værktøj*. Socialforskningsinstituttet, maj 2003.

Jæger, M.M. (2006). *Kvantitative metoder i dansk sociologi*. Dansk Sociologi vol 17, no. ¾, s. 97-103.

Knight, J. (Ed.) (2005). *Animals in Person. Cultural Perspectives on Human-Animal Intimacies*. Berg, Oxford.

Krabbe, H. (1865). *Om Hundehold i Danmark*. Tidsskrift for Veterinærer, bind 13, s. 191-204.

Kvale, S. (1997). Interview – introduktion til et håndværk. Hans Reitzels forlag.

Lykkeberg, R. (2008). *Kampen om sandhederne*. Forlaget Gyldendal.

Mathiesen, A. (red) (1999). *Projektarbejde i praksis. Om uddannelsesproblemer i 90'ernes Danmark*. Unge pædagogers serie nr. B66.

Mathiesen, A. (2004). Sociologiske feltanalyser - Om at anvende Bourdieus feltbegreb. Roskilde Universitetsforlag.

Martineau, H. ([1865] 2003). *Dogs: Unauthorized, Unclaimed, and Vagabond. Sociological Origins* vol 3, no. 1, s.7-9.

Mead, G. H. (1907). *Concerning Animal Perception. Psychological Review* vol 14, s. 383-390.

Noske, B. (1990). *The Question of Anthropocentrism in Anthropology. Focaal* vol 13, s. 66-84.

Perkins, D. (2003). *Romanticism and Animal rights*. Cambridge University Press, UK.

Poulsen, A. L. (2004). *En kamp om kvindelighed – Bourdieus feltbegreb som værktøj*. Dansk Sociologi vol 15, no. 2, s. 9-23.

Prieur, A., & Sestoft, C. (2006). *Pierre Bourdieu. En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.

Ritvo, H. (1987). *The Animal Estate, The English and other Creatures in the Victorian age*. Harvard College Print.

Russell, E. (2009). *When Elections Go to the Dog: How Parliamentary Politics Drove Canine Evolution in England in the 19th Century*. WHCC – First World Congress of Environmental History, 4.-8. August 2009 i København.

Sanders, C.R. (2006). *The Sociology of Human-Animal Interactions and Relationships*. Ruminations 2, University of Connecticut.

- Sandøe, P. (2010). Er det ok at være hunderacist? *Dyrlægen* vol 3, no. 4.
- Shoda, Y. (2008): *The History of Pets*, Companion Animal Information and Research Center (CAIRC) hjemmeside: <http://www.cairc.org/e/greeting/pet.html> (8.april 2008).
- Siegel, J. (1993): *Companion Animals – In Sickness and in Health*. *Journal of Social Issues* vol 49, no. 1, s. 157-167.
- Spradley, J. P. (1979). *The Ethnographic Interview*. Wadsworth Publishing, New York.
- Svendsen, G. L.H. (2001). *Hvad er social kapital?* *Dansk Sociologi* vol 15, no. 3, s. 49-61.
- Sørensen, M.P., & Christiansen, A. (2006). *Ulrich Beck – risikosamfundet og det andet moderne*. Aarhus universitetsforlag.
- T**homsen, J. P, Petersen, P.E., & Lejre, T. (2007). Studiekulturer og sociale baggrunde på lange videregående uddannelser, i Hansen, J. A., & Koudahl, P. (red). *Med Bourdieu i empirien – Eksempler på praktisk empirisk arbejde*. Forlaget Hexis.
- Thorsen, L. E. (2001). *Hund! Fornuft og følelser*. Pax forlag, Oslo.
- Thorsen, L.E. (2006). *Kampen om territoriet*. *Tidsskrift for kulturforskning*, vol. 5, no. 1, s. 23-38.
- W**alton, J.K. (2007). *Mad Dogs and Englishmen: Rabies in Britain, 1830-2000*. *Journal of Social History*, vol. 13, no. 2.
- Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: Free Press.
- Westengaard, E. (2009). *Muskelhunde – hvad er det?* Ejsensø's Forlag.

Artikler

Christiansen, P.H. (2009). *Løse dræberhunde i efterårsskoven*. Lokalavisen Frederikssund, 2.oktober.

Frandsen, J. (2009). *Muskelhunden glammer*. Kristeligt Dagblad, 31.december.

Grabau, L. (2009). *Hendes hund blev bidt ihjel*. Jyske Vestkysten, 21. januar.

Jensen, C. B. (2010). *DF: Så må man jo aflive dem selv*. Ekstrabladet, 8.juli.

KcH (2008). *Retningslinjer omkring muskelhund*.
<http://www.kch.dk/muskelhunde.html> (12.oktober 2010).

metroXpress (2010). *Kamphunde bed ældre dames gravhund ihjel*. København, 8.september.

Olsen, M. B. (2010). *Dræberhund amok*. NewspaQ Radio Landsnyhederne, 12.februar.

TV2 Nyheder (2010). *Royal dræberhund skal aflives*. vip.tv2.dk, 16.juli.

Østerby, J. (2009). *Dyrlæger: Forbud mod kamphunde vil være nytteløst*. Politiken, 6.august.

Andre kilder

DcH (2010). www.DcH-danmark.dk (15.oktober, 2010).

Dyrenes Beskyttelse (2010). www.dyrenesbeskyttelse.dk (11. november, 2010)

DDD (2008). *Bidskader*. En del af Den Danske Dyrlægeforenings hjemmeside:
<http://www.hej-hund.dk/fakta/Sider/bidskaderantalogbehandling.aspx>
(10.september 2010).

DKK (2009) http://dansk-kennel-klub.cms123.com/files/pdf/farlige_hunde.pdf
(10.august 2010).

Folketinget (2003). Spm. Nr. S1252 til skatteministeren.
http://webarkiv.ft.dk/Samling/20031/spor_sv/S1252.htm (1. August 2010).

Gjerløff, A.K. (2010). Interview på DPU. Vedlagt som lydfil.

Ishøj Nærpoliti (2004). POA-projekt vedrørende "kamphunde" i Glostrup politikreds. Journalnummer 0700-10830-00006-04.

Justitsministeriet (2009). Betænkning om farlige hunde (nr.1514).

LBK (2005). <http://dyrenes-beskyttelse.lovportaler.dk/ShowDoc.aspx?docId=lov19370164-full>
(10.september, 2010)

LBK (2010). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132416>
(10. september, 2010).

Lov (1889). *Lov om Hundeafgiften samt om Straf og Erstatning for Skade forårsaget af Hunde*. Forlaget af B. Bio's Boghandel, København.

P1 (2008). Radioprogram: *Villa, volvo og vovse*. P1 Orientering. 12. september 2008 kl. 17:10.

P1 (2010). Radioprogram: Horer, natmænd og køtere. P1 VITA. 8. juli 2010.

SOU (2003). Betänkande av hundansvarsutredningen: *Hund i rätta händer – om hundägarens ansvar*. Statens Offentliga Utredningar, SOU, no. 46. Sverige.

Appendix

Appendix A: Model om de kulturelle og politiske processers handlesammenhænge

Appendix B: Mine forforståelser inden gennemførelsen af interview

Appendix C: Interview guide med katalysatorspørgsmål etc.

Appendix D: Billeder af de forbudte hunderacer, som de er gengivet i betænkningen.

Appendix E: Risikosamfundet og det andet moderne

Appendix F: Rapport fra Københavns Vestegns Politi

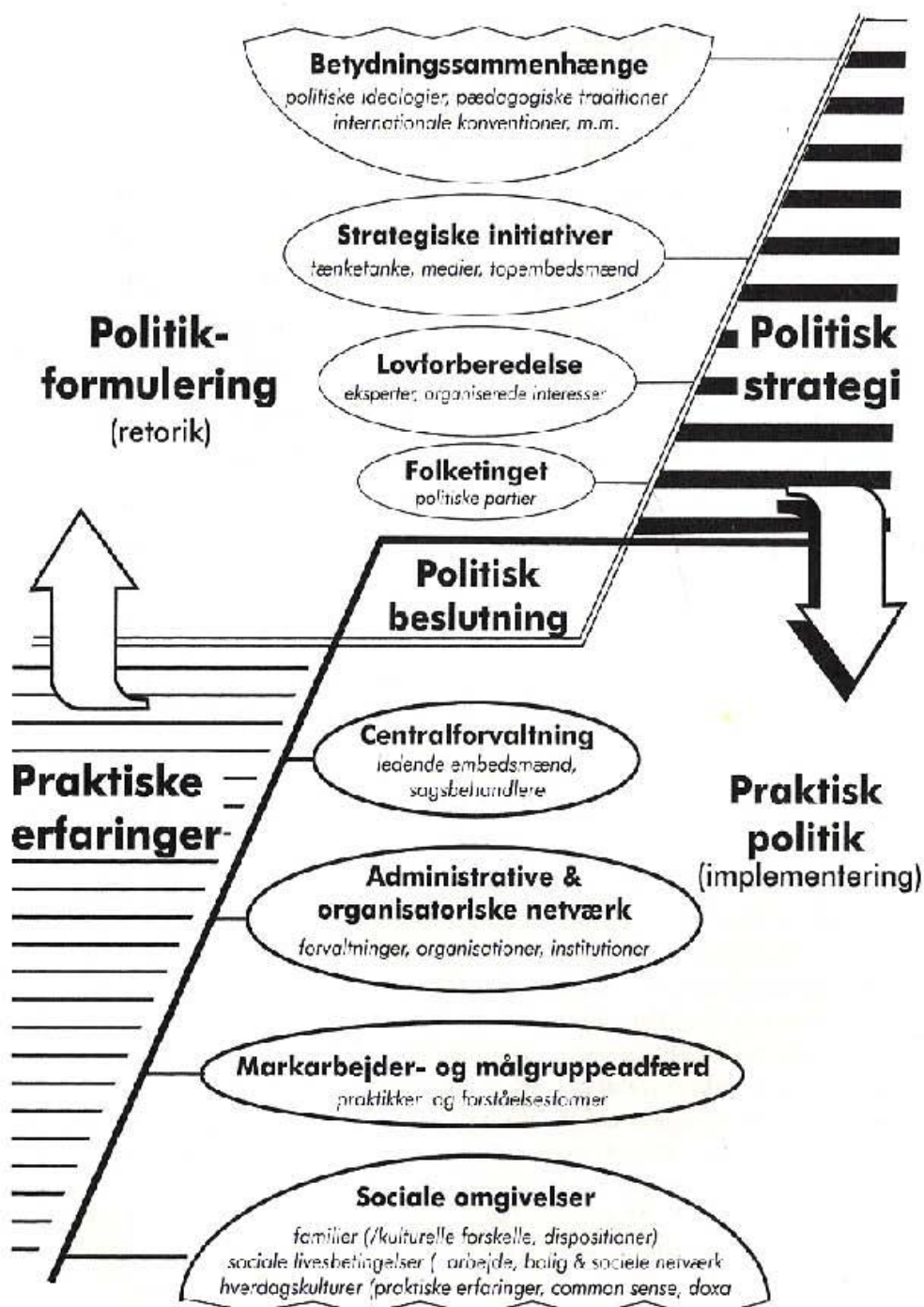
Appendix G: Statistik over hundebid

Appendix H: Transskriberinger af alle interviews, ligger på vedlagt cd.

Appendix A

Model om de kulturelle og politiske processers handlesammenhænge (Mathiesen, 1997).

De kulturelle og politiske processers handlesammenhænge

Appendix B.

Mine forforståelser inden gennemførelsen af interview

De forskellige stereotype opfattelser af specifikke hunderacer og deres ejere, kan jeg ikke afskrive mig fra at have dele af selv. Følgende er derfor en refleksion over signaler, symboler, image og udtryk som muskel- og kamphundeejere har ud fra min optik, og en kortfattet overvejelse om historisk og kulturelt relaterede praksisser man på et overfladisk – men ikke irrelevant – plan, kan sammenligne med. Afslutningsvis følger en kommentar på den mulige reproduktion af symbolsk vold der kunne ligge i dette.

Symboler og signaler

I mange visualiseringer af muskel- og kamphunde er det almindeligt at hundene har fået afskåret dele af ørene, så de er mindre og mere spidse, og ser barskere ud. Begrundelsen skal findes i traditionen med at bruge hundene i kamp, hvor hængende ører kunne være et oplagt mål at bide i, hvorfor man ganske enkelt skar dem af. I nogle lande, eksempelvis USA, er det stadig kutyme visse steder at ørekupere mange racer, men i Danmark er det ulovligt, på nær i nogle få tilfælde. Historisk er der en interessant sammenhæng mellem ørekupering og moralsk placering i samfundet: *”At få ørene skåret af har været en måde at mærke mennesker såvel som dyr som mindreværdige. Tyve fik ørene skåret af, og i Tyskland var kuperede ører kendetegnet på en bondehund i slutningen af 1500-tallet”* (Thorsen 2001: 37, egen oversættelse).

I mange visualiseringer af muskel- og kamphundeejere er der på samme vis en tendens til at vise folk med en bestemt udstråling og image; ofte unge drenge med hip-hop tøj, kasketter og kæder om halsen. Denne tøjstil, der hovedsagligt består af baggyjeans og store hættetrøjer, stammer fra fanger i USA der ikke måtte gå med bælte af fare for hængning, hvorefter udseendet med det meget løstsiddende tøj blev en del af deres udtryk, og spredte sig som tegn på råhed og styrke blandt nogle. En teori er også, i tillæg med dette, at folk udenfor fængslerne begyndte at gå med dette tøj som en måde at vise respekt for børn og unge i fattige ghettoer der arvede for stort tøj fordi der ikke var råd til nyt. Der kan ses en sammenhæng mellem en lav moralsk samfundsplacering, ørekuperede hunde og hip-hop tøj, og det var denne stereotype forestilling der prægede mit udgangspunkt inden interviewene.

Hunde og hiphop

Hvis man forestiller sig hunden som en beklædningsgenstand, så er den som en taske for Paris Hilton og en skyder for en hip-hop-gangster. Det er naturligvis meget farvet, forenklet og ikke-akademisk, men da det baserer sig på mine personlige fordomme, ser jeg bort fra kravet om videnskabelig understøttelse. Som interviewene ganske tydeligt viste, var der en klar opfattelse af, at *nogle* muskel- og kamphundeejere levede op til bestemte negativt ladede kriterier og havde hunden som såkaldt potensforlænger, men samtidig afskrev alle informanterne sig fra denne position og forklarede at dette ikke gjaldt dem og deres hund. Umiddelbart må der dog være nogle der ser status og anerkendelse i at udnytte hunden som et middel til at indgyde frygt. På samme måde som prestigen i at bære en rockervest og nyde den anseelse som det symbol giver; eller foragt om man vil. Folk lægger mærke til hvis man kommer gående med en meget muskuløs, korthåret hund og det sender et signal om råhed og styrke. Som bidstatistikkerne tydeligt viser, er det faktisk slet ikke disse hundetyper der rangerer højest, og på samme måde er der også indikationer for, at det ikke er folk med hiphop tøj der begår mest kriminalitet, men ikke desto mindre er signalet om farlighed der stadig.

At mine fordomme om muskel-og kampundeejere lyder sådan, kunne være et tegn på at der er nogle af ejerne der udsættes for symbolsk vold, i den forstand at en dominerende gruppe påfører dem bestemte meninger og betydninger, og gør det på en sådan måde at magtrelationerne skjules. Det betyder i dette tilfælde at opfattelsen af ejerne er som beskrevet, selvom der ikke umiddelbart er belæg for det. Samtidig kan der være tegn på en mulig reproduktion af de negative associationer, idet der for tiden produceres og sælges en del hiphop bluser med billeder af kamphunde, som så igen vedligeholder den stereotype opfattelse. En blidere version af sådanne T-shirts og hættebluser sælges via Facebookgruppen "Muskelhunde skal forblive i Danmark!!!!", og sender på én gang et signal om at hundene (og ejerne) blot ønsker en ændret lov, og samtidig henvender tøjjet sig primært til netop hiphop stilen.

Mine fordomme og forforståelser blev kun delvist næret af interviewsituationerne, idet det viste sig at være en meget blandet gruppe folk der havde de respektive hunde. Til gengæld viste det sig tydeligt, at selv hundeejerne delte mine fordomme, idet de gjorde et meget stort nummer ud af at forklare at hundene ikke var potensforlængere for dem, at de ikke ønskede at holde dem som frygt-image og at de holdt meget af hundene som kærlige familiedyr. I den forstand skete der faktisk en mindre reproduktion af netop de stereotype forestillinger, fordi interviewpersonerne i deres forsøg på at afskrive sig disse, netop bekræftede deres almindelige eksistens.

Appendix C.

Interview guide med katalysatorspørgsmål etc.

Tema	Nøgleord	Formål	Katalysatorspørgsmål	Eksempler på spørgsmål
Indledning	baggrundsviden	Åbne op for interviewet og måske afdække nogle af de ting der tages for givet	Fortæl mig lidt om din hund	<p>How long have you had it?</p> <p>How did you get it?</p> <p>Which considerations did you make when buying it? Race?</p>
Hverdagen	Rutiner	Få kendskab til hverdagsrutiner som kan afspejle hundeejerskabsforholdet	Fortæl mig om en typisk hverdag med hunden	<p>Does the dog always go on a leash?</p> <p>How often and how long is it out?</p> <p>How is everyday life affected by the new legislation? (mention routines, leashes, and muzzle use)</p>
Praksis	Måden der handles på	Få kendskab til områder hvor praksis påvirkes af den nye lov	Kan du fortælle om en situation, hvor lovgivningen har påvirket din reaktion	<p>Have there been any points where you have changed your mind about your dog's race?</p> <p>Have you avoided any places or people since the law came into effect?</p>
Holdninger	Værdier som udtrykkes verbalt (som sammenkobles med holdninger som implicit udtrykkes i handlen)	Få indblik i hvilke værdier der præger feltet og aktøren	Hvad er din holdning til debatten og den nye lov?	<p>Do you personally have negative experiences in the area?</p> <p>Do you know other dog owners who have had problems? How do you relate to the concepts of muscle- and kamphund?</p>
Organisering	Relationer til andre aktører	Få indblik i hvordan berørte hundeejere organiseres. Kan eventuelt vise relationer til andre aktører (f.eks. DKK)	Er I enige i familien om hvordan I skal forholde jer til den nye lov?	<p>Are you a member of a club or association?</p> <p>Do you in any way participate in an organization in relation to the new law (e.g. signature collection, demonstration)</p>
Konsekvenser	Konfliktens værdi for aktørerne i feltet	Hvor stor en værdi har denne konflikt? Hvilke chancer tager hundeejeren?	Hvilke mulige konsekvenser er der ved at gøre som du gør?	<p>Do you risk friendships based on your attitude and actions?</p> <p>How do you relate to the risk of</p>

Hunde generelt				bøde? Har du dårlig samvittighed ved eventuelt at lyve?
	Kontraster	Ejerens holdninger til hunde på mere generelt niveau	Er der nogen typer hunde du bedre kan lide end andre?	Er nogen hunde bedre eller mere 'rigtige' end andre?
Afrunding			Kommer du i tanke om en særlig situation i forbindelse med denne snak?	Er der andet du gerne vil fortælle?

Appendix D

Billeder af de forbudte hunderacer, som de er gengivet i betænkningen.

Pitbull Terrier

Tosa Inu

Amerikansk Stafforshire Terrier (Amstaff)

Fila Brasileiro

Dogo Argentino

Amerikansk Bulldog

Boerboel

Kangal

Centralasiatisk ovtcharka

Kaukasisk ovtcharka

Sydrussisk ovtcharka

Tornjak

Sarplaninac

Appendix E.

Risikosamfundet og det andet moderne

"Industrisamfundets drivkraft kan sammenfattes i én sætning: jeg er sulten! Den bevægelse, som sættes i gang med risikosamfundet, kommer derimod til udtryk i udsagnet: jeg er bange! I stedet for nødens fællesskab træder angstens fællesskab" (Beck 1997, citeret i Sørensen & Christiansen, 2008: 37).

Beck inddeler historien i tre epoker svarende til den type risici og farer, der har været fremherskende i den enkelte historiske periode. I de førmoderne samfund var det de ikke-menneskeskabte farer, der var dominerende; farer, som menneskene ikke kunne stille meget op mod. I det klassiske industrisamfund blev disse farer så gradvist afløst af og suppleret med selvproducerede risici; farer, som man i en vis udstrækning kunne gøre noget ved og beregne sandsynligheden af. I risikosamfundet¹ vender usikkerheden tilbage, fordi uberegnelige farer bliver omdrejningspunktet, eksempelvis genteknologi, drivhuseffekt og terrorisme. Risikosamfundet skal ifølge Beck forstås som summen af de uintenderede følgevirkninger ved industrisamfundet, jf. Jacobsens omtale af utilsigtede konsekvenser.

Skema inspireret af dele af to skemaer (Jacobsen, 2002: 30 & 35), om Becks periodiske inddelinger. Det kursiverede er min egen tilføjelse af frygtsamfundets kendetegn:

Samfund	eksempler	betegnelse	årsag	Individets mulighed for at undslippe	Ontologi/sansbarhed
Før-moderne samfund	Naturkatastrofer, sygdoms epidemier	Farer	Eksterne årsager	Man udsættes for dem	Farerne/risiciene er sansbare men uoverskuelige
Industri samfund	Arbejdsløshed, arbejdsulykker, trafikuheld	Risici	menneskeskabte	Man kan i princippet undgå dem eller forsikre sig mod dem	Farerne/risiciene er sansbare for det enkelte menneske (arbejdsløshed, arbejdsulykker mm.)
risikosamfund	Radioaktive udslip, genteknologi, huller i ozonlaget; objektive årsager til farer. Praktisk panik.	storfarer	Menneskeskabte	Man udsættes for dem	De nye farer og risici er kun sansbare v.h.a. videnskabens sanser: teorier, eksperimenter, måleinstrumenter mv. (fx den globale opvarmning).
frygtsamfund	Terrorisme, computervirus, kroppens forfald;	farer	menneskeskabte	Man forsøger at forsikre sig	Der er uenighed om præcis hvad der frygtes og hvorfor.

¹ Klaus Rasborg (2002) kritiserer Beck for at have et uafklaret forhold til risicienes ontologiske status. Men da Beck er sociolog og ikke eksempelvis naturvidenskabsmand, kan han retmæssigt nøjes med at konstatere, at risikodiskussionerne i dag spiller en større rolle i samfundet end tidligere, og så ikke gå ind på hvorvidt risiciene er objektive eller blot subjektive konstruktioner.

*primært
subjektive farer.
Moralsk panik.*

*mod dem
ved at vise
handlekraft*

*Farerne er ikke
umiddelbart
sansbare.*

Appendix F.

Rapport fra Københavns Vestegns Politi

Ved at ansøge om aktindsigt har jeg fået adgang til undersøgelsen i Ishøj (daværende Glostrup politikreds) fra 2004, som DKKs vurderinger stammer fra. I introduktionen beskrives at projektet vedrører kamphunde i gadebilledet, hvortil der står *"Hundene ejes ofte af personer med anden etnisk baggrund end dansk eller andre personer med ringe selvværd som potensforlængere"* (s. 1). I rapporten er der konsekvent en dobbeltsidet erklæring om på den ene side at have særlig fokus på såkaldte kamphunde, og samtidig ikke have fokus på en speciel hunderace, men *"hunde med lav aggressionstærskel"* (s. 1). Denne dualisme er gennemgående og tvetydig, eksempelvis hvor der henledes opmærksomhed på, at man ikke skal fokusere så meget på hunderacer, hvorefter en række specifikke hunderacer alligevel oplistes som typiske og i søgelyset. Der argumenteres for at alle hunde kan gøres farlige i de forkerte hænder.

Målet med rapporten er *"Via målrettede indsatser at øge kontrollen med de såkaldte "kamphunde", således at de bliver registreret i Dansk Hunderegister. Kontrollen vil dog også omfatte "almindelige" hunderacer – da reglerne om registrering, navneskilt og lovpligtig ansvarsforsikring også gælder disse"* (s. 3).

Begrundelsen bag indsatsen er, at det har en samfundsmæssig interesse: *"at politiet gør en ekstraordinær indsats for at registrere og kontrollere at hundeejerne opfylder betingelserne for registrering og forsikring af hundene, idet det ofte viser sig, at en skadevoldende hund ikke er registreret eller forsikret, hvorved en forurettet risikerer at lide et økonomisk tab ved eventuel skade"* (s. 5)

I rapporten står der, at den målrettede indsats mod hundeejere i særlig grad skal henvende sig mod ejere af de såkaldte "kamphunde", men at det ikke skal udelukke andre hundeejere. Rapporten omtaler kamphundeejere som *"useriøse hundeejere med potensproblemer"* (s. 8).

I 2004 hvor rapporten er fra, blev der i alt registreret 52 hunde af racerne: Amstaff, Amerikansk bulldog, Engelsk Staffordshire Terrier*, Dogo Argentino, Bullmastiff*, Bullterrier* og andre blandinger hvori kamphund indgår (s. 8). De racer markeret med * er ikke på listen over forbudte racer i 2010, men blev af politiet i 2004 anset som kamphunde. Generelt havde ejerne af de kontrollede hunde ansvarsforsikring og mærkning i orden, og udviste ikke ekstraordinær aggressiv adfærd.

Politiet anvendte pressen og DKK som sparringspartnere på projektet, og i artikler er der henledt opmærksomhed på, at Ishøj Næropoliti foretog registreringer af kommunens kamphunde. Igen er rapportens dualisme interessant, idet der på den ene side understreges at opmærksomheden rettes mod alle hunde, samtidig med at de konsekvent omtaler kamphunde.

Som bilag til rapporten er en vejledning i behandling af sager med farlige hunde, hvori der står: *"Tidligere var der lovgivet for bestemte hunderacer, der betragtedes som farlige, eksempelvis Pittbull Terrier. Det har vist sig, at også andre hunde kan være farlige, og det er umuligt at lovgive for hver enkelt race/krydsning. Derfor skal en hund nu konkret vurderes som farlig, hvorefter der kan ske aflivning ved politiets foranstaltning"* (s.11). Ydermere er det interessant at politiet også rapporterer besigtigelse af ejeren sammen med hunden, med særlig opmærksomhed på om der er tegn på at besidderen holder hunden som potensforlænger. Hvordan betjenten skal vurdere dette, og en begrundelse for, hvorfor hunden ikke må holdes som potensforlænger, fremgår ikke.

Appendix G.

Statistik over hundebid

Oplysninger om hundens race eller type gives kun sjældent på skadestuen. Skønsmæssigt er hunderacen eller -typen ved hundebid oplyst i 5-8 pct. af de registrerede skadestuekontakter.

Man bør her efter Statens Institut for Folkesundheds opfattelse være opmærksom på, at det kan være en risiko for, at de tilskadekomne oftere vil navngive de hunderacer, som de umiddelbart kan genkende og huske navnet på. Med disse forbehold in mente har Statens Institut for Folkesundhed gennemgået alle beskrivelser (resume fra skadekort) for at se, hvilke hunderacer eller -typer, der er registreret i ulykkesregisteret i forbindelse med hundebid, jf. tabel 3.

Skadestuekontakter som følge af hundebid.

Opgjort på hunderace/typer i det omfang, det har været kendt/oplyst

Hundebid	Antal	Procent af alle hundebid
Schæfer	99	1,3
Rottweiler	89	1,2
Pitbull terrier	14	0,2
Terrier, øvrige	11	0,1
Bulldog	4	0,1
Stafford	1	0,0
Kamphund uspecificeret	17	0,2
Andre typer		
Gravhund	47	0,6
Retriever	6	0,1
Jagthund	6	0,1
Labrador	5	0,1
Boxer	4	0,1
Øvrige		
Hundehvalp uspec.	135	1,8
Bidt af egen hund	517	6,7
Naboens hund	87	1,1
Politihunde	129	1,7

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Det bemærkes, at procent af alle hundebid i tabel 3 alene udgør de 3-5 pct. af sagerne, hvor hundetypen eller -racen er oplyst.

Det fremgår af tabellen, at schæfer og rottweiler er de to hunderacer, som hyppigst er registreret med henholdsvis 99 og 89 registrerede skadestuekontakter som følge af hundebid (i absolutte tal). Herefter kommer gravhund med 47 registreringer. Benævnelsen 'kamphund' er angivet 17 gange – og nævnes første gang som en særlig hundetype i 2005 og herefter 3-4 gange årligt frem til 2008. En del har desuden opgivet hundehvalpe (134), egen hund (517) og naboens hund (87) som skadevolder, mens politihunde nævnes 129 gange i forbindelse med bidskader. Se nedenfor om hunderacernes relative farlighed.